

Tuần báo Xã hội Văn hóa Nghị luận

ĐỜI MỚI

SỐ 146

Từ 26-12 đến 2-1-55

Nam Việt. 6 đồng

Trung, Bắc, Miên, Lh. . . 8 đồng

BIỆU

Warr
P95
V6
D64+

TRONG TẬP NÀY:

- ★ QUỐC GIA S. O. S.
LÀNH MẠNH HÓA
CHÁNH TRỊ, VĂN HÓA
VÀ KINH TẾ.

của THIÊN VĂN AN

- ★ HÀ NỘI KHÔNG SON
PHẦN.

của HẬU ĐÌNH HOA

- ★ SO SÁNH TINH THẦN
LÀNG MẠN CỦA CHU
MẠNH TRÍNH VÀ BÀ
HUYỆN THANH QUAN

- ★ CUỘC THI : BÀI LUẬN
ĐƯỢC NHIỀU ĐIỂM
NHẤT LỚP.

- ★ THƠ CỦA : HUY,
PHƯƠNG, TÔ VĂN,
HOÀNG VIỆT, LẠC HÀ

- ★ CHUYỆN NGẮN
NHỮNG NĂM MƠ
XANH.

của NGỌC ANH

- ★ CÙNG NHỮNG MỤC
THƯỜNG LỆ.

TẠP CHÍ XUẤT BẢN NHIỀU NHÚT TRONG NƯỚC

Ý KIẾN BẠN ĐỌC

BÀN VỀ VẤN ĐỀ HÁT CỦA HỌC SINH

★ Đối với Nhạc học sinh, đây là một vấn đề rất tế nhị nhưng cụ thể hơn, vì, không phải đã là học sinh ai cũng biết Nhạc, nhưng trái lại nếu đã là học sinh thì chắc chắn ai cũng biết hát. Đó là một điều không thể chối cãi.

1.— TÁC DỤNG CỦA VIỆC « HÁT » VỚI HỌC SINH :

HÁT LÀ MÓN ĂN tinh thần hữu ích và giải trí với bất cứ một lòng lớp nào, nhưng riêng với học sinh lại càng không thể không có.

Hát là một hình thức giáo dục tâm hồn lành mạnh, trong sáng một cách dịu dàng : các bài hát cũng là những bài học mang một tính chất dễ dãi hơn : vừa học mà vừa chơi.

Bên cạnh sự giáo dục đó, hát lại tạo cho học sinh luyện trí nhớ, óc nhanh nhẹn, khoa học, tinh thần tự lập. Vì nếu vừa hát và vừa chơi một trò nào, học sinh sẽ phải nhớ mà biến diễn hành động ăn khớp với lời hát. Còn hợp ca, hát bè luyện cho học sinh một nhận xét tinh tế, óc tự lập, điều khiển giọng mình theo một thanh cữ riêng.

2.— HỌC SINH VỚI VIỆC « HÁT »

Học sinh thích tha với vấn đề Hát như thế nào ?

Thiết tưởng chỉ cần nói gọn trong câu :

— « Học sinh coi vấn đề Hát như cơm ăn hàng ngày, đời sống vật chất tuy thiếu thốn chút ít, mà «món ăn tinh thần» đó được đầy đủ, học sinh vẫn hài lòng hơn. »

Hát đã là một hình thức để giáo dục học sinh thì, ngược lại, hát cũng có thể là một phương pháp đầu độc học sinh.

Một lẽ rất hiển nhiên, dễ hiểu : học sinh có thể bị như những mầm mống non mới mọc, ta muốn cho nó mọc thẳng, mọc cong đều được.

— Muốn trau dồi tinh thần yêu nước cho học sinh, ta cứ để học sinh hát những bài hùng tráng, ca lịch sử, kích thích rèn luyện trí quả cảm, yêu Tự Do, Độc Lập.

— Trái lại, nếu để học sinh hát những bài lãng mạn, tình tứ, không trau dồi tinh thần của học sinh sẽ bị ru ngủ, và chẳng chóng thì chầy, lớp học sinh đó lớn lên sẽ biến thành những « con chiên ghê » đục khoét và làm suy đồi dân tộc.

3.— HIỆN TÌNH VIỆC HÁT CỦA HỌC SINH

Chúng ta cùng thử nhìn lại tác dụng giáo dục học sinh của vấn đề Hát hiện nay :

Vấn đề hát của học sinh thật quá nghèo nàn, ta có thể đếm bài Hát riêng của học sinh trên đầu ngón tay. Bên cạnh đó, Nhạc lãng mạn, không trau, ay như bướm bướm, tràn ngập mạnh mẽ.

Học sinh thích hát, hát nhiều, lại gặp những tình trạng thiếu hẳn bài hát riêng, nên đành « vô » lấy những nhạc phẩm lãng mạn, ru ngủ, vô bổ ấy mà hát « nghiền ngao » cho đỡ buồn.

Trong học đường cũng như ngoài lề đường, học sinh thường chứng tỏ cho ta những nguy hại ấy.

Xét nguyên cớ, chúng ta thấy :

a) Nhạc phẩm đưa nhau đi theo hướng tình cảm cá nhân, yêu dục,

b) Nhạc hùng rất hiếm so với loại không trau trên chỉ là những hạt cát vụn trên bãi bờ.

c) Có một số ít nhạc phẩm không tình tứ, lãng mạn nhưng lại quá « vô bổ » vì tính chất « hưng hờ, quên sự đời » của nó.

Tóm lại, ta thấy, chưa lúc nào nhạc phẩm ra đời nhiều bằng lúc này, mà trái ngược, cũng chưa lúc nào bài hát cho học sinh lại thiếu thốn đến nguy hiểm như lúc này.

(đọc tiếp trang 42)

Hộp thư tòa soạn

Bạn Bạch Các (Saigon) :

Tặng quà khen. Chúng tôi sẽ cố gắng để làm vừa lòng các bạn đọc.

Bạn Ngọc Hiền (Phan Rang) :

Đã nhận đủ. Yên tâm. Nếu khá quan. Xin chiều ý bạn. Đa tạ.

Bạn Hoàng Tâm (Nha Trang) :

Điểm cao nhất lớp. Nếu không gửi bài được thì viết lại trên một mặt giấy. Chúng tôi không có lệ trả lại bản thảo. Bạn cứ gửi chuyện nọ n kia cho chúng tôi xem.

Hai người bạn hỏi là trai chứ không phải gái. Thân mến.

Bạn Hoàng Minh :

Cần đọc nhiều. Thử viết xem sao.

Em Huyền Lam (Hội An) :

Bạn quá ! Không đủ thì giờ gửi thư riêng được, tha lỗi nhé. Luôn luôn chú ý. Bảo ông bạn cứ gửi tập thơ vào anh sẽ trực tiếp thương lượng với nhà xuất bản. Thân mến.

Bạn Đặng Ngọc Châu :

Tình cảm chân thành đấy, nhưng ủy mị và « cá nhân » quá. Không tiện đăng. Tìm những đề tài sáng tác mới lạ xây dựng hơn. Thân mến.

Bạn Từ Thanh Bình và Nhóm Sống Lớn (Huế) :

Hoan nghênh thiện chí và lòng sốt sắng của các bạn. Chúng tôi sẵn sàng tiếp nhận tác phẩm lành mạnh của các bạn. Thân mến.

Bạn Nguyễn Văn Lương (Đà Lạt) :

Bạn viết thư hỏi rằng tác giả xô kịch đó. Vì muốn phóng tác hoặc trình diễn phải được sự thỏa thuận của tác giả chứ không phải của nhà báo. Thân mến.

Em Phi Bằng :

Đừng « tin người » nhé. Vì phải trả lời lần lượt nên chậm đó thôi. Nếu khá quan xin chiều ý em mà.

Bạn Trường Anh (Tây ninh) :

Sẽ tin cho nhạc sỹ đó.

Bạn Lê Chánh Tâm (Phan thiết) :

Bạn viết có nhiều ý hay, nhưng đề tài chuyện không mới lắm. Đọc những sáng tác khác của bạn.

Bạn T.M. (Huế) :

Sao đã vội « cút hờng » sớm thế ? Bạn có khả năng. Nhưng lối hành văn của bạn cần rèn luyện hướng : Tác động tác để gợi cảm thì thành công hơn. Thân mến.

Bạn Thu Quang (Vạn Tường) :

Nếu có thể bạn gửi cho những bài phóng sự màu sắc Lào « Huyền bí ». Thân mến.

Bạn Tuy Lung (Mỹ Tho) :

Cảm ơn ý kiến đó. Xuân Đ.M. cũng vẫn có trang ấy.

CHỦ NHIỆM : TRẦN VĂN AN

QUẢN LÝ : TRÁC ANH

In tại nhà in riêng ĐÔI MỚI

117, đại lộ Trần Hưng Đạo — Chợ Quán

Điện thoại : 793 Chợt

Hộp thư : 353 Saigon

XỬ KIẾN HAY ĐẤU KHẨU ?

CHUNG TA sống thời nguyên tử, lại là thời dân chủ triệt để. Nghĩa là gì ? Là cái gì cũng bạo, cũng mau, cũng giành hơn, và hơn thì chà đạp thua ; là cái gì, việc gì cũng màu mè, lờ lệt, nói toẹt, nói cho đá miệng.

Tôi muốn nhắc với Bạn vụ xử kiện bên Pháp, tại thành Digne, cách đây vào tuần lễ. Ấy là vụ giết giáo sư Prummond, vợ và con gái Ông. Bị cáo là một lão già trên thất tuần, một địa hào. Tôi có dịp đọc nhiều tờ báo Pháp đề theo dõi vụ xử này, được gọi là vụ quan trọng của thế kỷ (procès du siècle).

Một vụ sát nhơn, giết một lúc 3 người, đập chết một đứa bé, đập như đập đầu cá. Nghe mà ghê tởm ! Mà sát nhơn ở các nước Âu Châu, thời chiến hậu, với sự thịnh phát của chế độ được gọi là dân chủ, thì là việc hàng ngày, hàng vạn, làm cho nhứt báo không thiếu tin tức. Không tin, Bạn hãy mượn một tờ báo xuất bản bên Pháp, dở ra thì đọc ngay với tit to « vợ giết chồng vì tình nhơn, con giết cha vì muốn của, vợ kêu người tình lái xe cán chồng », vân vân và vân vân, mà ngày nào cũng vân vân. Có lẽ vì bị ảnh hưởng nguyên tử, hay ảnh hưởng dân chủ đời nay ! (Không dám nói dân chủ nhân dân của các ông Cộng).

Bị cáo tên là Gaston Dominici, với bộ tướng và gương mặt lì lợm khác thường. Ông nhớ đến ba nhà luật sư giỏi biện hộ cho ông.

Phía Tòa có ông Rozan, đóng vai buộc tội, là một thi sĩ ; báo chí thuật lại rằng bài biện lẽ của ông không khác một bài thơ, phù trăm đúng điệu.

Phía luật sư có ông Pollak cãi rất hùng hồn, khoát tay áo rộng coi rất oai.

Thế rồi, báo Dominici bị tử hình.

Nhưng, nào có hết chuyện đấu...

Nghe nói sau khi bị kết án, lão có nói câu chuyện bí mật cho luật sư của lão nghe, một việc bí mật mà lão không nói trước Tòa.

Lão nói chính con lão giết vì muốn giết tiền. Ông Pollak định đưa chuyện ấy ra Tòa để xin điều tra lại. Nghĩa là câu chuyện tử hình của Dominici vẫn chưa chấm dứt.

Nhưng đó chưa phải là chỗ tôi muốn Bạn đề ý.

Lạ là nhiều tờ báo, nhiều học giả đâm ra cãi cọ nhau quên thôi. Có ký giả thì trách luật sư biện hộ không chiến đấu với Tòa mãnh liệt hơn, không phản đối Ông chánh án ; có ký giả thì cho rằng quan chánh án quá nghiêm khắc, quá bất nhân, vân vân và vân vân.

Bá Đương tôi đọc qua các lời lẽ của hai phái, bắt nghĩ rằng xử kiện và biện hộ là một cuộc chiến đấu cũng như hai võ sĩ lên đài đánh nhau. Nếu thắng tôi nghĩ không làm thì một phiên xử đại hình là một buổi diễn kịch, một cuộc đấu khẩu (như đấu võ), đấu với ý định hạ kẻ địch sát ván (Knock out).

Thì có lẽ hai bên địch đối đều quên mục tiêu chánh là tìm sự thật, là thực hiện công lý, là hải tội, là xử phạm nhơn, và giảm khinh tội phạm nếu có chỗ đáng châm chể. Té ra bị cáo là kẻ thị chứng đề rồi làm vật hy sanh.

DƯƠNG BÁ ĐƯƠNG

Thế giới có gì lạ?

□ **Đài Bả:** kinh loan tin rằng Thủ tướng Chu An Lai đã phúc đáp điện văn của ông Hammar-skjold, tổng thư ký L.H.Q. Hình như họ Chu nhận lời tiếp ông này để thảo luận về việc 13 phi công Mỹ tù binh ở Bắc Hàn, bị kết án là gián điệp.

□ Theo báo « France Soir » sau khi Thủ tướng Yoshida viếng Huế kỳ, chánh phủ Mỹ đã quyết định dự tính một chương trình 50 năm với sự ủng hộ của Âu châu để viện trợ Á châu chưa đủ khai khẩn. Số đi có sự quyết định của Mỹ vì ông Yoshida đã thuyết phục tổng thống Eisenhower rằng Trung hoa đại lục đang kỹ nghệ hóa rất mau lẹ và chỉ có một vũ khí chống lại nỗi cộng sản là những tiến bộ kinh tế mau lẹ ở các nước Á châu.

□ Nga đã chánh thức yêu cầu Mỹ rút khỏi Đài Loan, những đảo Bành Hoại và eo biển Đài Loan. Các nhà quan sát ở Washington ước định rằng đây là một sự ủng hộ ngoại giao nhằm một mục tiêu xúc động dư luận hơn là triệu chứng một hành động tích cực sắp xảy ra. Nơi nào, Nga không viện trợ được về quân sự, thì Nga ủng hộ về tâm lý và tuyên truyền.

□ Vụ án Dominici: một nông dân gia ở Pháp giết hai vợ chồng và một đứa con, người Anh, nay lại trở ra trước công lý. Bị cáo như đã bị kết án từ hình sẽ được xử lại vì trạng sư của y đưa ra được những tài liệu mới để xét đoán. Dự thẩm sẽ hỏi cung lại bị cáo: có điều lạ là con trai của Dominici lần này vẫn cương quyết tố cáo rằng: « Cha tôi có tội ».

□ Đại hội L.H.Q. đã đồng thanh chấp thuận lập một phòng thí nghiệm các chất ma túy: Phòng này, khi bắt được thuốc phiện lậu sẽ xét được thuốc ấy do ở xứ nào trồng.

□ Ngày 16 tháng chạp đã được Tổng thống Eisenhower nhận là « ngày Hòa bình của Noel ». Có 30 nước tham dự các cuộc biểu tình hòa bình tổ chức từ ngày 16-12.

Tổng thống Mỹ đọc một bài dấn văn ngô ý chỉ hòa bình hòa hiệp thật sự, hòa bình không nô lệ, với tất cả hoàn cầu. Thuốc men, quả bánh, đã được gửi đi các nước, giúp cho 31 triệu đồn bà và con nít.

Tại Sài Gòn, tòa đại sứ Mỹ cũng tổ chức một cuộc tiếp tân lớn lao vào chiều 18-12: trong buổi này đại sứ Collins có đọc lại bài diễn văn của Tổng thống Mỹ dịch ra tiếng Pháp.

□ Di luận Mỹ đang tiến liệu việc trao đổi 35 sinh viên Trung hoa ở Mỹ lấy 13 phi công Mỹ bị án ở Trung hoa. Đây là 35 thanh niên đã học xong nên đại học ở Mỹ, rất xuất sắc về khoa học, muốn xin hồi hương mà chưa có giấy thông hành.

□ Do chánh sách tiết kiệm của chánh phủ Nhật, từ nay các tông trưởng không được quyền có những người hộ vệ nữa.

□ Tại Tokio vừa xuất hiện một người đồn ông trạc 36 tuổi đeo kính đen, đi xe đạp khắp các đường để chặn phụ nữ lại. Và giả dờ nói chuyện rồi rút lưỡi dao cạo thật bén ra mà rạch vào má các bà các cô vài lát. Sáu cô vũ nữ và bảy bà nội trợ đã bị... rạch mặt. Thủ phạm đang bị cảnh sát truy nã Thủ gì với mặt hoa da phấn đồn bà mà ác độc vậy.

□ Lại ảnh hưởng của bom nguyên tử nữa chăng? Bao tổ vừa nổi lên ở vùng biển Manche Bắc Hải và Đại tây dương, kể đến mưa lớn lâm cho ở Paris, Lyon nhiều đường xá bị ngập, nước sông Rhône lên to; ở Bắc Ý và Thụy sĩ nhiều vùng bị lụt. Singapur cũng bị thủy tai lớn, một phần mùa màng bị hại.

□ Bệnh đờc giáo hoàng đã thuyên giảm. Hôm rồi Ngài đã đứng lên, đi lại được trong phòng của Ngài.

BA VIỆC quan trọng đã đánh dấu thời cuộc trong tuần vừa qua: cuộc hội thương tay ba ở Paris về vấn đề Đông Dương, cuộc tấn công tâm lý của Moscow và chánh sách đối ngoại của tân chánh phủ Nhật bản Hayatama.

Trước khi nói tới vấn đề Đông Dương phải nói qua đến Hội đồng Bắc Đại tây dương nhóm ở bộ ngoại giao Pháp vì Đông Dương đã được đề cập tới bên lề Hội đồng ấy. Trong khi thảo luận việc phòng thủ giữa các ngoại trừng của những nước tham gia Tổ chức Bắc Đại tây dương (OTAN) một việc hệ trọng đã được bàn tới: sử dụng vũ khí nguyên tử khi một nước hội viên bị xâm lăng.

Cuộc tranh luận đã diễn ra một cách gay gắt. Các nước còn phân vân giữa hai con đường, hoặc là để cho bộ tổng tham mưu lực lượng Bắc Đại tây dương có trọn quyền sử dụng khi xét ra cần thiết, hoặc là phải hỏi ý kiến trước chánh phủ các nước hội viên. Huống chi các quốc gia ở gần lẫn ranh giới của hai khối Đông, Tây, lại là nước dễ bị trả thù hơn hết trong trường hợp dùng vũ khí nguyên tử chống cuộc tấn công của cộng sản. Theo báo « Franc Tireur » thì Hội đồng đường như đã tìm ra một biện pháp dung hòa hai quan niệm: vừa bảo tồn quyền hành của các chánh phủ, vừa thỏa mãn nguyện vọng của nhà cầm quân muốn có một sự thi hành mau lẹ cho có hiệu lực khi bị tấn công.

Trước khi dự nhóm Hội đồng Bắc Đại Tây dương, ba ông Mendès France, Foster Dulles và Anthony Eden có hội thương riêng về vấn đề Đông Dương. Theo tin ngày 21-12, ba ngoại trưởng đã đi đến chỗ thỏa thuận về ba nguyên tắc sau này:

- a) tăng gia sự ủng hộ chánh phủ quốc gia ở Nam Việt.
- b) yêu cầu Ủy ban quốc tế gửi thêm phái đoàn lên biên giới Trung hoa Bắc Việt để kiểm soát gặt gao sự viện trợ vũ khí cho V.M.
- c) đề bảo vệ độc lực Việt, Miên, Lào, Hội nghị Đông Nam Á sẽ nhóm gặp vào đầu năm 1955 để ấn định một hệ thống phòng thủ.

VỀ VẤN ĐỀ ĐÔNG DƯƠNG cần ghi thêm cuộc tranh luận ở Quốc hội Pháp đã làm cho Thủ tướng Mendès France phải lo ngại. Các nhà quan sát cho rằng đây là bước đường khó khăn nhất mà ông đã phải đi qua từ khi ông cầm quyền. Ủy ban tài chánh của Quốc hội đã bác bỏ ngân sách của bộ Quốc gia Liên kết. Cớ chỉ này không phải vì số tiền dự chi nhiều hay ít mà lại là một sự biểu dương chống với chánh cách tổng quát của Thủ tướng Mendès France thi hành từ trước tới giờ. Phe đối lập của chánh phủ tỉnh gây cuộc khủng hoảng chánh trị như vấn đề ngân sách bộ Quốc gia Liên kết.

Thủ tướng Pháp liền đặt vấn đề tín nhiệm và các quan sát viên đã lo ngại cho ông. Một buổi đấu khẩu hào hứng và gay gắt đã diễn ra đêm thứ bảy rạng chiều nhật (21-12) giữa ông Bidault nguyên ngoại trưởng và Thủ tướng M. France. Ông Bidault lên án chánh sách của ông M. France đã đưa tới việc chia đôi nước Việt Nam. Thủ tướng Pháp vạch lại những cuộc thương thuyết của chánh phủ Laniel ở Genève mà ông chỉ nối tiếp. Tình trạng hiện hữu, ông Bidault cũng phải có một phần trách nhiệm. Thủ tướng M. France kết luận như vậy.

Rất cuộc Quốc hội đã bỏ thăm tín nhiệm chánh phủ: 310 chống 192

BÂY GIỜ chỉ còn Hiệp ước Paris về phòng thủ Tây Âu mà ông M. France phải đưa ra cho Quốc hội thảo luận và thông quá. Hiện đã có 40 nghị sĩ ghi tên chất vấn, trong số có ông Daladier quyết chống với Hiệp ước Paris.

Nga không ngớt tấn công Hiệp ước này và còn dùng mảnh lời hăm dọa nữa. Với Pháp và Anh, Moscow báo cho biết: nếu Hiệp ước Paris được thông quá thì chánh phủ sẽ viết sẽ hủy bỏ Hiệp ước Pháp Nga và Hiệp ước Anh Nga, tức hai bên hiệp ước thương mại. Ông Mendès France trước thái độ của Nga, không chịu thối chí. Trong bài diễn văn hàng tuần của ông do đài bá âm truyền thanh cho dân chúng Pháp, ông nhấn mạnh vào tham ý của Nga muốn chia rẽ Quốc hội Pháp.

Ông xác định rằng đầu Nga có bất bình, Pháp cũng không bỏ ý định nhóm Hội nghị từ cường vào tháng 5 để làm giảm sự căng thẳng giữa Đông, Tây.

Hăm dọa Pháp, Anh, ở Á Châu thì Moscow o bế Nhật bản từ khi chánh phủ Yoshida bị đổ. Ngoại trưởng Molotov hôm 11-12 tuyên bố rằng Moscow muốn nối lại cuộc bang giao bình thường với Nhật. Đề nghị này không làm cho chánh phủ Hayatama sốt sáng cho lắm.

Sau một cuộc nhóm họp 3 tiếng đồng hồ, chánh phủ Nhật không kết luận gì. Người ta còn nhớ tại Hội nghị San Francisco ký kết hòa ước với Nhật bản, Nga là nước duy nhất không chịu ký. Nay bỗng nhiên Nga tỏ cảm tình với Nhật là nhằm mục đích gây rối cho cuộc bang giao Nhật Mỹ và chuẩn bị cho các đảng xã hội, cộng sản, thắng thế ở cuộc tổng tuyển cử đầu năm 1955.

Chánh sách của Nhật đối với Trung Cộng đã rõ rệt thêm: Ngoại trưởng Shigemitsu tuyên bố rằng Nhật tìm cách giao thương với Bắc kinh song vì Nhật đã nhìn nhận chánh phủ Đài Loan thì chánh phủ này vẫn có giá trị về mặt ngoại giao. Tóm lại Nhật buôn bán với Trung Cộng và giao thiệp chánh thức với Trung Hoa quốc gia.

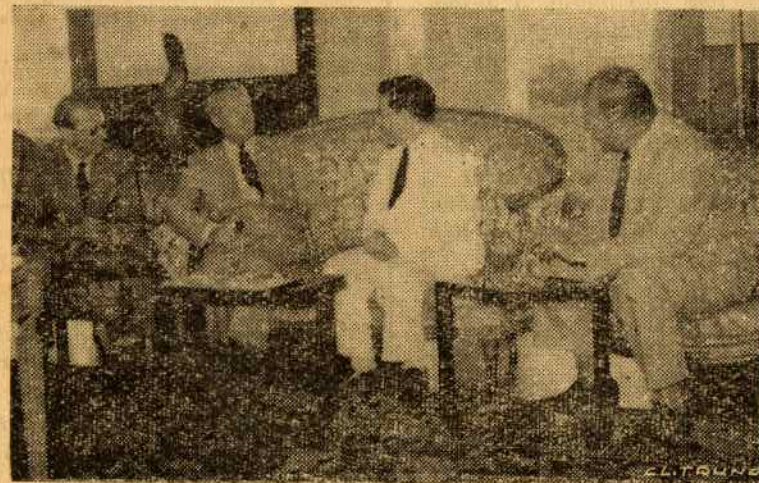
Tình hình Bắc Việt có vài việc đáng chú ý vì nó bộc lộ rõ sự « sống chung » giữa các xi nghiệp Pháp và nhà đương cuộc V. M.

Hôm 17-12 tại mỏ than Cẩm Phả có cuộc đình công của 10 ngàn dân công để phản đối dự định tháo gỡ những máy móc tại một xưởng thợ mà tỷ giám đốc bỏ không làm.

Hôm thứ bảy 18-12 thợ đã làm việc trở lại vì có lời hứa của ban giám đốc không tháo gỡ nữa. Nhưng ở một xưởng khác của mỏ Cẩm Phả, thợ lại chuẩn bị đình công vì chủ muốn gỡ một cái máy tối tân đáng giá 50 triệu quan do Mỹ viện trợ hồi tháng 5.

Về thỏa hiệp kinh tế mà ông Sainteny đã ký với Việt Minh, Liên hiệp nghiệp đoàn Pháp ở Đông Dương vừa lên tiếng phản đối vì Pháp không hỏi ý kiến họ trước khi ký kết.

KHÁCH QUAN (22-1254)

Vừa rồi Tổng ủy Mac Donald có viếng Đông Dương trong hai tuần nhật. Hình trên là lúc Tổng ủy thăm Thủ tướng Ngô Đình Diệm.

« Các bạn hãy kết hiệp lại thành một phong trào mạnh mẽ, cùng theo đuổi một chỉ hướng chung, cùng góp sức thực hiện những công cuộc xã hội, vừa mưu ích cho chính các bạn, vừa mưu ích cho đồng bào. Lực lượng của các bạn do đoàn kết mà có, sẽ chỉ phụng sự cho quốc gia dân tộc, sẽ chỉ dùng để bảo vệ quyền lợi tự do của con người. »

Lời Thủ tướng Ngô Đình Diệm

Tin tức trong nước

— Bác sĩ Bùi kiến Tín đã từ chức bộ trưởng đặc nhiệm ở Thủ tướng phủ.

— Ông Trần văn Lâm, Đại biểu Chánh phủ tại Nam Việt đã ký nghị định ngày 14-12-54 cách chức ông Trần văn Trọng, Phủ hạng nhì, phó Giám đốc Nha Kinh tế Nam Việt

— Những đồng bào Bắc Việt tại Sài Gòn đã nhóm họp đề chuẩn bị tổ chức một ủy ban cứu tế dân tị nạn ở Bắc vào Nam. Bà Trưng Quạng được lãnh việc tháo một bốn hiệu triệu đồng bào.

— Cuộc đình công của công nhân các cơ sở nhà binh đã lan rộng tới 54 sở. Không xảy ra chuyện gì đáng tiếc.

— Thủ tướng Ngô Đình Diệm hôm 17-12 đã tiếp một đoàn đại biểu của Hội đồng Quốc gia lâm thời do ông Nguyễn thành lập cầm đầu. Ông lập trình bày cùng Thủ tướng ngày khai mạc khoá Hội đồng năm 1955. Thủ tướng có cho Hội đồng biết những hoạt động của chánh phủ.

— Thứ sáu tuần trước, giáo sư Vũ văn Mậu đã khai giảng lần đầu tiên bằng tiếng Việt Nam tại trường Đại học Luật. Ông nói về luật pháp Việt Nam hồi xưa.

— Kỹ thuật Học đường sẽ mở thêm lớp đề dạy học trò thi bằng « Tú tài kỹ thuật ». Bằng này sẽ giúp cho sinh viên có thể tiếp tục việc học ở các trường lớn bên Pháp, để thành các nhà chuyên môn về máy móc.

— Hôm 18-12 Ủy ban Quốc tế kiểm soát đình chiến đã nhóm nhà báo đề cho biết công việc của ủy ban đã làm trong 4 tháng vừa qua. Ủy ban sẽ lập một đại bản doanh ở Sài Gòn.

— Hôm 15-12 ông tổng trưởng công chính Trần Văn Bạch đã chủ tọa cuộc lễ khánh thành đường vô tuyến điện thoại lập giữa Sài Gòn và Okaza (Nhật). Ông Nguyễn Khắc Thám, giám đốc Bưu điện Việt Nam có nói chuyện lần đầu tiên với Okaza.

Ý VÀ VIỆC

của DI TẾ

Phản đối tự do báo chí

Theo một tờ báo hàng ngày, ông chủ tịch Hội đồng Đô thành Lê Quang Trọng đã đưa ra một kiến nghị xin hạn chế quyền tự do báo chí vì ông cho rằng sự công kích dữ dội của nhà báo có thể làm thối chí nhiều công chức.

Chắc là ông nghĩ ấy đã ngủ mê, nên ông không biết rằng đã có những công chức bị đưa ra tòa, bị cách chức, vì có sự phanh phui của nhà báo. Mới đây, ông Trần Văn Lắm, đại biểu chánh phủ ở Nam Việt, đã cho ông phủ Trọng về vườn vì ông phó giám đốc kinh tế này đã phạm vào mấy việc trái phép do một tờ báo « sắn hạm » đã vạch ra. Các ông công chức như thế mà thối chí, không dám hành hải tiến bộ trên con đường xây nhà lầu, tậu xe hơi, thì cũng phước cho nhơn dân, chứ sao!

Ông chủ tịch Hội đồng Đô thành muốn bịt miệng nhà báo có lẽ vì ông tưởng lúc này còn chế độ thực dân chăng? Vì nghe nói ông xuất thân ở trường thuộc địa kia đấy. Thuộc địa và thực dân thì đâu chịu được tự do dân chủ.

Thêm hai nhà « ái quốc » hối hận

Sau khi ba ông Lang, Vĩ, Thảo hối hận và tố cáo các hành động quá khích của Phong trào Bảo vệ Hòa bình, bây giờ thêm hai người nữa đi theo ba ông là Nam Châu và Tâm Cao. Hai nghệ sĩ « ái quốc » ấy đã tỉnh ngộ và đã kích hành động thân V.M. của Phong trào kia.

Cải tà quy chính! Khả khen thay!

Giặc... sư

Nước Triều Tiên sanh giặc vì chủ nghĩa, vì chánh trị, đến sơn hà chia

dôi thành Nam, Bắc Hàn. Đền bầy giờ, ngay tại Nam Hàn lại có một trận giặc lớn giặc nữa, chia phái tu hành ở cửa Thiền làm hai phe: sư có vợ và sư không vợ.

Chẳng thua gì sư Muôn, phải đầu chủ trương rằng sư cũng là người thì cũng phải có âm dương, có vợ chồng? Phải thử nhĩ chủ trương diệt dục nên quyết sống đời cô độc cho đến lúc lên cõi Niết bàn.

Thế là hai phe lẩn công nhau. Hàng thông tin loan báo tin này không nói rõ về khi của mỗi bên là gì, chắc không phải Mĩ 15 hay Lưỡi Kiềm, song có lẽ là chuồng bay, mô bay gì đó. Phái sư có vợ đông đến 4000 người, còn phái sư không vợ có chừng 800. Ấy mới nguy, cuộc chiến đấu chẳng kém gì nhược tiều dân tộc dã với cường quốc.

Ông già Lý Thừa Văn phải đóng vai Liên Hiệp Quốc dùng ra làm trọng tài phân xử. Ông phó phe yếu tuyên bố cho 800 sư... không vợ đặc thắng, nghĩa là có quyền hành đạo. Còn hạng sư lấy vợ thì không biết bị xử đoán ra sao. Xứ như thế này có lẽ công bằng: Các ông muốn lấy vợ thì cho lấy vợ, song phải lấy người cùng « giai cấp »:

Sư ông phải lấy sư bà
Đẻ ra đứa bé gọi là... sư con.

Chờ không được dụng đến hạng phạm nhơn tài hoa son trẻ ở ngoài đường, ở các đảng xinh hay các xóm đèn xanh, đèn đỏ. Đầu trọc gập đầu trọc, còn gì là lý thú, khi đó tự các ông sẽ diệt dục được phần lớn.

Phúc và họa

Ông Herman Warns đã 54 tuổi, có vợ làm thư trưởng phụ trách việc xã hội trong chánh phủ Phi Luật Tân. Dầu ông không làm lớn nhưng ít gì ông cũng được tiếng thơm lây của vợ. Ai chẳng cho rằng ông có phúc. Vậy mà lại thành họa.

Chẳng biết buồn sao đó mà hôm rồi, ông bỗng cầm súng lục tự tử trong khi bà vợ ông đang tiếp kiến báo giới.

Tiếc rằng thông tấn xã đã loan báo tin trên đây còn tiết kiệm chữ tiết nên không biết rõ nguyên nhơn.

Mưu mô phản động

BẠN là người tranh đấu. Bạn phải biết qua các mưu mô của bọn phản động: phản động thực dân, phản động phong kiến, phản động quan liêu, phản động tư bản, vân vân. Lúc nào Bạn cũng phải phòng ngừa qui kẻ của chúng. Một trong những thủ đoạn của họ là lén lút vào hàng ngũ để phá hoại.

Bạn có dụng phải hạng người của phe phản động chưa? Tôi xin hình dung con người ấy cho Bạn nhìn.

Con người ấy nói năng bất thường. Mà bề nói là dùng dụng quá khích, tỏ ra mình ái quốc hơn ai cả, chưởi đế quốc, chưởi thực dân và phong kiến, chống người tranh đấu trăm tính, phá những quyết nghị thiết thực, không nhận tinh thần giai đoạn, đề rồi trở đi báo cáo với « ông chủ » của chúng.

Bạn phải phòng ngừa bọn người ấy lắm, vì nó làm cho hàng ngũ tranh đấu dễ tan rã. Bọn phản động có đủ điều kiện tiền tài và thế lực để mua chuộc một số người xảo quyệt, lạnh lợi; mua rồi chúng huấn luyện cho thành tài người phá hoại có qui mô, có năng lực. Thí dụ: giữa hai thế lực A và B đang tranh giành ảnh hưởng. Thế lực A rất có thể đào tạo một số cán bộ cho chạy theo thế lực B và công khai chưởi lại A. Ngộ như có đoàn thể nào lợi dụng mâu thuẫn giữa A và B, muốn dựa B phá A, thì đám cán bộ ấy len vào tổ ra mình là người rất thân B, chống A kịch liệt. Nhưng thâm kín chúng dò la để báo cáo với A.

Bắt Hủ tôi tin rằng hiện nay ở xã hội ta bọn người phá hoại ấy lén lút khắp nơi. Cho nên xin báo tin để các bạn tranh đấu phòng ngừa.

BẮT HỦ

TỪ SÓ SAU:

Chúng tôi khởi đăng một thiên ký sự « Tây Du Tân Thời » của bạn Văn Thái.

Với sự quan sát và nhận xét tinh vi của bạn Văn Thái, độc giả sẽ hài lòng về thiên ký sự này.

Các bạn sẽ được biết nhiều những thăng cảnh và chuyện lạ xứ người.

Thử tìm tới nguồn gốc

CÁC TRẠNG THÁI HỐI LỘ

NHẠC PHI, tên tự **BẢNG CỬ**, là một rường cột trung kiên của nhà Tống. Là một chúa soái

của tá : quân đội Tống bang, quyền hành cao cả trong tay, Nhạc Phi vẫn nghèo và sống cuộc đời thanh đạm Toàn thể gia đình chỉ có nếp nhà nhỏ, vài mẫu ruộng tự cấy cấy lấy ăn. Có lần Nhà Vua ra lệnh kiến lập dinh thự, chu cấp ruộng đất cho, nhưng Nhạc Phi lại khước từ.

Có người hỏi Nhạc: « Bao giờ mới yên giấc và Hòa bình vẫn hồi trên xứ sở? ». Không ngần ngại, Nhạc bảo: « Bao giờ quan văn không vi tiền, quan võ không sợ chết. »

Một danh nhân phương Tây có nói: « Ở một số lớn Quốc gia, cần phải nhiều bàn tay đen và những lương tâm trắng »

Chính những bàn tay đen vì năng, dơ vì bùn, cứng vì chai vì cuộc, búa, cây, liềm, cùng hợp tác chặt chẽ với những lương tâm trong lành như cái lương tâm Bảng Cử trên kia, mới mong kiến thiết, củng cố, cho một Quốc gia hùng mạnh và phú cường. Mà những bàn tay đen ấy chỉ có ở nơi đám đông lao khổ nghèo cực và luôn bị ngược đãi từ thuở nào. Và chỉ ở những bàn tay đen, dơ vì bùn, lấm vì bụi bặm ấy mới có được những lương tâm lành mạnh, trong suốt.

Một nước Trung Hoa không lờ, dưới thời Tưởng giới Thạch, thế mà yếu như bùn, như sậy. Mặc dù có súng lớn, đạn nhiều, quân sĩ đông và ngoại viện đủ đều, họ Tưởng rất cuộc phải lưu vong nơi đảo Đài Loan. Vì sao? Vì họ không nổi được chí Nhạc Phi; quan văn thì ham tiền, quan võ lại sợ chết. Cả Văn lẫn Võ, mạnh ai nấy dồn cho đầy túi. Áo đẹp, nhà cao, xe hơi lộng lẫy là đủ. Rượu nồng, dè béo, phiện thơm, gái đẹp... càng nhiều là càng quý. Cái lũ tay đen bùn lấm sống chết mặc.

Nạn Hối lộ lan tràn khắp nước Tàu.

LÚC SAU NÀY, trên đất VIỆT, người ta đã nói nhiều về hối lộ. Bao

nhiều mực đã chảy, tất cả báo chí hô hào chống nạn nguy hiểm kia. Người ta đã đảo, nguyên rửa nó, trong lời nói lớn, trên báo chương, trong các cuộc hội nghị. Nhưng, đến giờ này, sau ngày lịch sử 27 tháng 7, người ta cũng còn nói về Hối lộ.

Hối lộ có quyền uy, thế lực như thế nào mà người ta nói nhiều về nó, chống báng nó, đã đảo nguyên rửa nó, quyết tâm tiêu diệt nó, nhưng nó

vẫn tro tro tồn tại? Phải chăng nó là một ĐẮC KỲ của Trữ Vương mà cả một nước Tàu thuở ấy căm

hờn, oán hận, nhưng đến khi đem ra pháp trường thì cả bao nhiêu giám sát quan đều rụng rời buồng đao trước cái xinh tươi huyền bí của con người đẹp?

Quý bạn và tôi, chúng ta hãy cùng lược xem thế nào là hối lộ:

— Lúc nhỏ, tôi rất làm biếng và thường hay trốn học. Cha mẹ tôi chỉ trông lo cho tôi có một việc học. Mẹ tôi hay dỗ dành, nuông chiều và mỗi buổi đều cho tôi xu hay bánh để cho tôi ôm sách đến trường. Vô tình vì quá yêu con, mẹ tôi đã gây ở óc non thơ một hình thức « lo lót ».

— Cha tôi đau. Mẹ tôi cần một chai dầu để thoa cho người. Bọn phân thiêng liêng đối đãi sinh thành, tôi phải chạy cho có chai dầu; thế mà mẹ tôi phải cho tôi riêng một cục bạc, tôi mới chịu đi mua.

Mẹ tôi đã gây cho đầu óc non thơ của tôi cái tính không hay: « ăn của lót ».

— Xóm tôi có chú Ba HƯƠNG. Không nghề nghiệp, chú HƯƠNG lại phải bệnh rệu và ăn nhờ người em ruột, một phụ lục lệ. Cả ngày chú HƯƠNG không làm gì, mà mỗi khi người em dâu có cậy mượn việc chi là phải có một xị rượu hay dăm ba cục, chú HƯƠNG mới nhận giúp. Người em dâu của chú HƯƠNG lại có bệnh từ sắc mà chồng rất ghét. Mỗi khi chị ấy có trốn chồng đi ngồi sông, dù ăn dù thua, phải có rượu hay tiền là chú HƯƠNG mới chịu ếm nhem đi cho. Đây, một hình thức lo lót rộng hơn, nhưng vẫn còn trong tinh thần.

— Một chủ vựa nọ có nhận giao đến tận nơi cho một tiệm buôn kia, mỗi buổi sáng, một số hột gà vịt, trái cây và rau cải. Người tài xế của vựa, lăm li đem giao hàng mỗi sáng, nhưng có khi trễ và có một số hột hư hay rau trái bầm dập, đôi khi lại thiếu. Hôm ấy, anh chủ tiệm ghé tận tại nói nhỏ với bác tài và nhét vào túi anh một bao thơ. Và mỗi tháng, không sai chạy, bác tài nhận được bao thơ của anh chủ tiệm. Từ đó, bác tài vui vẻ, lễ phép hơn, xe luôn đến trước giờ, hột gà, vịt được xếp kỹ lưỡng, rau trái được tươi và luôn dư quá số của tiệm mua.

— Lúc nọ, có thầy làm việc tại Toà Bồ tỉnh tôi đi coi vợ. Tôi nghe bên nhà gái hỏi bà mai như thế này: « Thầy đó làm việc lương tháng có khá không và tiền ngoài có nhiều không? » Bà mai bảo: « Ổi, lương mà bao nhiêu; thầy khá lắm, nhờ tiền « ngoài », vì thầy làm sở ba-tăng ».

— Ông Huyện X... có tiếng là thanh liêm. Tiền bạc không làm cho ông thay đổi ý kiến. Ông hương cả làng M... đã nhiều lần yêu cầu ông can thiệp với Quan trên để cho ông được phép khẩn một số đất cồn kia và hứa sẽ đền ơn ông trọng hậu, nhưng ông Huyện vẫn làm ngơ, mặc dầu một lời ông nói là Tham biện chuẩn ngay vì chính Tham biện cũng biết ông Huyện là người đường hoàng đứng đắn.

Biết không còn nói sao được nữa đề lay chuyển lòng người sắt đá, ông hương cả xoay chiến thuật: ông cho con gái ông đến văn phòng và đứng đơn thay thế ông xin khẩn số đất cồn nọ Cô Hai đẹp, có duyên, lời nói ngọt và thanh, được ông Huyện trẻ tiếp đón ân cần... Từ đấy người ta thấy cô Hai quen thân với « quan » Huyện và thỉnh thoảng lại quá giang xe hơi « quan » Huyện đi Sài Gòn chiều thứ bảy. Sau đó ít lâu, người ta được biết ông cả đã thuận mãi xong số đất cồn...

Đây, lược sơ vài mẫu; còn bao nhiêu chuyện mà chúng ta không thể nói hết hay không quyền nói ra vì rằng có lắm sự thật không tiện nói.

PHÂN TÍCH tỉ mỉ, xét kỹ bề rộng như chiều sâu mấy mẫu chuyện nhỏ trên, bạn và tôi, chúng ta thử định nghĩa « HỐI LỘ ». Khó thật.

Hối lộ có hai hình thức:

a) Một thấp, giữa tư nhơn với tư nhơn mà thường người ta gọi là « lo lót ».

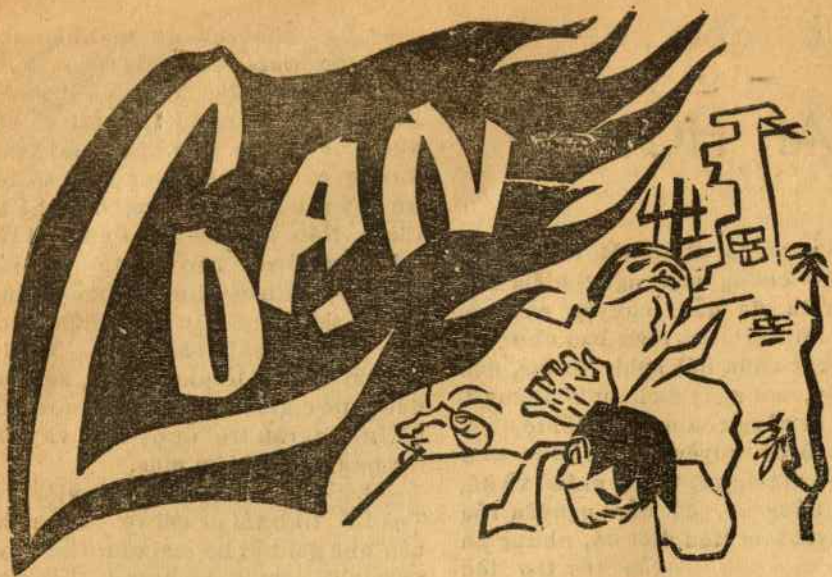
(đọc tiếp trang 40)

TRANG 7

ĐÓN ĐỌC:

XUÂN ĐỜI MỚI 1955

Nơi tập hợp của các cây viết có kinh nghiệm ở Bắc, Trung, Nam.

XXIV

— Tóm lại là không có bệnh viêm nịnh.
— Đồng ý.
— Thông qua. Bây giờ bạn nào nhận thấy ở bạn Phong điều gì khác nữa.
— Bạn Hiền nói.
— Tôi đề nghị các bạn thảo luận về cuộc sống tình cảm của bạn Phong. Trước tiên ta hãy đi về sinh hoạt tình cảm cá nhân của bạn Phong. Tình cảm cá nhân của bạn Phong chia làm hai phần: Thứ nhất tình cảm gia đình, tình cảm đôi lứa, thứ hai tình cảm đối với bạn bè.
— Bạn Hiền nêu ra đề nghị đó, các bạn đồng ý chứ?
— Đồng ý.
— Vậy thì đi thẳng vào vấn đề. Đầu tiên, tình cảm gia đình.
— Bạn Tĩnh phát biểu:
— Tôi nhận thấy là tình cảm gia đình của bạn Phong rất nặng. Thể hiện một cách thật rõ rệt là có những buổi chiều, bạn ngồi một mình, nhìn bầu trời âm đạm, đôi mắt mất vẻ phía làng xa rồi thở dài. Hay rõ hơn nữa, có những đêm, nằm với bạn Hàn, bạn đã tâm sự nhỏ to về gia đình.
— Thôi, xin lỗi cụ « lý Tĩnh ».
— Yêu cầu các bạn giữ trật tự. Bạn Vân phát biểu.
— Đề nghị lời bạn Tĩnh, tôi xin đưa ra một dẫn chứng cụ thể nữa chứng tỏ tình cảm gia đình của bạn Phong rất nặng. Hôm trung đoàn rút lui khỏi thành có những bạn tình nguyện ở lại sống chết với thủ đô để trung đoàn rút. Còn bao nhiêu bạn khác theo đơn vị rút lui ra ngoại thành, trong khi đó bạn Phong đã trốn tránh, đưa gia đình tản cư.
— Tôi xin nói... đây muốn nói.
— Bạn Hàn.
— Tôi hoàn toàn phủ nhận ý kiến của bạn Tĩnh và bạn Vân. Ai là người chẳng có tình cảm gia đình, không thương bố mẹ thì chỉ là loài cầm thú. Có tình cảm gia đình thì mới có tình cảm xã hội. Tôi nói như vậy không phải là bảo thủ cho bạn Phong. Tình cảm gia đình mà nặng quá thì có hại cho việc lớn.
Ở đây, bạn Tĩnh đã đưa ra một dẫn chứng quá trừu tượng. Tại sao bạn có thể biết được nỗi lòng thâm kín của bạn Phong. Cứ ngồi một mình nhìn trời mây tức là tình cảm gia đình nặng ư? Bạn làm to rồi. Bất cứ một người nào cũng phải có một vài phút sống với riêng

minh. Bất cứ một ai cũng phải có những phút vui buồn không đầu. Đó là lẽ tất nhiên của loài người. Còn bạn Vân đưa ra thí dụ kia càng làm lạc nữa. Việc bạn Phong đưa gia đình tản cư là do lệnh thượng cấp, và tại bạn cũng đã làm tròn nhiệm vụ đốt khu phố trước khi đi rồi còn gì.

— Đề tránh sự tranh luận lan man, lấy biểu quyết. Ai là người đồng ý bạn Phong có tình cảm gia đình.

— Ba mươi nhăm trên bốn mươi.

— Tại sao lại lạ như vậy. Bạn Hàn lúc này cương quyết tranh luận là bạn Phong không có tình cảm gia đình kia mà.

— Tôi chẳng bao giờ nói là bạn Phong không có tình cảm gia đình. Tôi chỉ nói là bạn Phong có tình cảm gia đình nhưng nhẹ chứ không nặng. Bây giờ chủ tọa hỏi ai đồng ý bạn Phong có tình cảm gia đình

thì tất nhiên tôi phải dơ tay nhận là có. Vì nếu như không dơ tay thì tôi đã dẫm lên lời nói của tôi và vô hình dung biến bạn Phong thành loài cầm thú.

Tất cả cùng cười xòa lên. Chủ tọa sờ lại gáy có lẽ là thấy nhấm nhấm nên ngứa ngáy cả người.

— Tôi xin cải chính: Bạn nào đồng ý là bạn Phong có tình cảm gia đình nặng?

— Mười trên bốn mươi. Thiếu số.

Nghị thích vào vai Phong.

— Vẫn mười thẳng mắt trắng dã, môi thâm xỉ mới được chấp nhận vào đảng!

Phong ghé sát vào tai Nghị:

— Chúng nó đã bị nhồi từ trước. Tư tưởng và hành động rập khuôn với nhau như một cái máy.

Nghị thủ thủ:

— Bọn ấy, có lẽ bảo nhảy vào lửa chúng cũng nhảy ngay, bảo ăn dơ chúng cũng chén một cách ngon lành!..

— Thì đã bảo chúng là một con số, một cái danh vit, một công cụ của đảng mà!

Nghị rù rì:

— Nhưng một ngày kia, những « quả cam » ấy bị vắt hết nước, những danh vit kia bị mòn thì...

— Thì vứt « vỏ » vào sọt rác, cho danh vit kia về vườn chứ còn gì nữa!

— Thế chẳng hóa ra đảng là con dao hai lưỡi, bề mặt là thiên thần còn bề trong là ác quỷ ư?

— Đã hẳn. Thôi mà, dao chĩa tua tua bên mình, hàng trăm cái máy thu thanh kễ bên đấy. Coi chừng không có rồi lại « đi khu buổi chiều » (1) thì vừa.

— Yêu cầu bạn Nghị và bạn Phong tập trung tư tưởng.

Nghị và Phong hướng về phía chủ tọa. Chủ tọa Tân, vuốt mái tóc rẽ tre xõa xuống cặp mắt lơ lửng vàng ệch, chứa đựng một vẻ nham hiểm lạ thường. Xốc lại manh áo « bờ lu đồng » may theo kiểu sĩ quan « nước bạn ».

Cặp môi xám bắt đầu chuyển động:

— Bây giờ sang tình cảm đôi lứa.

— Bạn Vân phát biểu.

— Hồi còn ở thành, tôi biết bạn Phong có yêu một cô gái thuộc lớp lớp trưởng giả. Hai người liên lạc nhau rất thường xuyên. Nhưng từ ngày bạn nhập ngũ, sự liên lạc đã kém phần chặt chẽ, tới ngày ra đây bạn lại yêu một cô gái giai tăng phủ nông. Cô này làm hội trưởng

(1) Đi khu buổi chiều: tức là danh từ của V.M. chỉ những người bị thủ tiêu.

LOẠN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOẠN

phụ nữ thôn, hoạt động khá tích cực, cô là bạn học hồi nhỏ của bạn Phong.

— Tôi xin nói.

— Bạn Hàn nói.

— Tôi thiết tưởng vấn đề ân ái riêng tư không có liên quan gì đến mọi người mà phải nêu ra. Nên tôn trọng những tình cảm thâm kín của mọi người. Không nên tiến sâu vào đời tư của người ta quá như vậy không có lợi, vả lại...

— Tôi cắt đứt lời bạn Hàn. Đã sống tập thể, đã là quân đội C.M. thì không được dấu diếm qua một chút gì. Cá nhân mình không còn nghĩa lý gì nữa (?) Không được giữ kín tình cảm riêng của mình. Đoàn thể cần phải biết căn cứ, đến tận cội bi ẩn nhất của tâm hồn từng người để hướng dẫn, chỉ đạo.

— Tôi xin nói.

— Bạn Hàn lấy lại bình tĩnh rồi hãy phát biểu. Bạn Lục nói trước.

Tôi đồng ý với ý kiến của chủ tọa. Đã sống tập thể thì phải phanh phui lẫn cho nhau tất cả sự bí ối của tâm hồn mình để sửa đổi lẫn cho nhau.

Tôi nhận thấy là tình cảm của bạn Phong rất phóng túng. Không những đã yêu hai cô gái nọ... Ở địa điểm cũ, trong đêm...

Lục rút trong túi ra một cuốn sổ tay, lật lật rồi nói tiếp:

— Trong đêm 24 tháng 12, tức cách đây chừng tuần lễ, đêm tôi dậy đi tiểu đã thấy bạn Phong...

Mặt Phong tái hẳn lại, chân tay run lay bầy vì tức giận. Hàn chồm lên:

— Bạn Hàn nói.

— Không thể nào « hiếp dâm tinh thần » như vậy được. Con người mà không còn giữ kín được một chút gì nữa, người nào cũng nhìn thấu suốt tâm can nhau thì than ôi... bần thiêu, xấu xa, bỉ ối, tràn ngập tâm trí, không ai muốn gần ai nữa, cuộc sống tập thể sẽ biến thành một trại tập trung, trong đó người ta thù nhau đến cực độ.

— Bạn Phong nói.

— Tôi không sợ sệt gì mà không nhận công việc mình làm. Nhưng tôi nhận thấy là bạn Lục đã bần thiêu quá, theo dõi cả đến công việc « kín » thì hết rồi. Việc giải quyết sinh lý là một chuyện tối cần, nếu không muốn nói là một trong những điều vệ sinh cần thiết. Công việc của tôi làm miễn là không tiết lộ, không mang tai mang tiếng cho quân đội là được. Ai đã chắc không có những giây phút bế tắc cần phải giải quyết.

— Bạn Nghị nói.

— Tiện đây tôi cũng xin tố cáo bạn Lục đã bế con gái nhà mẹ Phước vào bạt trong đêm kịch 19 tháng 12.

— Ở đây trọng tâm là bạn Phong, sao bạn nhảy sang bạn Lục?

— Bạn Hiệp nói.

— Cũng đêm đó, tôi đã trong thấy bạn « Chủ tọa » cùng với bạn Vân dắt con nhà mẹ Nuôi vào vườn sau đình, thay nhau đỡ trò ma quỷ.

Mọi người đua nhau cười rầm rĩ. Anh chính trị ủy viên trung đoàn chậm rãi đứng lên, chủ tọa mặt đỏ như trái gấc, hỏn hên:

— Các bạn im lặng nghe anh ủy viên trung đoàn nói.

— Tôi nhận thấy tình trạng đạo đức của trung đội này sút kém rất nhiều. Tôi thật không ngờ, đã đời bại đến mức (đọc tiếp trang sau)

Bệnh **BAN** tuy dữ! Đừng sợ!
Nên quý Ngai biết dùng ngay thuốc:
ĐẠI-DỨC TIÊU BAN LỘ

Là một thứ thuốc trị và
ngừa các chứng ban đỏ,
cầm nóng và rất thần hiệu

Thuốc **TIÊU BAN LỘ**
có rất nhiều hiệu nghiệm
nơi cho được của hiệu
ĐẠI-DỨC
mới có linh nghiệm

Nhà thuốc
ĐẠI-DỨC
Nhân con ngựa

TỔNG-CUỘC: 372, ĐỒNG-KHÁNH, CHOLON
CHI-CUỘC: 103, DELAPORTE - NAM-VANG

Chải Brillantine **BOBEL**

Tức là xức dầu thơm thứ quý nhất

Một người bạn luôn luôn trung thành

LOẠN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOẠN

này. « Dứt từ nóc đột xuống » ngay cả đến những thành phần trung kiên, được thâu nạp từ lâu. Các bạn đã làm những việc hiền lành như vậy, lẽ có một kết quả cụ thể nào thì còn gì là tâm tiếng quân đội nữa. Đã không dấu điểm những sự thật bỉ ổi đó đi, các bạn còn đua nhau phơi bày ra ánh sáng để thỏa thích cười với nhau. Nếu ngay từ bây giờ các bạn không chỉnh lại tư tưởng và đạo đức thì e rằng điểm đạo đức trung đội này sẽ xuống đến hạng thấp nhất trong trung đoàn...

Thanh thi thảo cùng Hiệp.

— Nghe nói thì có vẻ kêu lắm, nhưng bên trong cái vỏ đạo đức kia chứa đựng biết bao nhiêu sự thật bỉ ổi. Mà có biết chuyện anh chàng ủy viên chính trị này với cô y tá trưởng Hồng không?

— Chuyện thế nào, kể tao nghe với.

— Thì anh tán chị mãi rồi chị thấy anh chức to, quyền lớn, lại bánh trái, thế là chị « đặc co » (2).

kết quả của mối « tình chuông rơm » kia được gửi vào thác nhĩ việc người ta sẽ không gọi nó là con hoang mà thay bằng những danh từ bóng bẩy hơn... con chính phủ, con dân tộc!

— Thế anh không lấy chị à?

— Ngay thơ thế. Bộ đội đi đến đâu gieo giống đến đấy chứ! Việc quái gì phải cưới mới xin, tình mới nghĩa. Đâu chẳng là nhà, đâu chẳng là giường, « cái » nào chẳng giống « cái » nào... thành phần trung kiên, thành phần xây dựng là phải thế, phải có « quan niệm động » như vậy mới được, đã hiểu chưa?

— Quan niệm « động... » mà ấy hở mày?

— Ừ, ừ...

— Anh em đã nghe rõ lời cảnh cáo của anh ủy viên chính trị rồi đấy chứ? Chúng ta phải chỉnh đốn lại tư cách vấn đề đạo đức.

— Tôi có ý kiến.

— Bạn Vĩnh phát biểu.

— Tôi nhận thấy là muốn chỉnh đốn được vấn đề đạo đức thì vấn đề giải quyết sinh lý của anh em phải được ổn định cái đã. Nếu vấn đề tối cần này chưa được giải quyết thì tình trạng hoang toàng này còn tiếp diễn mãi. Không ai là người dám chắc giữ được.

— Bạn Thanh có ý kiến gì.

— Tôi có ý kiến là nếu hai bên thỏa thuận là được Trao đổi cho nhau sự thiếu thốn vật chất có gì là bất hợp lý đâu. Chỉ tại bởi lòng tìm vết nên mới nhen to chuyện, như hôm nay đấy chứ. Chính ra chẳng có chuyện gì cả.

— Chúng ta có thể thông qua để trở lại vấn đề.

— Đồng ý thông qua sang mục khác.

— Thứ ba, tình cảm đối với bạn bè.

— Bạn Nghi n'í.

— Tôi nhận thấy bạn Phong đối với anh em rất tốt, luôn luôn vui vẻ, sẵn sàng chỉ bảo cho chúng bạn.

— Bạn Lục nói.

— Trái lại tôi thấy bạn Phong đã vô tình làm hại bạn. Dẫn chứng: Trong những kỳ thi toàn pháp đề định học lực của từng người, bạn đã ném giấy cho bạn Hiệp, rồi bạn Hiệp chuyển cho bạn Nghi...

(2) Đeo eo: d'azcord (ưng thuận, chịu, đồng ý).

(còn tiếp)

Dưỡng đường TRẦN NHƯ LÂN

10 Đường Léon Combes

Sẽ mở vào ngày 1-1-55

Giải phẫu — Hộ sinh khó — Bệnh
đàn bà con nít — Phổi, chiếu điện.

Do bác sĩ
NGUYỄN ANH TÀI
TRẦN LỮ Y trông nom

Đại tửu lâu SOAI KINH LAM

496, đường Thủy Bình — CHOLON. Téléphone N° 169

PHÒNG RỘNG RÃI, MÁT MẺ ĐẶC BIỆT
CHIẾU ĐÁI ÁN CẦN

Nhận đủ tiệc trà, tiệc rượu, lãnh bao dọn tại nhà

Retenez cette adresse :

Grand Restaurant SOAI KINH LAM

496 rue des Marins, Cholon

SALLES CONFORTABLES, SPÉCIALITÉS
CHINOISES, ACCUEILS CÉLÈBREUX.

Giữ cho giấy quý Bà mới mãi

Phấn HẢI QUANG

trắng, mịn không dính quần áo

OPTIQUE SCIENTIFIQUE

Giàu con mắt
Khó bán tay

Hàng KIẾN THUỐC
TRẦN-VĂN

12. PHAN-THANH-GIẢN - SAIGON

Do cựu cai quản nhà bán kiến thuốc Solirène-
Heumann trên 25 năm kinh nghiệm đảm nhận.
ĐỜI MỚI số 146

QUỐC GIA

★ S. O. S ★

VII

TRONG MỘT BÀI TRƯỚC, tôi có nói đến dư luận quốc tế đối với tình hình Việt Nam. Mãi đến hôm nay, không ngày nào là báo chí ngoại quốc không nói đến việc của nước ta, và nói một cách bí quan, một cách lo sợ cho phái « quốc gia ». Dùng danh từ lo sợ cho quốc gia không đúng, bởi vì không phải họ lo sợ cho chúng ta, mà họ lo sợ mất Nam Việt, để rồi mất cả Đông Nam Á Châu.

Phải nhìn nhận rằng người ta lo sợ là đúng. Có điều trái ngược là người mình có vẻ thần nhĩn, và tình hình nội bộ không thấy cải thiện. Lại có tin Mỹ đổi chánh sách đối với Việt Nam, và có nhiều tin rằng Pháp có ý định bỏ cả Nam Việt. Sau Hội Nghị Genève, Pháp bỏ Nam Việt không phải là việc lạ mà người ta không nghĩ đến. Chỉ có Mỹ thay đổi sách lược là việc đáng đề ý.

Căn cứ ở tin tức hai hôm nay thì Mỹ có thể chủ trương: bớt số binh đội Việt Nam.

... quân đội viễn chinh của Pháp cũng bớt xuống còn độ 30 ngàn; chú trọng về mặt phát triển kinh tế và chánh trị; tăng cường công an cảnh sát

Tin này Bộ Quốc Vụ Mỹ không có dính chánh.

Nghĩa là Mỹ không tin tưởng ở bộ đội và không dùng bộ đội mà chống lại một cuộc tấn công của Hoa Bắc Việt. Tức là Mỹ, sau khi đặc sứ Collins khảo sát tình hình, đã có ý định đổi biện pháp.

Trên mặt báo này chúng tôi có lần viết về bộ đội, đã nói rõ lập trường của chúng tôi, là phải chú trọng về phẩm hơn lượng, bởi vì nó sẽ là bộ đội phòng vệ chứ không phải bộ đội tấn công. Phòng thủ biên cương thế giới tự do là vấn đề chung của các nước dân chủ, chứ không riêng cho Việt Nam. Điều cần thiết trong lúc này là cải thiện phương pháp huấn luyện binh sĩ, đặt trên nguyên tắc quân đội nhân dân. Chúng tôi có nêu ba mục tiêu chánh để tranh thủ, là:

— Chánh quyền có năng lực (năng lực và dân chủ hóa).

— Bộ đội mạnh (có tinh thần và tánh cách nhân dân).

— Nhân dân có tổ chức (chánh trị, văn hóa và kinh tế).

Thực hiện ba điều ấy và phối hợp là ĐỜI MỚI số 146

LÀNH MẠNH HÓA CHÁNH-TRỊ, VĂN HÓA VÀ KINH TẾ

có đủ năng lực và thực lực ứng phó mọi biến cố; ứng phó với điều kiện chủ quan và khách quan. Điều kiện khách quan dù có thuận lợi mấy mà điều kiện chủ quan không thì không mong thành công được.

Văn biết rằng có hiệp định Genève, nhưng nó không trói buộc Việt Nam

« quốc gia », thì việc cấp thiết là xây dựng một quốc gia cường thịnh. Muốn cường thịnh

quốc gia, chúng tôi đặt vấn đề: lãnh mạnh hóa chánh trị, văn hóa, và kinh tế; có ba đều hướng về phúc lợi nhân dân.

LÀNH MẠNH HÓA CHÁNH TRỊ

Trước hết cần tập hợp những lực lượng (có lực lượng phần nào) đã có và có ít nhiều chánh trị; không luận lực lượng ấy là phong kiến hay tôn giáo, hay võ trang. Đặt các lực lượng ấy trong Mặt Trận chánh trị với nhiều đoàn thể chánh trị nhỏ khác. Cho Mặt trận chia sẻ trách nhiệm chánh quyền.

— Thành lập Hội đồng tham nghị có quyền lực rộng rãi, sau khi năng lực hóa chánh quyền, một thứ chánh quyền tập hợp. Ban hành Lâm thời ước pháp.

— Sau khi chánh thức lập trường chung của phe quốc gia (1), xúc tiến hoạt động chánh trị nhân dân. Mở mặt trận giáo dục chánh trị nhân dân: huấn chánh (chương trình này phải được phối hợp với mặt trận văn hóa).

LÀNH MẠNH HÓA VĂN HÓA

Văn hóa là nguồn gốc của mọi chế độ chánh trị, mọi nền văn minh. Đã đặt vấn đề chánh trị nhân dân, thì văn hóa không thể xa cơ sở nhân dân được. Mà nhân dân đã tiến bộ rất nhiều thì văn hóa không thể giữ mực độ cũ, tức là không thể giữ văn hóa còn tánh cách

phong kiến và thực dân, mà cũng không thể bắt chước những nước « dân chủ nhân dân » hay « dân chủ đại nghị ». Văn hóa mới phải thích nghi đặc tánh hòa với trình độ của đại chúng để hưởng cao trình độ ấy.

Từ chế độ thực dân bước sang thời kỳ kháng chiến, phải nhìn nhận rằng ở vùng « quốc gia » nền văn hóa chưa theo kịp hoàn

cảnh của dân tộc. Có thể nói là « quốc gia » chưa qui định nền tảng của văn hóa, và văn hóa còn chịu ảnh hưởng của văn hóa bán thực dân, bán phong kiến. Thế nên cần đặt vấn đề gây cơ sở cho văn hóa mới. Bắt đầu là phải lãnh mạnh hóa văn hóa đang có, nghĩa là phải có can đảm mà dẹp bỏ những « ba lăng nhăng » của văn hóa cũ. Trong phạm vi bài này chúng tôi chỉ nêu ra nguyên tắc chánh. Chúng tôi còn trở lại.

LÀNH MẠNH HÓA KINH TẾ

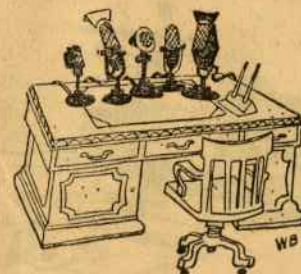
Là cả một vấn đề khó khăn, bởi vì biện pháp nào cũng đụng chạm nhiều bức thành kiên cố. Nhưng, có thể chia ra nhiều bộ phận mà sắp đặt, và sắp đặt trên nguyên tắc « người làm được hưởng thụ ». Thay vì « vô sản hóa nhân dân », chúng ta phải « phân thịnh hóa đại chúng ». Vì lẽ trong nước chưa có đủ phương tiện khai khẩn và khai thác, thế nên phải có « bộ phận tự do » giành cho phe tư bản để họ ứng bỏ vốn, và « bộ phận công cộng » để thí nghiệm kinh tế mới.

Điều phải làm được, sớm một ngày là tốt một ngày, là phá chế độ kinh tế phong kiến. Chính chế độ này đã làm mất lòng dân, làm cho nông dân và công nhân không tin nhiệm chánh quyền « quốc gia ». Dân ít thấy chánh trị và văn hóa phong kiến, mà hàng ngày dân đụng phải kinh tế phong kiến làm cho họ thêm uất ức.

Chúng tôi viết ra những ý kiến chánh mong được các bạn xa gần tham khảo. Văn biết là việc lớn, việc khó, nhưng có bắt đầu nghĩ tới, bắt đầu nhúng tay vào thì mới có ngày thấy kết quả.

Viết ở hải ngoại ngày 8-XII

(1) Tổ chức Vệt Nam tự do với tất cả các xu hướng chánh trị, trừ đảng Cộng sản trong khi Bắc Việt chỉ biết có đảng Cộng.

VIỆT VÀ MIỀN

tranh chấp nhau luôn một thế kỷ rồi (từ 1658 đến 1753) Hai bên thi nhau mưu mô thủ đoạn, bài binh bố trận, xét ra bên nào chiến thuật, chiến lược cũng cao tay lắm, nhất và về phía Miền. Song năm chắc được lý thuyết « Nam Tiến » và giữ vững được nguyên tắc « chỉ can thiệp chứ không xâm lược » nên quan quân nhà Nguyễn lấy Lý Thuyết và Nguyên Tắc hợp thời ra thắng nổi mưu thần chước quỷ của Miền.

Chứng cứ :

« Nặc Nguyễn về làm vua Chân Lạp thường hay hạ hiệp rợ Côn Man (Côn Man là chỗ những người Chiêm Thành sang tụ họp ở tại xứ Chân Lạp) và lại thông sứ với chúa Trịnh ở ngoài Bắc (1) để lập mưu đánh chúa Nguyễn, Chúa Nguyễn biết tình ý ấy, đến năm quý dậu (1753) sai bọn Nguyễn Cư Trinh sang đánh Nặc Nguyễn, năm Ất Hợi (1755), Nặc Nguyễn thua bỏ thành Nam Vang chạy sang Hà Tiên nhờ Mạc Thiên Tứ ».

Mạc Thiên Tứ vì là Kiều dân Trung Hoa nên mặc nhiên đã giữ vai trung gian giữa Miền và Việt. Thành thử :

« Năm sau Mạc Thiên Tứ dâng thư về nói rằng Nặc Nguyễn xin dâng hai phủ Tầm Bôn và Lôi Lạp để chuộc tội, và xin cho về nước. Chúa Nguyễn không muốn cho. Bấy giờ ông Nguyễn Cư Trinh dâng sớ bày tỏ cách khai thác nên dâng kể « tằm thực », nghĩa là nên lấy dần dần như con lằm ăn lá, thì mới chắc chắn được. Chúa Nguyễn nghe lời ấy bèn nhận hai phủ và cho Nặc Nguyễn về Chân Lạp ».

Họ Nguyễn thành được nghiệp lớn là phải vì còn ai chối cãi được rằng chính sách « thực dân địa » của nhà Nguyễn hồi đó không tiến bộ và kiên hiệu hơn cả chính sách thực dân địa của ba ông Trùm thuộc địa đương thời (sau Chiến tranh bảy năm, 1715, giữa Anh và Pháp) là Tây Ban Nha, Anh Cát Lợi và Pháp Lang Sa.

Gia dĩ triều đình Chân Lạp lại làm vào vòng sa đoạ cùng cực nên :

« Năm dinh Sửu (1759) Nặc Nguyễn

(1) Giả dụ như ngày nay Shianouk đồng minh với Hồ Chí Minh chẳng hạn.

MỞ MANG BỜ CỎI

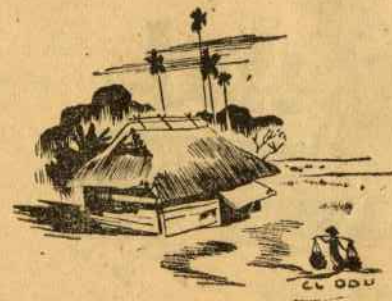
(trong cảnh rạch đôi sơn hà)

(II)

mất, chủ họ là Nặc Nhuận làm giám quốc. Nặc Nhuận còn đang lo đề xin chúa Nguyễn phong cho làm vua thì bị người con rể là Nặc Hinh giết đi, rồi cướp lấy ngôi làm vua.

Loạn từ trong loạn ra, từ trên loạn xuống, đó là thông lệ của những xã hội lúc lâm bước phân hóa (guồng máy cai trị không điều khiển nổi sự phát triển của dân gian về mọi mặt): bao nhiêu tham vọng riêng tư đều được thả lỏng, bao nhiêu thú tính đều được tung ra, bao nhiêu « thủ đoạn » đều được thi hành, bao nhiêu « phương tiện » dù bất nhân đến mấy đi nữa - cũng được áp dụng và được đề cao. Thời thế đó là thời thế của tụi gian hùng : vì danh vì lợi có thể giết hại bất cứ ai (1688 Hoàng Tiễn giết Dương Ngạn Địch nào có khác chi 1759 Nặc Hinh giết Nặc Nguyễn?).

Nội tình đã lạng beng vì ganh tỵ, quyền hành. Đã vậy, ngoài biên lại có lân bang dòm ngó, cho « gián điệp » len vào hàng ngũ mình thì thổ chiến thuật nội công « chia để trị » thì tránh sao nổi cảnh tam phân ngũ liệt, nếu không có một lớp người lãnh đạo sáng suốt nhìn rõ thấy con đường phải đi của dân tộc ! Mà giai cấp

lãnh đạo Miền quốc hội đó thì, trừ Nặc Ông Nộn ra, đều là những chính khách ngoan cố, sỗ nổi, thiên kiến và vụ tư lợi cả, nên « chia nhau xói thịt », toàn tính đến địa vị cá nhân chứ tuyệt nhiên không hề nghĩ đến quyền lợi chung.

Cho nên kẻ thì « đi » với Xiêm, kẻ thì « đi » với Trịnh, kẻ lại tính

« đi » với Việt, chung quy là « lo làm nô lệ » cho người, nhiều hơn là lợi dụng mâu thuẫn giữa các cường quốc để tìm lối thoát về vang cho dân tộc. Thành thử, người nhà bỗng nhiên theo khách lạ rồi thù hằn nhau, ghen ghét nhau, « làm tay sai » cho ngoại nhân để đánh lẫn nhau mà lại (đau đớn chưa !) lại đánh mượn cho kẻ thù chung của đất nước.

Kẻ học sử tới đây phải ngừng bút mà bình tĩnh nhận định khái quát rằng: Việc Nam tiến của dân Việt là một thúc bách lịch sử (trốn tránh cũng không được vì trốn tránh thì người Việt sẽ chết đói ở triều sông Nhị bấp bênh và ở suốt g'ải đất cát trắng rêu xanh kéo dài từ Thanh Hoá vào Phan Thiết) nên các lân quốc, thiếu sinh khí hơn, (như Chiêm và Miền) cần hợp tác chặt chẽ trên tinh thần hữu nghị thì mới mong kết thành Liên bang đối địch với hai khối Hoa Ấn, muốn năm vẫn là mối hiểm hoạ cho cả Mên, cả Chêm, cả Việt nữa.

Thế, nghĩa là những dân tộc nhược tiểu có liên kết lại với nhau thì mới mong tồn tại được ở trên thế giới (đã bước sang thời kỳ nghệ về giữa thế kỷ XVIII) Bằng không thì, sớ sớ ra đó, lịch sử dạy rằng: Việt nuốt Chiêm, nuốt Miền rồi ít lâu (sau một t.k) lại bị cường quốc khác nuốt liền.

Thế nghĩa là khối Đông Nam Á không sớm giác ngộ về vị trí « hoãn xung » và về quyền lợi « cân cân » của mình thì sớm chầy thế nào cũng bị hai khối Ấn và Hoa chia nhau « hút » vào vòng ảnh hưởng (vào vòng nô lệ) họ mất.

Thế nghĩa là xưa cũng như nay Miền và Việt cần phải đoàn kết thì mới mong tự giải phóng, được, bằng không thì đây chứng cứ: Nặc Hinh giết bố vợ rồi gây ra cái cơ cho.

« Quan lỏng suất là Trương Phúc Du thừa thế sang đánh, Nặc Hinh

thua chạy bị thuộc hạ giết chết, bấy giờ con Nặc Nhuận là Nặc Tôn chạy sang nhờ Mạc Thiên Tứ ở Hà Tiên. Mạc Thiên Tứ dâng thư về xin lập Nặc Tôn làm vua Chân Lạp. Chúa Nguyễn thuận cho, sai Mạc Thiên Tứ đem Nặc Tôn về nước.

« Nặc Tôn dâng đất Tầm Phong Long để tạ ơn chúa Nguyễn. Chúa bèn sai ông Trương Phúc Du và Nguyễn Cư Trinh đem dinh Long Hồ về xứ Tầm Bôn, tức là chỗ tỉnh lỵ tỉnh Vĩnh Long bây giờ, và lại đặt ra ba đạo là Đông Khẩu đạo ở Sa dec, Tân Châu đạo ở Tiền Giang và Châu Đốc đạo ở Hậu Giang.

« Nặc Tôn lại dâng 5 phủ là Hương Úc, Cần Bột, Trực Sâm, Sài Mạt và Linh Quỳnh để tạ ơn Mạc Thiên Tứ. Mạc Thiên Tứ đem những đất ấy dâng chúa Nguyễn, chúa cho thuộc về trấn Hà Tiên cai quản.

« Vậy đất 6 tỉnh Nam Việt bây giờ là đất lấy của nước Chân Lạp mà người Việt Nam khai thác ra. »

« Lấy » của Chân Lạp? Chưa chắc đã phải thế vì dịch ra thì Việt « nhận » của Miền khi Miền trao phó cho mình khai thác dùm.

« Người Việt Nam khai thác » ra? Chưa chắc đã là đúng vì trước khi người Việt tới thì dân thổ trước, là người Miền, và dân Minh Hương (theo Mạc Thiên Tứ) đã khai thác rồi.

Rút lại, thì họ Nguyễn suốt một trăm năm Nam tiến đã áp dụng đúng kế hoạch « thâm nhập hòa bình (pénétration pacifique) » của cha ông tiên tổ mình đã ứng dụng suốt từ thời nhà Lý qua Trần, Lê.

Nên việc « sáp nhập Việt Miền » ở vùng Thủy Chân Lạp quyết không phải là một cuộc xâm lược hay thôn tính. Đó chỉ là một cuộc phát triển theo thông lệ của đã tiến hóa nhân loại thôi vậy.

KỶ SAU :

NGOẠI GIAO

GIỚI THIỆU SÁCH MỚI

Chúng tôi vừa nhận được cuốn tiểu thuyết « TÌNH SƠN NỮ » của THẾ PHONG do tác giả gửi tặng. « Tình sơn nữ », sách dày 140 trang của nhà xuất bản Nhị Hà. Chúng tôi có lời cảm ơn tác giả và ân cần giới thiệu cùng các độc giả thân mến.

ĐỜI MỚI

TRÊN BƯỚC ĐƯỜNG XỬ THẾ

CON NGƯỜI TA SẼ ĐI TỚI Đâu ?

THEO tính tự nhiên, sở thích của con người ta là sống theo ý riêng mình. Ấu cũng là một định luật vì sống theo ý muốn để thỏa mãn những nhu cầu cần thiết cho lẽ sinh tồn của giống nòi. Nhưng trong sự thỏa mãn nhu cầu cần thiết ấy, con người ta thường mong muốn sự hoan lạc tuyệt đối, cho nên những nhu cầu, một khi trở nên thái quá, tất phải gây nhiều tai hại cho đời sống của con người.

Bởi vậy tiền nhân chúng ta, qua các thế hệ và thời đại, đã rút nhiều kinh nghiệm mà đặt thành phong tục để tiết chế dục vọng và ấn định một kỷ cương thích ứng cho con người trong vấn đề xử thế.

Tuy nhiên, từ ngày ý niệm tự do được suy tôn lên một quyền thiêng liêng thì con người ta tự cho đã được giải phóng đối với hoàn cảnh nên chỉ ghét bỏ hết thảy các điều ràng buộc lòng mong muốn của mình.

Những lễ giáo cổ truyền bị coi là những điều làm lạc làm cản trở sự tiến hóa của nền tự do nên ngày nay không còn có sức mạnh nào khả dĩ ngăn ngừa được những dục vọng quá đáng của con người nữa. Bởi vậy đặc điểm của thời đại hiện nay là con người đã trở nên phóng dật quá độ.

Ngoài tính thích tự do, con người ta còn thích sự an nhàn, và làm những điều dễ và tránh những việc khó. Do đó sự lười biếng quan ẽ xét ngoại vật thường được chủ trọng hơn là dâng lương tri để xét nét phẩm hạnh của bản thân. Cho nên

có nhân có câu : « Hãy biết lấy mình » : cái ý tưởng biết người thì dễ, biết mình thì khó, không phải

ngày nay mới có vậy.

Vì tìm hiểu ngoại vật là một việc tương đối dễ dàng nên loài người đã mạnh tiến trong việc tìm hiểu thế giới vật chất. Khoa học đã mở mang đến cực độ giúp cho loài người làm chủ lẽ muôn vật. Nhưng trong phạm vi tìm hiểu bản thân thì khoa học quả đã không giúp người ta được điều gì.

Trái lại những thành công sáng lạng của khoa học đã làm cho con người trở nên tự túc tự mãn, quá thiên về ngoại vật mà lãng quên

việc xét nét lương tâm để tự tạo lấy một đường sống phù hợp với bản chất và

hoàn cảnh của mình. Tính tự túc tự mãn lại khiến con người ta không tin ở thần quyền nữa.

Ngày nay thì không còn lễ giáo nào ràng buộc nổi sự phóng dật của con người. Đối với những thế hệ mới, những ý nghĩa tiết độ, thanh cao, nhân ái, chỉ là những danh từ hủ lậu, trống rỗng và không còn cách xử thế nào hơn là sống theo ý muốn của mình, lấy sự vị kỷ làm phương châm hành động.

Sự chia rẽ nhân tâm đã lan tràn trong mọi tầng lớp cho đến ý nghĩa thiêng liêng của gia đình và tổ quốc cũng đã đổi phần trở nên phai nhạt. Ngày nay thì không còn có gì thay thế cho các thuần phong mỹ tục mà ông cha chúng ta đã dày công xây đắp để ấn định một đường lối tốt đẹp cho công việc xử thế của con người.

Đứng trước tình trạng này những kẻ ưa thời mần thế không khỏi bị quan và tư lự.

UNE ACTION ECONOMIQUE ET SOCIALE URGENTE dans des circonstances exceptionnelles

TRẦN VĂN CANG

Architecte, Directeur Administrateur de la Société
d'Etudes du Développement Economique du P.M.S.

III

L'ACTION PAR L'AGRICULTURE PERMET DE PARER AUX INCERTITUDES DES DOCTRINES ECONOMIQUES

SI NOUS CHERCHONS à dresser une pyramide, même modeste, reposant sur la stabilité de ses éléments de base, c'est que les édifices sociaux dont le manque d'équilibre menace nos existences particulières et notre vie nationale, représentent des pyramides posées sur leurs pointes, du fait qu'ils n'ont pour origine que des spéculations intellectuelles.

NOUS SOMMES AU TEMPS DE L'AVION A REACTION. NOS IDEOLOGIES SONT DE L'EPOQUE DES CHAISES DE POSTE...

En haut de l'échelle des doctrines économiques se situent, d'une part, le libre échange, d'autre part, le marxisme.

Tous deux ont évolué par le soutien d'idéologies philosophiques, le premier vers le libéralisme-capitaliste, le second vers le matérialisme dialectique.

Il n'en demeure pas moins que, actuellement les peuples s'entredéchirent pour des doctrines que l'on dit modernes, mais dont les notions sont déjà vieilles d'un siècle et demi.

LES FAITS ECONOMIQUES SONT LIES AUX FACTEURS PSYCHOLOGIQUES

La base doctrinale du libre échange tout autant que les thèses marxistes de la prédominance des processus économiques, ont provoqué la théorie des phénomènes globaux de l'économie, dont le monde entier subit le poids écrasant.

Maintenant se manifeste une première réaction de la nouvelle Ecole de l'Economie française, pour qui les problèmes de production et de répartition sont liés aux facteurs psychologiques.

La notion exclusive du rendement se trouve ainsi rattachée, s'il n'est

TRANG 14

tégrée, à la notion de la valeur humaine et c'est là un fait particulièrement important pour l'étude économique d'une civilisation « qualitative », ainsi que doit être caractérisée celle du Việt Nam.

PRIMAUTE DES STRUCTURES NATIONALES

Les Ecoles économiques modernes dites « technocratiques » d'où dérivent le planisme et dirigisme d'Etat aussi bien que les concentrations industrielles, ont prétendu pouvoir diriger l'ensemble de l'Economie par l'organisation des productions.

Mais, la consommation est demeurée anarchique n'ayant jamais été l'objet d'études approfondies. La seule Technique, par suite, s'est montrée impuissante à répondre aux facteurs psychologiques imprévus ou méconnus, plus spécialement aux réactions de défense de la masse des consommateurs individuels.

On a donc agi, par la Technique, sur un seul des deux plateaux de la balance de l'Economie dont les indications se trouvent nécessairement faussées.

Les rêves orgueilleux d'Organisation et de Productivité ont conduit à cette formule des industries capitalisées et concentrées :

« Des productions de masse pour des consommations de masse ».

La loi des rendements décroissants et les réactions de défense des consommateurs, demandent au contraire, surtout au Viet-Nam, l'application au premier stade, de cette formule mieux adaptée :

« Des productions locales pour des besoins locaux ».

Des industries locales pour des productions locales ».

Dans les préoccupations actuelles, le plan des industries concentrées ne pourra venir que par la suite, lorsque les structures locales auront été stabilisées et renforcées,

CENTRES DE GRAVITE ECONOMIQUE ET POLES DE DEVELOPPEMENT

Pendant près d'un siècle, l'Europe occidentale et les Etats-Unis ont constitué le centre de gravité économique du monde.

En Extrême-Orient et en Orient, principalement, la réalisation d'une indépendance politique a conduit chaque Etat vers la recherche législative d'une indépendance économique, d'où la formation de nouveaux centres de gravité, dont la plupart sont encore embryonnaires mais suffisants pour porter atteinte aux anciens équilibres.

Il est également à retenir que la stabilisation de ces nouveaux centres de gravité se heurte, de plus, au fait qu'il n'a pas été procédé à la détermination des pôles de développement économique qui ne tarderont pas à se manifester.

LE VIET-NAM : CENTRE STRATEGIQUE DE L'ECONOMIE DE L'EXTREME-ORIENT

L'action au Viet-Nam doit donc être située comme point de convergence d'un certain nombre d'influences extérieures, favorables ou défavorables, convergence résultant de sa position stratégique à la rencontre de la grande ligne économique horizontale du Sud-Est Asiatique et de l'axe vertical du Pacifique.

C'est d'ailleurs, sur les deux branches de cette articulation économique de l'Asie, que la Grande Bretagne a eu soin de poser les deux pointes de son propre compas stratégique : Singapour et Hongkong.

UNE ECONOMIE MARITIME

La « vocation » du Viet-nam peut s'établir, en outre, comme Economie maritime, non seulement par son potentiel (à mettre en valeur) de productions exportables, mais aussi par les lignes de navigation commerciale dont il peut être l'aboutissement ou le point de départ, au moyen de ports francs qui en constitueraient « les plaques tournantes ».

Pour résumer ces premières observations très générales, mais dominantes :

— Les erreurs et les incertitudes des doctrines économiques.

— Le déséquilibre actuel des centres de gravité en formation.

— Les inconnues des nouveaux pôles de développement imposent aussi la recherche de méthodes nouvelles déjà demandées par les réalisations urgentes dans la complexité de la situation au Viet Nam.

(à suivre)

ĐỜI MỚI số 146

TRONG NHỮNG TÌNH TRẠNG ĐẶC BIỆT

CẦN CÓ MỘT HÀNH ĐỘNG CẤP TỐC về KINH TẾ và XÃ HỘI

của TRẦN VĂN CANG

Kiến-trúc-sư, Giám-đốc Hội Nghiên-Cứu
Phát-triển Kinh-tế miền Cao - Nguyên

III

DỰA VÀO NÔNG NGHIỆP MÀ HOẠT ĐỘNG ĐỂ PHÒNG NGỪA NHỮNG BẮP BÊNH CỦA CÁC LÝ THUYẾT KINH TẾ

NẾU TRONG LÚC NÀY chúng ta đương tìm cách dựng một khối tháp nhỏ nằm trên những yếu tố căn bản vững vàng, thiết chánh vì tổ chức xã hội hiện thời xuất xứ ở những thuyết lý tri năng như những khối tháp dựng đứng lên bằng đẳng đầu nhọn, không có thăng bằng nên là mối đe dọa cho đời sống cá nhân của chúng ta và cho cả đời sống của Quốc gia chúng ta nữa.

CHÚNG TA ĐƯƠNG SỐNG TRONG THỜI ĐẠI CỦA PHI CƠ PHÂN LỰC. MÀ HỆ THỐNG TƯ TƯỞNG CỦA CHÚNG TA CÒN Ở THỜI KỲ VÒNG CĂNG.

Ở thượng tầng các lý thuyết kinh tế, một bên là thuyết tự do mậu dịch, một bên là lý thuyết mác xít.

Dựa vào những triết lý không tưởng, cả hai đều biến chuyển, một đẳng thiên về chủ nghĩa tự do tư bản một đẳng thiên về duy vật biện chứng.

Thế mà hiện nay các dân tộc vẫn giết hại lẫn nhau vì những chủ nghĩa mà người ta cho là tân tiến nhưng kỳ thực khái niệm của chúng đã có từ một thế kỷ rưỡi nay rồi.

NHỮNG SỰ TRẠNG KINH TẾ RÀNG BUỘC VỚI NHỮNG YẾU TỐ TÂM LÝ

Hiện nay toàn thể thế giới đương chịu ảnh hưởng nặng nề của học thuyết về các hiện tượng tổng quát của nền kinh tế được phát sinh vừa ở lý thuyết căn bản của chế độ tự do mậu dịch vừa ở những thuyết mác xít về ưu thế của các biến chuyển kinh tế.

Ngày nay đã biểu lộ một phản ứng đầu tiên của phái kinh tế học Pháp,

ĐỜI MỚI số 146

Theo phái ấy thì các vấn đề sản xuất và phân phối đều có những yếu tố tâm lý ràng buộc.

Như vậy thành ra ý thức độc hữu và hiệu xuất sấp nhập với ý thức giá trị của con người, và đó là một sự trạng đặc biệt quan trọng trong việc nghiên cứu vấn đề kinh tế của một nền văn minh thiên về phẩm chất như là nền văn minh mà nước Việt Nam phải có vậy.

QUYỀN ƯU TIÊN CỦA CÁC TỔ CHỨC QUỐC GIA

Các học phái kinh tế đương thời gọi là « học phái kỹ thuật » cho rằng dùng tổ chức sản xuất có thể điều khiển được toàn thể nền kinh tế. Kế hoạch cải cách toàn thể và chế độ Quốc Gia chỉ huy cũng như những phương pháp tập trung kỹ nghệ đều ở đó mà phát sanh cả.

Song vấn đề tiêu thụ vì chưa hề được nghiên cứu kỹ càng nên vẫn còn hỗn độn. Vì thế cho nên một mình kỹ thuật không đủ sức đề đối lại với những yếu tố tâm lý bất thần hoặc không nhận ra, đặc biệt là những phản ứng tự vệ của khối cá nhân tiêu thụ.

Như vậy là người ta đã đặt kỹ thuật lên một trong hai đĩa cân của nền kinh tế, do đó kim chỉ dẫn nhất thiết phải sai lệch.

Những mộng tưởng kiêu hãnh về Tổ chức và sức sản xuất đã đưa tới định thức sau đây khi người ta nói đến kỹ nghệ tư bản và tập trung :

« Quản chúng sản xuất cho quản chúng tiêu thụ ».

Định luật về hiệu xuất lũy giảm và những phản ứng tự vệ của các người tiêu thụ, nhất là ở Việt Nam trái lại, đòi hỏi sự áp dụng trong buổi đầu, định thức sau đây thích hợp hơn :

« Sản xuất địa phương để thỏa mãn nhu cầu địa phương ».

« Kỹ nghệ địa phương dùng cho sản xuất địa phương ».

Trong những lúc bận rộn hiện thời, kế hoạch tập trung kỹ nghệ phải đợi khi nào tổ chức địa phương được ổn định và tăng cường, lúc ấy mới có thể đem ra áp dụng được.

CÁC TRỌNG TÂM KINH TẾ VÀ CỤC ĐIỂM VỀ PHÁT TRIỂN

Trong gần một thế kỷ, Tây Âu và Hoa Kỳ đã là trọng tâm kinh tế của hoàn cầu.

Tại Viễn Đông và nhất là tại Đông Phương, sự thực hiện nền độc lập chánh trị đã hướng dẫn các quốc gia tới sự tìm tòi chân chánh một nền độc lập kinh tế, do đó nảy ra những trọng tâm kinh tế mới tuy đa số còn phôi thai song cũng đủ để phạm đến thế quân bình cổ hữu.

Cũng nên nhớ rằng việc ổn định những trọng tâm mới ấy đã gặp trở lực vì người ta chưa ổn định những cục điểm về phát triển, trước sau thế nào cũng phải xuất hiện.

NƯỚC VIỆT NAM : TRUNG TÂM CHIẾN LƯỢC CỦA NỀN KINH TẾ VIỄN ĐÔNG

Vậy thì hoạt động tại Việt Nam phải được hoạch định coi như là nơi quy tụ của một số ảnh hưởng ngoại lai thuận lợi hay không, nhờ ở vị trí chiến lược đã được tạo nên do đường kinh tế lớn của Đông Nam Á chạy ngang và giao nhau với trục thăng đứng của Thái Bình Dương.

Vả chăng chính ở trên hai nhánh ấy của nền kinh tế Á Châu mà người Anh đã dựng ý thiết lập hai đầu địa bàn chiến lược : Tân Gia Ba và Hương Cảng.

MỘT NỀN KINH TẾ HÀNG HẢI

Nền kinh tế của Việt Nam có thể có một khuynh hướng hàng hải, không những là nhờ ở tiềm thế (cần được khai thác) các sản phẩm khả dĩ xuất cảng được mà còn ở những đường thông thương lấy nước Việt Nam làm nơi lui tới, do các hải cảng được dùng làm bàn quay của các đường thông thương ấy.

Đề tóm tắt những nhận xét đầu tiên rất đại cương nhưng chủ yếu kể trên cần nhắc lại rằng :

— Những sai lầm và bấp bênh của các lý thuyết kinh tế.

— Sự mất thăng bằng hiện thời của các trọng tâm kinh tế đương thành lập.

— Những điều chưa biết về các cục điểm phát triển bất buộc chúng ta phải tìm tòi những phương pháp mới để tiến tới những thành quả khẩn cấp trong tình trạng phức tạp của nước Việt Nam.

(còn tiếp)

TRANG 15

KHOA HỌC

BIỆNH THỦY-DU

đang ngủ, thức dậy, đi đứng và làm việc
mà không hiểu biết gì

MỘT EM BÉ vừa nằm ngủ, chợt quậy rồi lên tiếng nói. Có người lại gần cố làm cho em yên trí, em chẳng trả lời, vẫn tiếp tục câu độc thoại của mình.

Nhưng một lát sau, em im lặng và ngủ say sưa cho đến sáng.

Một thanh niên dậy vào lúc nửa đêm. Thanh niên ấy mặc quần áo, làm một công việc gì đó, hoặc xếp chiếc mền, quét nhà rồi lại về chỗ cũ ngủ. Sáng mai, anh không còn nhớ gì nữa cả...

Đây là những cử chỉ của người mắc bệnh thủy du. Câu chuyện nhuốm nhiều màu sắc bí mật. Nhiều bậc cha mẹ thường thuật lại những chuyện trên đây về con cái của họ trong một lúc họ gặp nhau tâm sự.

Bệnh thường phát sinh trong đêm tối.

Nhìn cử chỉ của một người mắc bệnh thủy du làm cho chúng ta không bao giờ quên được. Thường thường con bệnh là một thanh niên, sau một hồi ngủ rất tự nhiên bắt đầu nói lầm nhảm vài tiếng.

Bỗng chốc, hẳn chợt quậy rồi đứng thẳng người. Với da mặt xanh xao, đôi mắt mở rộng, nét mặt lo sợ, hẳn ra đi giữa đêm tối. Trời tối bao nhiêu bước hẳn vẫn đều và rất tự nhiên, hẳn biết tránh những cản trở trước mắt làm cho ta có cảm tưởng như hẳn được một bàn tay huyền bí nào dẫn dắt. Hẳn có đưng vào góc bàn, cánh cửa ư? Lạ hơn nữa là không ai nghe hẳn xuýt xoa gì cả. Hẳn mở cửa, soạn sửa đồ đạc, có lúc ngồi đọc sách hay viết.

Sau một thời gian ngắn, hẳn đi ngủ lại để đến sáng mai không còn nhớ gì nữa cả.

Còn lắm chuyện nữa. Người ta còn thuật lại một người mắc bệnh, nửa

đêm đi tắm ngoài sông rồi bỏ quên quần áo trên bờ. Một thiếu nữ lên xe lửa lúc xe chờ xa hàng trăm cây số, thiếu nữ mới thức dậy, tỉnh lại, thiếu nữ không biết vì sao mình lại đến một nơi xa lạ như thế.

Trong nhiều trường hợp, người mắc bệnh thủy du còn phạm những hành động nguy hiểm.

Có bà mẹ ẵm cả con và nhảy xuống nước. Lúc chạm nước, người mẹ tỉnh, thức dậy, nhưng đứa con lại bị chết đuối. Có người chồng nọ mơ thấy cháy nhà rồi ôm vợ liệng qua cửa sổ, định ninh có linh cứu hỏa chực sẵn để tiếp cứu vợ mình.

Người mắc bệnh thủy du đã thực hiện một giấc mơ có hoạt động. Có điều khác là người bị bệnh thủy du không nhớ đến việc mình đã mơ, đã hành động, như người nằm mơ nhớ rõ điều mình đã mơ.

Hình ảnh do mình tạo ra lúc ban ngày

Có giấc ngủ do thôi miên, và giấc ngủ của người mắc bệnh thủy du. Người bị thôi miên ngủ là do người khác điều khiển. Hình ảnh anh ta thấy cũng do người ngoài tạo cho anh.

Đối với người mắc bệnh thủy du, những hình ảnh ấy ở tự óc đưa ra.

Con bệnh muốn mau lành cần phải biết ăn ở theo phép vệ sinh. Chiều tối, nên ăn đồ ăn nhẹ, đừng uống cà phê và ăn nhiều đồ gia vị, năng tập thể dục, uống thuốc làm dịu thần kinh hệ. Cũng nên nhớ rằng, bị bệnh thủy du là dấu hiệu của thần kinh, cần phải đưa bệnh nhân đi khám bộ óc. Nhiều lúc, óc bị bấn, bị sưng... là nguyên do của bệnh.

Theo bác sĩ G. Lemaire

Lễ khánh thành CÔ NHI VIỆN XUÂN TRƯỜNG

SAIGON.— Dưới sự chủ tọa của Thiếu-tướng phu nhân Lê-văn Viễn, Cô nhi Viện Xuân trường đã được khánh thành long trọng hồi 19 giờ 15 hôm 12-12.

Tham dự lễ này có đại tướng phu nhân Ely, các bà Lai văn Sang, Lai Hữu Tài, Hoàng Trọng Giỏi, ông Nguyễn văn Khanh quận trưởng Thủ Đức, ông Lương Khắc Nhạc, phó đô trưởng S.C. và nhiều nhân vật khác, v.v...

Cô Nhi Viện thành lập tốn phí đến 400.000 đồng và các tòa nhà có thể làm nơi trú ngụ cho hàng trăm trẻ em mồ côi.

Hộp thư tòa soạn

Bạn Bình Trình (Huế):

Bạn cứ gửi những « nụ cười » ấy:

Bạn Nguyễn Sơn Hà (S.P. 4217):

Hoan nghênh. Vàng, vì đã mất thời gian tính. Đa tạ.

Người Bình Nhị Nghệ Sĩ:

Sao lại chẳng muốn cho biết tên? (mặc dầu là biệt hiệu) Chẳng nên có ý tưởng tiêu cực bị quan bạn ạ. Đọc « tiếng thơ dài » rồi. Buồn thật! Bạn nhận xét khá đầy. Thân mến.

Bạn Huy Phương (Huế):

Đã nhận được kịch rồi. Tiếc! Chậm quá! Đã quay về với Bé Lu rồi đó. Đồng ý, Thân mến.

Em Hồng Châu (Nha Trang):

Đọc thư em rất cảm động. Nhưng đầu sao đi nữa cũng chẳng nên buồn, phải vui vẻ lên để mà sống với những phút cảm go hiện tại.

Tránh những ý nghĩ viển vông tiêu cực. Không đem lại điều lợi ích gì cho mình. Sẽ gửi thư riêng. Thân mến.

Bạn Nguyễn Chương (Thuận Hóa):

Bạn nên ký tên rõ ràng. Xin trả lời mấy điều bạn hỏi:

- 1) Bài luận nhất lớp phải trong niên khóa 54-55. (Xem thể lệ).
- 2) Phải gửi ảnh vào cùng một lúc.
- 3) Có sự so sánh và lựa chọn của tòa soạn.

Bạn Ngô Quý (K.B.C 4145):

Đã nhận đủ. Bạn yên tâm. Đa tạ.

Bạn Thanh Thanh (K.B.C 4322):

Hoan nghênh ý của bạn. Bạn gửi cho như g loạt bài để tái mới lạ. Thân mến.

Bạn Chúc Phương (Nha Trang):

Bạn cứ gửi nếu khả quan xin chiều ý lại. Thân mến.

Bạn Hương Quy (Đà Nẵng):

Viết chuyện ngắn thành công hơn. Thơ bạn thiếu âm điệu. Thân mến.

Em Thanh Quang (Đà Nẵng):

Thích tờ mờ nhĩ. Thử đoán xem. Có khả năng đây. Nhưng cần phải cố gắng nhiều hơn nữa. Chúc tiến. Thân mến.

ĐỜI MỚI số 146

Phụ nữ Anh lại thích hút xì gà?

Khắp nơi đều thấy phụ nữ Anh hút thuốc. Họ hút trong lúc làm việc, lúc về nhà, ở xe điện, xe ô tô buýt, ở rạp chiếu bóng (được phép hút) và ở ngoài đường.

Phụ nữ Anh cho rằng trên đời này có 3 thú vui: đánh sập đồ ở mỗi, đi xem chiếu bóng, hút thuốc lá.

Và bây giờ, họ lại thích hút « xì gà » hơn thuốc lá. Các nữ diễn viên sân khấu, các ngôi sao chiếu bóng, các nữ thi sĩ, các cô, các bà đều hút « xì gà ».

Những người này thích khói thơm của « xì gà » nhưng hình ảnh điệu « xì gà » trên khuôn mặt duyên dáng, làm cho khuôn mặt mất đi nhiều mỹ thuật; nên có một số tờ ý muốn chống với thói xấu kia. Song không có kết quả mấy.

Hết thầy những người sống 100 tuổi được mời sang Mỹ

Bác sĩ Spears, giám đốc một bệnh viện lớn bên Mỹ muốn tìm biết cái « bí quyết » sống lâu. Bác sĩ tự đặt ra mấy câu hỏi:

- Tại sao họ lại sống lâu?
- Tại sao họ lại tránh khỏi bệnh ung thư?
- Khi hậu ảnh hưởng đến họ như thế nào?

Họ ăn, uống, hút, thở như thế nào?

Bác sĩ Spears muốn biết rõ tiền sử từng người rồi cho chụp hình, và quay phim nữa. Tất cả những người sống 100 tuổi, bất luận ở nơi nào trên thế giới sẽ được cấp đủ phương tiện để qua viếng nước Mỹ. Tất cả phí tổn sẽ được bệnh viện ấy chịu.

(Paris Presse Int)

Nhuộm lông cho chó

Hollywood vừa tung ra một mô hình: nhuộm lông cho chó. Sẽ có những con chó nhuộm lông đỏ, lông vàng, lông xanh.

Trong nhiều trường hợp, lông của chó sẽ hòa nhập với màu áo của chủ. (The Hollywood Reporter)

Người lính Đức mới

Theo những tờ báo Đức, một người lính Đức sẽ như sau: Đội mũ cát kết, chân đi giày « bột tìn » để băng cao su, quần áo bằng vải kaki may theo kiểu Mỹ.

Nếu người lính có vợ thì chiều chiều vợ có thể tìm chồng ở trại để dắt nhau dạo phố. Ra đường nếu gặp sĩ quan, chào hay không là tùy ý mình. Mỗi tuần lễ có 48 giờ chia ra như sau:

- 5 giờ tập bắn.
- 10 giờ tập trận.
- 4 giờ tập trận đêm.
- 3 giờ thể dục.
- 22 giờ học lý thuyết.

(Abend post Frankfurt)

ĐỜI MỚI số 145

Nếu không có chiếu bóng

Tờ Cinémonde vừa nêu ra một con số vui vui.

Nếu không có chiếu bóng thì mỗi người dân ở thành phố Ba Lê sẽ dành mỗi năm được 4000 quan và trong 1140 năm mỗi người có thể mua được một ngôi nhà 3 gian.

(Cinémonde Paris)

Kỷ lục của bồ câu.

Một con bồ câu khởi hành ở Anh, sáu tháng sau lại trở về nước mang theo một lá thư của một người lính Mỹ ở Triều Tiên gửi về. Chỉ tính chặng đi mà thôi, con chim ấy cũng đã vượt đến 21.000 cây số.

(New: Chronicle, Londres)

Josane, hôn thê của diễn viên Mỹ

Josane, hôn thê của diễn viên Mỹ Marlon Brando vừa mới cho các nhiếp ảnh viên đợi nàng ở Orly « leo cây » một chuyến. Máy ảnh bám tỉ tách, đèn chớp sáng lóa vào mặt một nữ hành khách trẻ đẹp rồi tiếp đến những câu phỏng vấn. Cô kia vẫn im lặng. Các nhiếp ảnh viên vừa cười vừa hỏi:

— Tên cô không phải là Josane, vậy cô là ai?

— Tôi là bà Vespa.

Tiểu cười nói lại vang lên.

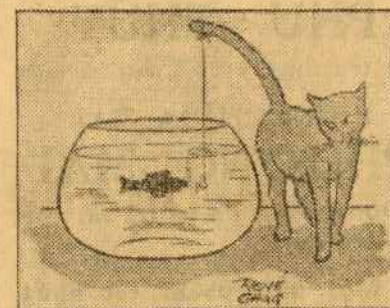
Trong lúc ấy, Josane vẫn âm thầm bước. Một nhà báo nhận được mặt cô, bước theo. Cả đám người chạy ủa tới Bà Vespa được « giải thoát ».

(Vue et Image)

Đàn ông biến thành đàn bà

Một viên đội Trung Hoa Hsieh Tchien Chun,

Nụ cười nước ngoài

TRANH KHÔNG LỜI

36 tuổi sắp biến thành đàn bà tuy anh không thích thú mấy.

Suốt 20 năm, Chun cố gắng về cốt cách của mình, nhưng vừa rồi trong một cuộc khám bệnh bất ngờ, bác sĩ lại thấy thấy đàn bà đến 70%.

Chun muốn tự tử, nhưng viên bác sĩ nhất quyết để Chun thành đàn bà.

Đàn bà sống lâu

Bà Resmat Khanam ở Đài Bắc đã 125 tuổi và có 50 người con và cháu. Con bà có người đã 60 tuổi, đứa cháu trẻ nhất của bà mới 6 tuổi.

Theo các nhà thống kê ở Đài Bắc, đàn bà sống lâu hơn đàn ông. Trong số 611.000 dân có 6.001 người sống trên 70 tuổi thì đàn bà chiếm số 4075.

Trong số 632 đàn bà quá 80 tuổi, đàn ông sống tới tuổi ấy chỉ có 224 người. Sống trên 90 tuổi, đàn bà có 37 người, đàn ông 8 người. Những người 100 tuổi ở Đài Bắc đều là đàn bà.

Nền nhà năm 1964 sẽ bằng chất dẻo

Trong nhà, mọi vật sẽ bằng chất dẻo. Nền nhà cũng bằng chất dẻo. Những vật dễ vỡ rơi xuống nhà không việc gì. Nền cũng chịu đựng được với nước, với các sản phẩm hóa học ở phòng ăn sẽ có đặt máy vô tuyến truyền hình. Có chiều cách nấu chín đồ ăn, điều đặc biệt là ăn xong không phải rửa chén mà chén vẫn sạch sẽ. Tất cả mọi công việc trong nhà đều đều khờ khạo máy. Chỉ cần bấm một những cái nút đặt phía dưới tủ là chủ nhân được rửa ý.

(Semana, Bogota).

Ông già Noel ở nước Áo

Có một làng ở nước Áo vừa mang một tên lạ Christ-kindl có nghĩa « con chúa Jesus ».

Tất cả trẻ con nước Áo, đến ngày lễ Noel lại viết thư về « con chúa Jesus ». Số trẻ em được nhận là con chúa đã lên đến 2.000.000.

Mất 15 năm để lo việc xuất bản

Người ta tính rằng phải mất ít nhất 15 năm mới cho xuất bản được trọn tác phẩm của nhạc sĩ nổi tiếng thế giới Mozart.

Công việc to lớn ấy sẽ được bắt đầu thực hiện nhân dịp kỷ niệm sinh nhật thứ 200 của nhạc sĩ.

Không có gì mất đi được

Năm 1909, thủy sư đề đốc Percy bỏ quên ở Bắc cực một hộp trà. Vừa rồi một phái đoàn thám hiểm lại tìm thấy hộp trà ấy.

Trà được ướp lạnh cần thận nên cũng không bay mùi thơm.

Tây chạy bằng cách không uống rượu

« Càng tôi không thêm uống một giọt rượu cho đến lúc người Anh ra khỏi hòn đảo của chúng tôi ». Đó là lời thề của quân đội bị mặt Ai nhĩ Lan.

Từ trước đến nay dân Ai nhĩ Lan nổi tiếng là dân uống sữa nhiều nhất thế giới.

TRANG 17

MỘT CUỐN SÁCH CẦN PHẢI ĐỌC

TOÀN THỂ dân tộc Việt Nam luôn mười năm dài đã đem xương máu ra « làm lại lịch sử » của mình. Làm lại một cách oanh liệt về vang như chưa từng thấy trong một thế kỷ rưỡi vừa qua.

Chúng ta đã làm lịch sử.

Bao nhiêu thành tích oai hùng đã được ghi trên đồng lầy ruộng bãi, trên hệ phố đầu đình, trên cổ nội cây ngàn, trên rừng sâu núi thẳm. Bao nhiêu chiến công oai hùng đã làm vang động dư luận thế giới.

Chúng ta đã làm lịch sử, luôn mười năm ròng rã.

Ấy thế mà mãi đến ngày hôm nay, ở bên này nhịp cầu, mới có một người ghi *Lịch sử Mười năm tranh đấu giải phóng dân tộc* của chúng ta lên trên trang giấy.

Người đó là Nghiêm Kế Tô.

Tập niên sử « Mười Năm » kia nhan đề :

VIỆT NAM MÁU LỬA

Tuy danh hiệu tác giả có vẻ...kiếm hiệp, tuy tên sách đượm màu...truyền kỳ, song văn phạm nó quả là một công trình kẻ khảo quý giá cần phải đọc.

Cần phải đọc trước tiên là đề so sánh với các tác phẩm của ngoại nhân, và nhất là của phe bên kia, đã viết về cuộc Chiến tranh Việt Nam 1945-54.

So sánh để nhận chân lấy nguyên

★ HÀ VIỆT PHƯƠNG viết

nhân và kết quả của trận đại biến dân tộc.

So sánh để tìm cho ra mọi điểm thiên vị của sử gia nước ngoài đã vì tình thần kể cả — thường gọi là mặc cảm tự cao — rồi xuyên tạc sự thực lịch sử đi.

So sánh để vạch ra mọi điều gian ngoan của sử gia « bên kia » đã vì óc bè phái — thường gọi là văn hoá một chiều — rồi bôi nhọ tất cả sự nghiệp của những ai không phải là Cộng Sản Đệ Tam.

So sánh để thấy rõ cái phần đóng góp, lớn lao chưa hề thấy của mọi tầng lớp nhân dân, về mọi mặt chính trị, quân sự, kinh tế và văn hóa, vào công cuộc giành Độc lập và Tự do cho đất nước.

So sánh để chứng minh quan điểm vô tư của tác giả — là điều kiện cần nhất trong lúc này cho những ai muốn gỡ nổi mờ bóng bong của « quốc sự » trong mười năm vừa rồi.

Tác giả quả là đã nắm vững vấn đề nên mới giữ nổi thái độ khách quan đối với một công trình đòi hỏi đến rất nhiều khả năng tổng hợp và phân tích, giữa một mớ tài liệu vì còn nóng hổi nên rất dễ làm cho kẻ sơ tư lầm lạc vào con đường « chỉ nhìn thấy cây, chứ không nhìn thấy rừng » — nghĩa đen là bị ngập lụt vì tài liệu.

(1) MAI LÍNH xuất bản lần đầu, nhà in VÕ VĂN VÂN, Sài Gòn 1974, giá 120\$00

Thật vậy, mặc dầu về phía bổ cục, Nghiêm quân còn mắc vào sơ hở là chia để tài chưa được cân đối cho lắm (sách dày 524 trang, thì hai phần đầu: *Cả Tinh Quốc Gia...* và *Chính phủ Trần Trọng Kim* chỉ chiếm có 87 trang, còn bao nhiêu là về phần *Chính Nghĩa Quốc Gia*, trong đó việc phân để chưa được rành mạch mấy tý), gia dĩ một bộ sách công phu là thế mà không thấy có bản *Mục Lục* (thành thử rất rất mệt cho người muốn nghiên cứu công trình nghiên cứu ấy) nhưng dù sao đi nữa thì về phía nội dung, như đã nói, tác giả có thể tự hào là « làm chủ nổi tình thế ».

Làm chủ nổi việc mình làm về cả hai mặt : *phân tích* thì chọn lựa sử liệu khá thận trọng ở đủ mọi khía cạnh (ngoài nước, trong nước, đối phương, quá khứ, hiện tại); *tổng hợp* thì cô đọng kinh nghiệm của đủ mọi ngành hoạt động và mọi chủng loại của các ngành hoạt động (tỷ như về Quân sự thì rút kết luận do mọi công tác khác về chính trị, văn hóa gây ra, rồi trong ngành Quân sự đó thì dẫn ra đủ chứng tích về thủy, lục, không quân đã tác thành nên sự trạng binh bị ấy).

Tuy vậy, đó chỉ mới là ưu điểm về phương pháp cấu tạo thành tập sách thôi. Điều ấy chưa quan hệ bằng Ý Nghĩa và *Mục Tiêu* của tập VIỆT NAM MÁU LỬA, vốn là hai đặc tính biệt của tác phẩm này :

Về Ý nghĩa thì độc giả thấy rõ đây là một lời phúc đáp của một học giả kiêm chính khách Việt Nam cất lên để đính chính mọi sai lạc mà ngoại nhân đã gán vào cho Mười năm lịch sử vừa qua, và nhất là để bình tĩnh đem chứng liệu cụ thể ra « cải chính » mọi vu khống mà « phe bên kia » đã buộc vào cổ phe Quốc Gia kháng chiến (buộc như vậy hòng chiếm đoạt lấy Độc Quyền Kháng Chiến và Độc Quyền Ái quốc).

Về Mục Tiêu thì đây ý kiến của tác giả :

« Cố gắng đứng ở vị trí khách quan, siêu đẳng phải để nhận định và trình bày mọi sự việc đã xảy ra, phân tích qua loa những tư tưởng chủ quan của những vai trò phải chăng hay ngoại quốc đã biểu diễn, pho bày trên đất nước, chúng tôi còn có một hoài vọng đặc biệt là sưu tầm để nghiên cứu và để mọi người cùng có dịp nghiên cứu bằng cách lồng hợp những tài liệu mỏng mảnh trong

(đọc tiếp trang 34)

THƯƠNG VỀ TRÙNG DƯƠNG ĐẤT BẮC

Tặng B. và các bạn — H.Ph.

Ngày ấy tôi ra đi
Mưa giăng mờ kinh kỳ
Tóc nằm phơi phơi gió
Sầu đọng trên hàng my!

★

Hồng Hà ơi!
Bốn phương nhàu nát những
mây trời
Tôi khóc thương dòng máu đỏ
Rên xiết trong đêm buồn ủ rũ
Mấy nhịp cầu sương nặng phai
phôi!

— Loang loáng ánh đèn pha
— Gây lạnh den ngòm sắc thép
— Bóng ma!
— Bóng ma!
Đêm về Hà nội
Khóc thầm trong ngõ tối
— Im!
— Ấm ư?
— Nghen!
Tiếng chân người!!!

★

Em ơi!
Còn đâu mùa đẹp?
Tôi mơ về đôi mắt khép
Nhớ nhung!
Nơi đây có những đêm trăng
Sương ướt vai người mất ngủ
Hương về lối cũ: thương đau!
Năm cửa ố mờ bụi
Tháp Rùa chìm trong sương

khỏi
Phố hàng Ngang, hàng Đào
Nhà Bác cổ
Đường bờ sông mưa ướt ánh
dền soi
Thôi thế từ đây xa cách mãi
Muốn nói em ơi đã nghẹn lời!
Chiều nay gió gả về phương
Bắc
Thương nhớ nhau đành biết
thế thôi!

TÓ VÂN

NGƯỜI ĐAN ÁO

Mến tặng những
tấm lòng Chính Phủ

Hơn một tuần nay trời trở gió,
Lá buồn rơi lặng trước hiên mưa...
Bóng khuỷu len cả lòng thơ giá
Bóng dáng cô em tự những mùa...

Năm ấy khi mùa sang gió trở,
Lạnh về khắp nẻo đáng Thu rơi!
Nàng ngồi đan áo bên song cửa,
Mất đề xa xăm tận cuối trời...

Nàng đan, đan suốt mùa Thu lạnh,
Đan cả lòng thương đến dạt dào!
Đan cả tình son đường nửa gánh...
Đan hoài... kết cả hận binh đao!!!

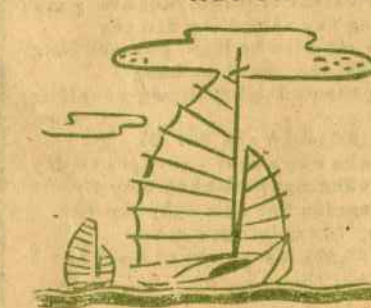
Bàn tay thon nhỏ đường len quện,
Trắng giữa màu xanh của cuộc đời!
Mái tóc tung theo trào gió đến,
Vật vờ còn luyến kiếp xa vui...

Nàng đan, đan suốt mùa Thu ấy,
Rời những mùa sang vẫn mịt mịt...
Vẫn nỗi tình đời qua lệ chảy,
Vẫn hàng xay mộng những ngày mai.

Mãi đến hôm nay trời trở gió,
Lá buồn rơi lặng trước hiên mưa...
Tôi qua chốn ấy không còn nữa
Bóng dáng cô em tự những mùa...

HOÀNG VIỆT
Huế, một chiều mưa...

HUY PHƯƠNG

DỪNG
HỒ VIỆT NAM
Dán giấy, bao thơ thật là
tiết kiệm.
Chải GOMFIX
Giúp bạn đẹp thêm và dễ
tắm gội.

BRILLANTINE **BOBBI**

Sản phẩm do Nhà PHƯƠNG MAI sản xuất

CHỈ CÓ TÂY MỤC
PHÙ THỦY
mới tẩy được các vết mực lâu năm
PHẦN THOA SÁI
PHƯƠNG MAI
Dùng mát da và trị sài ghê
cho trẻ em.

Một sản phẩm tốt nhất
ở Việt Nam

của LOAN GIANG

MỘT MÃNH VƯỜN nếu không được đẹp toàn diện với toàn những bông hoa hương sắc vẹn toàn thì cũng kiếm ra được vài nhánh hoa vica mắt người thưởng thức.

Trong một bài thơ cũng vậy, nếu không hay được cả bài thì ít ra cũng có một vài câu hay cả ý lẫn lời.

Trong « Tan tác » của Ngọc Kiêu, toàn bài không lềm chùng ta vừa ý vì tình và cảnh được diễn tả dưới ngòi bút của tác giả không làm cho chúng ta rung động, nhớ lâu, đọc lên nghe cũng lắm thường như bao cảnh biệt ly khác.

Tàu đã nhỏ neo, bởn thồn thốc
Mảnh mùng ngàn lệ, sóng trào reo
Người đi trông bóng đỏ thành lại
Chôn cả hồn quê khuất mấy đèo

Nhưng đoạn sau này, Ngọc Kiêu đã ghi lại được nhiều hình ảnh đẹp :

Nặng mấy thu sầu gieo khối lửa
Bao vành khăn trắng nhuộm màu tang
hoặc những câu :

Tay ai run rẩy sau vườn sen
Mảnh áo cò vương mấy ngã đường
(NGỌC KIÊU)

Trong « Nhấn bạn cũ » của Văn Hóa cũng vậy.

« Nhấn bạn cũ » có nhiều câu ép gượng cách diễn tả ý của tác giả hết sức mơ hồ như :

Fa đã qua rồi miền bên gối
Lời cô ôm mãi mối tình si
Bên biết cho rằng bên phố lạnh
VẮN CỎ MỘT KỀ NGÓN NGÀY ĐI
Đề mong hợp mặt người bạn quý
Đã cùng tôi sống NHỮNG NGÀY ĐI

Khi nhắc đến câu : « Vẫn còn một kẻ ngóng ngày đi phải chăng ý tác giả muốn nói đến việc bầm đốt ngón tay tình thời gian xa bạn ?

Quả thật là mơ hồ và quá gượng ép ? Nhưng :

« Tôi còn ôm mãi mối tình si », hay

như câu « Đã cùng tôi sống những ngày bi », ý này được ghép vào chẳng qua để đúng luật âm điệu của một câu thơ mà thôi !

Tình thân kết chặt bên hè phố
Sưởi ấm lòng nhau với mảnh tình
Diễn tả bằng hai câu, nhưng hai câu lại cũng một ý và câu sau cũng chẳng tăng thêm ý gì cho câu trước, còn phạm khuyết điểm lặp chữ, luận thuật và thừa.

Nước non đã chịu cơn ly loạn
Khối lửa âm thầm tẩm bạn đi

Ly loạn làm cho đôi bạn thân thiết xa nhau, sự việc ấy cũng thường nhưng văn hóa đã khéo diễn tả bằng cách cho hình ảnh triêu tượng nổi lên sự việc. Đây cũng là một ưu điểm của tác giả.

Điềm Lân, tác giả « Không thay đổi », chỉ là một thợ thơ mà thôi ! Toàn bài thiếu hình ảnh, thiếu ý mới. Hãy đọc :

Bao tháng ngày qua với mẹ già
Tôi cùng chung sống trong gian nhà
Mái tranh nho nhỏ bên hồ vắng
Quen chịu phong sương với nắng g tà

Đều đều và chán tai như tiếng ve kêu mùa hạ ! Đám xuân Cạn giữ được mực thường trong thơ. « Mùa gặt hoang thôn », đề tài không mới nhưng cũng không đến nỗi « nhảm » Tác giả biết chọn thể thơ để diễn tả nội dung của bài thơ :

Nắng về ngập cả trời quê
Gửi mùa hương lúa trên trời nhựa dâng

A ha ! ngày đẹp đã sang
Ngày vui lúa mới rộn ràng lòng say
Nhưng nay vắng bóng đèn cày
Đi từ mùa trước loạn đây non sông
Thế rồi lúa vẫn dìm bông
Vàng theo nắng hạ, hương xông lộng trời.

Tan tác muôn nẻo đời rồi
Khi mùa nhựa mới ngừng rơi về đây
Lúa vàng ngập cả chân mây
Lúa ca, lúa hát chờ ngày êm vui
A ha ! lúa chín ngập trời
Mai về gặt lúa người ơi ! nơi nào ?
Một bài thơ « sạch », không hay, không dở.

VÀO NHỮNG NGÀY giao thời đây chao động mà nếp sống của người dân qua một cơn sóng gió đã trở lại bản sắc cũ, âm thầm tuôn nhận những gì triều đại mới đưa ra — kể cả mọi niềm cảm nghĩ — thì trong cái tháp ngà muốn thuở càng dày thêm với vị diêm sinh sắc mùi tao loạn, người thi nhân đất nước đóng vội cửa đời lý trí để chuỗi mình đắm đuối trong « triều dâng tim óc », phó mặc tình cảm tuôn trào trên ngọn bút.

Cứ thế, mỗi độ nhân sinh của mình đổi lột hay khế gạt qua lẽ đời ít nhiều tàn tích vương giả, là một phen tư trào lãng mạn tràn trề như sóng loạn cuồng châu, gieo thương hảo, nhớ huyền trên những tâm hồn mệt mỏi, nhưng tình tuy cô đọng vững trong vài hồi thơ tuyệt tác. Rút trong số ấy, đại diện trung thành của Nho phong Lê mạt là bà huyện Thanh Quan và ảnh hình chính xác của sĩ khí suy đồi là Chu mạnh Trinh.

Hai nhân vật, một nổi tiếng đoan trang, một lừng danh phóng túng, đã sống và cảm theo trào lòng qua những sắc thái dị biệt như thế nào, ta thử dò xem nguyên nhân chính là đâu. Đánh rằng theo với đà diễn tiến ý thức dân tộc, khuynh hướng lãng mạn trong thi ca Việt Nam vào tiền bán thế kỷ thứ 19 đã có ít nhiều triệu chứng phân hóa, nhưng không thể căn cứ vào tình cách tích cực nơi thi phẩm họ Chu sau này (đề cao tình cảm cá nhân, thừa nhận xu hướng hành lạc) mà bảo rằng mầm lãng mạn đi từ bà huyện Thanh Quan đến Chu mạnh Trinh đã qua một quá trình liên tục và đạt đến nấc độ cao nhất của nó rồi vậy. Nói thế là phủ nhận cái bản

ĐÔI MƠI 146

ngã sâu sắc của thi nhân, là đối giai đoạn vậy.

Thực thế, không ai chối cãi sự sai biệt rõ rệt đến gần như hoàn toàn về cá tánh cũng như về tư tưởng của Chu mạnh Trinh và bà huyện Thanh Quan, gây nên bởi những sự kiện quan yếu khác cần phải đếm xỉa tới và điều

★ bài của BẢO LỘC ★

đó minh chứng một lần nữa cái giá trị đặc biệt của hoàn cảnh xã hội.

Nhìn quán xuyên qua cái văn nghiệp ít oi của hai nhà thơ trên, có cái gì khiến ta để ý đến thì đó là cái mẫu mực phát huy tình cảm ứa đọng trong tâm hồn họ vậy. Sự sai khác hoàn cảnh đã uốn nắn các khía cạnh cảm của Chu mạnh Trinh và bà huyện Thanh Quan theo những chiều riêng rẽ đôi khi trái ngược. Nếu đề tài gây tử thường qui định một phần lớn nếp xúc cảm của thi nhân thì khung cảnh vay mượn cũng nói trước được nhiều tình ý sắp giăng mắc.

Trước cuộc đời thay sự thế, bà huyện Thanh Quan ngâm :

Tạo hóa gây chi cuộc lữ trường
Đến nay thăm thoát mấy tình sương...

Hỷ trường đây là một khoảng đất lịch sử, trên đó một triều đại kỷ cụ vừa chấm dứt sự mạng, nhưng dư ảnh vàng son còn vương vất giữa lòng đời khinh bạc. Cảnh tang thương đồ nát của một cái gì không còn nữa làm cho lòng người thấy tái tê giá lạnh. Thấm thía nhất có lẽ là người mà thân thể trót liên hệ ít nhiều với thêm xưa đã cũ.

Phải giàu tình cảm lắm mới tìm nhận nổi cái xê dịch tưởng tượng của sự vật vô tri :

Đá vẫn tro gan cùng tuế nguyệt
Nước còn cau mặt với tang thương.

Nhưng tất cả tình ý đều bắt nguồn từ một hình ảnh duy nhất :

Dấu xưa xe ngựa hồn thu thảo
Ngõ cũ lâu đài bóng lịch dương.

Hình ảnh đó cũng là nét chiếu tâm trạng nữ sĩ lên nền không gian hàng

bạc cửa chiều tà. Chu mạnh Trinh khi thăm đền Cổ loa cũng ngâm :

Tịch mịch tiền triều cung ngoại miếu
Đỗ quyền đề đoản nguyệt âm âm

(Cung miếu triều xưa đây vắng ngắt
Trăng mờ khắc khoải cuộc kêu sầu)

Phải chăng họ Chu thông cảm mỗi hận sâu bệnh hoạn tự một thuở nào mà

phát tiết lòng thương cho ra người đồng điệu, hay nói như một tạp chí nọ, chỉ vì cái mặc cảm tội lỗi dày vò mà Chu đành gượng gạo đeo niu lấy khung đèn vắng lạnh hầu nói được ít nhiều tâm sự. Nhưng ở đây, nếu họ Chu có tình thức dậy cái ý thức quốc gia vốn tiềm tàng trong lòng kẻ hoạn thì tiếng cuộc đêm khuya lại là lời tố cáo bất ngờ cho niềm đau giả tạo của ông. Thật vậy tiếng cuộc nơi đây sao vô duyên quá, bề bành như âm lạc ngoài khơi, chẳng nổi một xốt xa ý nghĩa. Chu Mạnh Trinh không tìm được một khung cảnh xứng đáng hơn để đưa lời thơ thông thiết mình vào mà trái lại, bởi độ xuống của tâm hồn quá nặng, ông cứ bươi móc quanh mấy ảnh hình thấp thỏi,

Nội diềm này Chu đã kém xa người nữ sĩ tiền bối của mình vì lúc nào bà huyện Thanh Quan cũng tỏ ra có mắt nhận xét giả dạn, biết gạt lọc những tác phong không mấy sạch sẽ ra khỏi văn khí mình.

Trực cảm nội tâm của họ Chu phức tạp thế, nhưng đến cái hình thức diễn tả thì lại chải chuốt dịu dàng, rõ ra con người tài tình phóng đạt đem một tinh lừng mạn tươi nhuận vạn vật, Chu mạnh Trinh có đủ phong độ của một tao nhân chí tình khát vọng men đời tươi mát, lao mình trọn vẹn trong thỏa mái thanh sắc mà quên hẳn nỗi niềm vong bản. Nét bay bướm tuy không thoảng gợn u hoài mà mỹ cảnh cũng chấp chờn hương linh động :

Thỏ thẻ rừng mai chim cùng trái

Lừng lờ khe nước cá nghe kinh
Thoảng bên tai một tiếng chày kinh
Khách tang hải giật mình trong giấc mộng.

Giấc mộng mà khách tang hải ở đây đang chui núp chỉ là một cứu cánh lởi thời, che chở mấy tâm hồn sa đoạ không dám nhìn thẳng vào thực tế. Cái « hư tượng hình thức » của tình thần nho giáo đã làm mèo mó rất nhiều đến lòng tin của đám tử đệ thời đại loạn.

Được may mắn sinh trước thời đại — tuy chẳng bao lâu — bà huyện Thanh Quan vẫn còn giữ được phong độ tiết tháo ngàn xưa, chưa đến nỗi bán mình cho quyền lạng. Không trốn đời nhưng bao giờ bà cũng ý thức thấm thiết cái hoàn cảnh xa lạ với đẳng cấp mình. Cuộc xuất chinh của lớp người không trọn nỗi chữ « cô trung » có mãi cái mĩa mai chua chát

của kẻ sĩ xuống núi Thủ Dương mà câu « trung ần » vẫn chưa khuây lạng được mở sâu tư trong tâm khảm. Ngày lại ngày, bà đành làm nhà mô phạm bất đắc chỉ đem sức uyên bác ra dạy dỗ mấy công nương thế tử.

Tuy nhiên mỗi cảm cụ vẫn quần quai trong lòng bà, phải chăng đây là chuyên nghiệp của một hồn thơ nặng nợ. Có những chiều tà le lói, mặt đất sáng hơn nền trời, đứng trước một thôn trang tĩnh mịch chìm đắm trong chi vô cùng của không gian lặng tiếng hay vượt qua một ngọn đèo heo gió vắng đưa tiếng cuộc buồn thắm, bà đã để trào lòng hòa hợp với thiên nhiên, thông cảm mạnh với gió nội mây ngàn nơi hoang già... Bóng gã tiểu phu gánh củi, em mục tử gõ sừng trâu, thoáng hiện ra như một bức tranh tiền kiếp nhắc nhở nhiều ý niệm kiên trung ần dật xa xưa, làm sao xuyên tâm hồn ngập ưu tư của bà, như thức dậy mọi tiềm năng yếm thế :

Trời chiều bằng lăng bóng hoàng hôn
Tiếng ốc xa đưa lên trống đồn

(đọc tiếp trang 40)

«Bố ơi! Trời rét quá Bố ơi! Bố đi ngủ đi, đến năm cạnh con, gối lưng con, xoa đầu con ngủ đi... Bố...»

Tiếng con lan đang tha thướt trong gian nhà cô tịch đây hơi mốc làm đau lòng bố

Nghiên, gã bắt đầu thấy bất rút khó chịu. Không lúc nào như lúc này, gã thấy thương con quá, một giọt máu của vợ gã để lại trong phút đánh đập điên cuồng của gã đã bỏ nhà ra đi. Thế rồi trong bóng tối, không một ánh đèn le lói, không còn một tiếng động nào nữa, không khí im lặng và nặng nề phủ lên đầu gã. Gã thấy như quá tim ngừng đập. Cái ý tung hoành của gã có lẽ bấy giờ đều vật biến trong bóng tối một mình, trong hơi đêm huyền ảo, hay trong túp lều xiêu vẹo của gã.

Gã đưa tay vào túi lôi ra một miếng thuốc cuối cùng, đánh diêm hít một hơi dài, ánh sáng chớp chớp chiếu lên khuôn mặt hiện rõ mấy nét cần cỗi, gân guốc, vàng trán gồ ghề, chòm râu thưa đang rung rinh theo làn gió đông gã rừng mình ớn lạnh. Đôi mi nhu lại như không dần được một nỗi niềm uất ức vô biên.

— Bố ơi! .. đi ngủ Bố, xoa cho con Bố:

Tiếng con gõ lại réo lên... van lơn... cầu khẩn, lòng gã se lại, trong phút chốc gã tự phá tan những ý nghĩ riêng của mình, trong bóng tối đôi tay sờ soạng, đôi chân khập khễnh gã đến ngồi sè sè trên chiếc chõng bé lan, đôi tay gã chấp lại như cầu nguyện gã lằm bằm, không biết có phải vì hoàn cảnh mà gã trở nên thành kính như thế hay là để sám hối, tiếc nuối một quãng đời hưng hân của gã? Gã vẫn im lặng.

Nhìn mây bay ngoài trời, trăng đã lên hắt ánh sáng qua rừng tra chiếu lên mảnh sân của gã như một tấm khăn bàn giăng trên thảm cỏ là tè. Bất giác gã thở dài mạnh quá vô tình đánh thức con lan đang chớp chớp trong giấc ngủ. Bé lan vừa tỉnh giấc chụp lấy tay gã đặt lên lưng nó.

— Bố xoa chỗ này nè.

Gã rút bàn tay gân guốc ra khỏi bàn tay con, lúng lúng.

— Sao thế! Bố không xoa cho con à?

Gã vẫn im lặng! Trong khối óc già cỗi của gã đã bắt đầu tương phản với sự ước muốn của con gái. Gã tự nhủ:

— Bàn tay ta ư! Bàn tay đã từng nhuộm máu, đã từng gây nên tội lỗi gian hùng, mờ ám, đã từng gieo tang tóc, gân guốc như thế này, ghê tởm như thế này, rừng rợn như thế này, bàn tay mà thiên hạ chỉ mong tìm để chặt quách đi vì vô dụng cho xã hội đã dành, lại còn phá hoại cái yên lành của xã hội nữa. Đã thế gã lại còn tàn nhẫn với người đã đẻ ra Bé Lan: vợ gã một thiếu phụ hiền lành, để bấy giờ bé lan là một đứa trẻ không mẹ, nương náu nơi người cha hung tợn, điên rồ... gã bắt đầu nghĩ đến cuộc đời gã từ trước. Gã rờ vào cuống tay, vết sẹo của xiềng xích pháp luật đã đeo vào cho gã để kỷ niệm một hành động để hèn còn đó. Gã thét lên.

— Ăn mày!

Thế mà giờ đây con gái cần đến bàn tay gã, xoa cho

nó ngủ, an ủi nó làm ấm lòng nó, nó không cần và có lẽ vô tư đối với hành động của bố nó, con gái đang tha thiết thế kia, van lơn thế kia, gã lại không thể làm nó thỏa mãn được, có tay cũng như què

vì gã không muốn tâm hồn vô tư trong sạch của con gái vương phải hơi độc nơi bàn tay gã.

Gã nhớ đến một hôm, gã đau mê mết trên giường, vợ gã, mẹ bé lan lo lắng, sờ bàn tay sờ lên trán, lên trán tìm gã để lắng nghe sự hồi hộp trước tử thần, gã cảm thấy có một cảm giác êm ấm đầy đủ, gã không muốn vợ gã cắt bàn tay ấy đi và phải làm theo tâm lý của gã. Gã mỉm cười và vợ gã sung sướng reo lên: Bố tỉnh rồi... Lan ơi! Gã nghĩ: số dĩ đôi tay vợ gã có mệnh lực thế là do ở sự trong trắng của con người. Hai giọt nước mắt rung rung trên mí mắt gã.

Còn nữa! một hôm con gái ốm, phải đến một ông lang người ấy nâng con gái trên hai bàn tay vuốt lên mặt, bóp ngực, bóp từ đầu đến chân, chuyển hơi ấm cho con gái và bé lan nhón miệng cười kêu lên tiếng: Bố ơi, to tướng Gã đáp lại với giọng rên rên thiết tha và cảm động.

Gã còn nghĩ đến bàn tay của người thợ đang chắt tay búa, em học sinh nín chặt quyền sách hình bia xanh thẫm, em bán báo nâng tờ báo trên không mà rao lạnh lạnh, người hàng vải lẹ làng uyển chuyển trên xấp hàng ống mượt, đứa chân trâu nhịp cây roi đưa trâu hướng thẳng luống cày. Người lính đang vuốt dọc theo thân súng mát đâm đâm nhìn phía quân thù, họ đang hi hục đề nhắc một viên gạch kiến thiết xứ sở.

Gã thấy tất cả đều có một tương lai đầy hứa hẹn, người ta ca tụng khích lệ bàn tay họ dữ quá. Kia! họ bắt tay nhau xiết chặt nguồn cảm thông với nét mặt đầy thân yêu triu mến.

Sao gã lại không được thế! Bàn tay của gã cũng kết tinh bằng xương, bằng da, bằng tất cả nhuệ khí của con người sao lại không tìm được một nguồn sống có ích vì tương lai cho cuộc đời, cho con gái đang trông chờ tay gã.

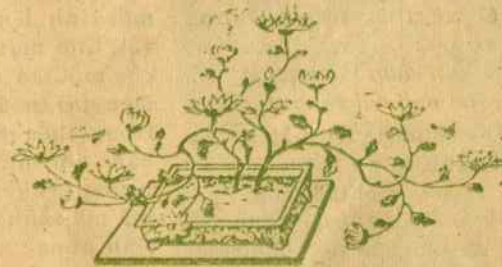
Một tiếng cười của gã phát ra trong bóng đêm, gã xoa tay vào nhau, như đã tìm ra lý tưởng, con đường phục thiện của ngày mai. Gã nhẹ nhàng đưa tay xoa lưng bé lan.

Em bé khúc khích cười.

— Bố mềm xuống đi bố.

— Ừ bố sẽ nằm bên con, sống cho con và mai Bố sẽ đi tìm má cho con.

PHONG ĐIỀN

Tranh nhớ quê hương

QUẢNG - BÌNH ĐANG YÊU

Từ TAM TÒA đi thẳng theo Đường Thợ Chạm, băng qua mấy đồi cát chập chùng, một lát, chúng ta thấy cái hồ khá rộng. Hồ nước xanh, nằm giữa một vùng cát rộng mênh mông. Hồ ấy gọi là Bàu Tró.

Người ở xóm CẦU kể chuyện rằng: «Cách đây hơn trăm năm có một người đàn ông ở Xóm Cầu ra Bàu Tró câu cá. Lúc sau, bỗng nghe có tiếng kèn trống vang vọng từ nước vọng lên. Gã

đánh cá sợ hãi vội vàng nép vào tòa cổ miếu ở bên bờ. Thấy đèn kỳ lạ xảy ra: trên mặt hồ một đám rước tung bừng, cờ xí ợp trời. Bỗng nhiên đám rước biến mất, tiếng kèn trống cũng im hẳn. Trên mặt hồ, một con rùa lớn hiện ra kêu lớn rằng:

— Đây là đây ta hồi?

Được mục kích cảnh vừa rồi, người câu cá vẫn còn run sợ, nay nghe rùa nói được tiếng người, chàng ta lại càng chết khiếp run rẩy bỏ ra. Rùa quát rằng:

— Người đã trông thấy cái bí mật của hồ này, vậy người phải chết.

Gã đánh cá chấp tay van lạy xin tha. Rùa bảo: «Vậy ta tha cho người nhưng người phải nghe ta điều này: Đừng nói chuyện này cho ai biết. Nếu người bất tuân, người sẽ chết tức khắc!» Gã xin vâng, rùa lặn mất.

Vâng lời rùa thần, gã đánh cá chẳng nói chuyện ấy cho ai hay. Đến lúc già biết mình chẳng sống được bao lâu, người ấy kể chuyện lại cho con cháu nghe, kể xong thì ngã lăn ra chết.

Chẳng biết câu chuyện có thật không, nhưng Bàu Tró có cái kỳ lạ là sâu không dấy. Có kẻ nói Bàu Tró ăn thông xuống tận tới Long Cung. Mỗi đây, ít người Pháp và Mỹ đã đo thử, nhưng dòng dây xuống mãi mà chẳng nghe chạm đáy hồ. Có kẻ cho rằng Bàu Tró ăn thông với biển Quảng trị vì người ta thường thấy những vật ở biển Quảng trị hiện ra ở đây. Tuy nói là thông với biển, nhưng nước Bàu Tró lúc nào cũng ngọt và trong vắt. Nước Bàu Tró mà pha với trà Tam Hỷ ướp hoa sen, sáng sớm tinh sương, uống một chén thì ngon tuyệt.

Cứ mỗi độ hè về, khi trời nóng bức, ngọn gió Nam bắt đầu thổi, người dân Đồng Hới không quên được Bàu Tró. Chiều chiều, trai gái từng bọn năm ba, kéo nhau ra Bàu Tró.

Theo lệ thường, vào khoảng 5, 6 giờ chiều, Bàu Tró vang lên những tiếng nói cười của người đi tắm: Nơi đây, tiếng cười khúc khích; nơi nọ, tiếng nói thì thào; kể này lại thì thầm, người kia nhảy ầm ầm. Vui quá!

Bàu Tró ơi! Nắng miền Nam đốt cháy cả cảnh vật; ta phải đi bỏ người, ra đi vào nơi xa lạ.

này. Biết bao giờ ta được trở về để hưởng lấy sự êm đềm, mát mẻ?

Nhớ khi dạo mát CẦU DÀI Cầu Dài nằm trên con đường cái quan đi thẳng vào Huế. Gọi Cầu Dài là để so sánh với chiếc CẦU NGẮN ở cách đây một đoạn thôi, chứ nó chỉ dài độ 20 thước. Cầu Dài bắc ngang qua con sông từ mạn núi chảy về sông Nhật lệ. Sau Bàu Tró, Cầu Dài là nguồn an ủi thứ hai cho người dân Đồng Hới trong tiết hạ nắng nóng oi bức.

Vào khoảng 5, 6 giờ chiều, sau một ngày làm việc mệt nhọc, ta dừng chân ăn cơm ở nhà. Ta đem cơm lên Cầu Dài, ngồi đây mà hít làn gió mát, mát rười rượi. Khi ta cảm thấy khỏe khoắn cả tâm hồn, ta hãy dùng cơm thì... khỏi phải nói, bao nhiêu cơm cũng hết! Chẳng thế, một bà có một đứa cháu rất yếu ốm, đã nói rằng: «Người ta giàu, người ta đem con cháu đi Đalat. Tôi nghèo, tôi chỉ đem cơm lên cho cháu ăn ở trên Cầu Dài. Nhờ vậy cháu tôi trở nên mạnh khỏe».

Cầu Dài không những là một nơi hóng mát mà thôi, nó còn là một bến

ngoại ra, Cầu Dài còn là nơi «giải thoát» cho người yếm thế. Em yêu anh không được, em nhảy xuống Cầu Dài. Xong cả đời em! Con buồn cha mẹ hắt hủi, con mò đến Cầu Dài. Ừm!... Con về thế giới khác! Tôi còn nhớ một câu chuyện xảy ra vào kỳ thi tiểu học năm kia: Trước ngày thi, cha mẹ một học sinh — muốn con thi đỗ — đã cho con 50\$ và làm mặt giận bảo rằng: «Đây 50\$, mi cầm lấy mà đi thi; nếu đậu thì trở về. Bằng hỏng, đi mò kẻ mồi!». Không may, cậu kia thi rớt; cậu liền dắt chúng bạn ăn uống hết 50\$ rồi tìm đến Cầu Dài «đi tuốt». Thật là buồn!

Ngày nay, Cầu Dài thuộc vùng Việt Minh. Không biết rồi vụ hè đến đây, có ai bởi cơm lên Cầu Dài mà ăn không nhỉ?

Bún Hàu vùng Thiện Phú

Xóm Thiện phú cách thành phố Đồng Hới chừng 12 cây số ngàn. Nó còn có tên là Quán Hàu. Lấy tên vật mà đặt cho xóm, ta cũng biết miền đó nhiều «hàu» biết chừng nào! «Hàu» là một sinh vật sống ở nước mặn, thường nằm trong vỏ cứng, gắn liền với đá vôi ở bờ sông.

Chỉ bằng hột mít và có một màu trắng ngà ngà, trông xinh lắm. Sinh sản nhiều nhất về mùa Hè, thịt nó rất bùi và thơm lại mát nữa. Bởi thế dân Quảng bình ai cũng «hào» món hàu. «Hàu» là một món ăn đặc biệt chỉ riêng: Quảng Bình mới có.

Người ta có thể nấu «hàu» ra nhiều món như: canh, xào, chiên v.v. Nhưng chỉ có món «Bún Hàu Khô» xào với nghệ và hẹ là đặc sắc hơn cả, vì ăn rất ngon và lại lành ho nữa.

Bún Hàu mức ra bát, hơi bốc lên nghi ngút, tỏa mùi thơm ngào ngạt. Mỗi khi chổng đi làm việc ở sở về vợ hai má hồng hồng vì ánh lửa ầu yếm bảo «Này mình, Bún Hàu ngon quá, coi ăn rồi thì một chén đi! Ăn khỏi ho mình ă!»

Chồng khệch khệch vài cái, đưa mắt liếc yêu vợ rồi vừa ăn ngon lành, vừa khen nức nở:

«Em yêu qui tôi xào Bún Hàu ngon quá!»

Nhưng ngày nay Bún Hàu biết tìm đâu?

TRANG 22

ĐÔI MỐI 146

TRANG 23

ĐÔI MỐI 146

ĐÔI MỐI 146

LÃO NĂM NAY vừa đúng một trăm. Cứ nhìn mái tóc, đôi lông mày và chòm râu bạc phơ như tuyết của lão, ta cũng đoán được lão đã sống lâu đến chừng nào. Người lão cao nhưng không lồng khồng, đôi vai rộng, mặt đầy đặn phượng phi, trông lão như những tay hảo hán giang hồ tả trong các truyện Tàu và kiếm hiệp. Đầu lão thường chít chiếc khăn nâu tối sẫm mà khi nhìn lão từ xa, người ta có cảm tưởng mặt lão phân làm hai phần rõ rệt: phần trên trắng như muốn phản chiếu tất cả ánh sáng mặt trời, còn phần dưới thì đen làm ta không thể phân biệt được đâu là làn da và đâu là vành khăn vải.

Thật thế, lão phải người đen từ đầu đến chân tay làm râu tóc lão đã bạc lại càng bạc thêm nhiều như để chứng minh cho tuổi già nua của lão. Nhà lão ở một mình trên đỉnh một ngọn đồi con xa tất cả các làng lân cận quanh vùng và trông ra bốn bề toàn là những ngôi mộ chập chùng lan dần đến tận chân núi Tam Thai và núi Ngự. Nếu mới nhìn qua vị trí cô đơn của nhà lão người ta phải ngạc nhiên không hiểu lão sinh sống bằng nghề gì, hơn nữa lão lại còn phải nuôi một đại gia đình trên mấy mươi người toàn là con cháu lão ở lúc chực trong mấy căn nhà kia.

Chiều chiều lão thường âm thầm cháu thuộc đời thứ tư của lão, nghĩa là cháu của con trai lão để cười đùa ngoài sân, dưới chân chuồng bồ câu mà lão đã dựng lên từ khi lão mới có đứa con đầu tiên trong đời lão. Những đêm trăng sáng lão thường cùng con trai lão đặt ghế ngồi uống nước giữa sân, nhìn trăng lên và nói chuyện đạo lý như đôi bạn chí thân đang kể cho nhau nghe cuộc đời trôi nổi của mình sau bao ngày xa cách.

Con lão vừa ăn bát tuần (80 tuổi) vài tháng sau khi lão làm lễ sinh nhật của lão cách đây một thế kỷ qua. Hai cha con đều má lốm rằn long mà mỗi khi người nào không thấy và được nghe kể chuyện lại thế vẫn cho là người ta cố thêm thắt vào cho đời lão có vẻ ly kỳ. Mặc dầu đã già lắm, lão vẫn có một nghề để nuôi sống, một nghề mà lão truyền lại mãi cho con cháu lão; chẳng biết đến bao giờ thì đoàn hậu sinh ấy mới giải nghệ,

NHỮNG NĂM MỒ XANH

CHUYỆN
NGẮN

của
NGỌC
ANH

nhưng cứ như hiện nay thì cả gia đình lão mọi người đều theo nghề đó do lão cầm đầu: Nghề giữ mộ.

Bởi vậy, người ta quen gọi lão là « cụ Trùm ». Xem qua đời lão có vẻ thanh nhàn, nhưng kỳ thật ngày nào lão cũng làm việc luôn từ sáng đến tối. Nhất là từ sau ngày đình chiến, lão và con cháu lão lại làm việc nhiều hơn. Mỗi khi một nhà trong thành phố hay lân cận có người xấu số qua đời là lão có việc làm suốt buổi, vì thân nhân người ấy lại đến chỉ chỗ nhờ lão đào một cái huyệt và ủy thác lão phần việc sắp mộ xây lăng.

Đời lão sống luôn luôn từ cảnh tang tóc này đến cảnh tang tóc khác, tuy nhiên lần được ăn cỗ cực sang, nhưng phải chứng kiến những cảnh một mẹ già ôm sát vào linh cữu của người con mà khóc than kẻ lẽ những nỗi nhớ thương trước cái chết quá thảm khốc, hay đàn con trẻ thơ ngây phải mang mũ rơm chống gậy đi theo đám tang cha chúng, nhìn mọi người khóc cũng ứa lệ khóc theo, ứa lệ vì thấy nó cô độc bơ vơ hơn là nhớ thương người mệnh bạc; hoặc cảnh một đoàn xe nhà binh rầm rộ chở đến một quan tài trên phủ một lá cờ sắc sỡ, theo sau là những quân nhân y phục chỉnh tề, súng ống đầy đủ để vài phút sau nghe tiếng kèn từ sĩ nức lên bên đoàn quân đứng dàn hàng chào trong khi người ta từ từ đưa chiếc quan tài gỗ xuống vùng đất mới bởi: nơi an nghỉ cuối cùng một chiến binh bỏ mình vì nước. Có lẽ vì quen với các cảnh đó nhiều nên lão vẫn thản nhiên trước tiếng gào khóc của những kẻ quá đỗi đau vì

nỗi buồn ly cách.

Sống nhờ cái chết của kẻ khác và bên màu tang chế của mọi người, lão đã tự tạo cho gia đình một đời sống đầy đủ, không khi nào phải bận tâm vì gạo với tiền hết, cả trong những năm đói kém vừa qua. Nhà lão lại rộn rịp hơn lên khi tiết thanh minh đến, người ta đi tảo mộ khắp đời; lão lại có việc làm, cùng cháu con lượm cỏ và bồi đất thêm trên những nấm mộ mà thời gian đã gieo đầy cây cỏ.

Khi sự đi lại được tự do và khắp mọi nơi ngừng tiếng súng, người ta đua nhau lên núi tìm lại phần mộ của cha mẹ hay anh em mình, hơn mười năm qua chiến tranh đã không cho phép họ làm tròn phận sự của người con có hiếu; từ ngày đó lão làm việc không ngớt, tiền công thu lượm được cũng khá dồi dào, vì vừa đây trong chòm nhà lá của lão lại thấy dựng lên thêm một cái nữa.

Chẳng biết nhờ vong linh người chết phù hộ hay lão có phép trường sinh mà lão sống mãi đến tận một trăm năm nay, con lũ cháu đàn, và có lẽ còn sống lâu thêm nữa, vì sức lão vẫn còn khỏe nhiều, chưa có triệu chứng gì của sự đau ốm. Cuộc đời lão thật bí mật, người ta không biết lão đến ở đây từ bao giờ, trước kia lão làm nghề gì, có chăng chỉ là những giả thuyết người ta phỏng đoán, vì không ai sống bằng tuổi lão để kể lại rõ ràng cảnh đời của lão từ thuở bé.

TÔI ĐẾN nhà lão vào một buổi chiều, bối rối không biết sẽ gọi lão

bằng gì cho xứng với tuổi già của lão vì chữ Cụ tôi đã dùng để gọi con lão rồi, sau cùng tôi phải gọi lão bằng Cố cho có vẻ tôn kính. Sau khi giới thiệu, tôi được lão ân cần thăm hỏi vì gia đình tôi cũng đã bao phen nhờ vả đến cái nghề độc nhất của lão nhiều.

Giọng lão rờ rờ và trầm quá làm tôi muốn gọi chuyện mãi để được nghe tiếng nói êm êm. Thấy người biết nghe lão nói chuyện, lão vui vẻ kể cho tôi nhiều câu chuyện trong nghề. Tôi hỏi sao lão lại có thể sống luôn luôn bên cạnh những ngôi mộ u buồn và chỉ thấy toàn những màu đỏ của quan tài và màu trắng của tang chế thì lão bình thản trả lời:

Cháu tính đã sống trong cảnh đó từ hồi còn trẻ, đến nay chẳng quen sao được?

Rồi lão bảo rằng theo ý lão thì chẳng có gì đáng cảm động khi thấy một đám ma có cháu con đi theo gào khóc sau cổ quan tài nước sơn đỏ, đỏ hơn cả màu những cây đèn sáp cắm trên nắp dãi. Chỉ những đám ma hay đúng ra những cuộc đi chôn người im lặng, thiếu cả hương đèn và tiếng khóc mới thật đáng cảm động. Mà những cảnh đó lão đã chứng kiến nhiều, bây giờ thì khô cả nước mắt, chẳng biết vì tuổi già hay vì trước kia lão dùng nó quá nhiều.

Lão đã sống qua nhiều lần thay đổi của thời thế và cứ mỗi lần thay đổi là ngọn đồi lại thêm nhiều nấm mồ vô chủ mà khởi đầu là những đám ma kia. Lão kể hồi lão mới ngoài hai mươi tuổi đã thấy hằng ngày đi qua trước nhà những kẻ chôn người: hai dân đình khiêng một bó chiếu, đi vội vã như muốn lẩn tránh cái gì, đôi khi đeo bên thân người một chiếc nón dẫu hay giải dây lưng màu bay ngược lại bước chân đi như còn luyến tiếc cái gì ở đằng sau chưa muốn dứt bỏ.

Bó chiếu thường ngắn quá để lộ ra đôi chân đất trần bầm dầy, trắng nhợt nhạt hay lấm cả màu son của máu. Sau ít lâu cảnh đó bằng đi một dạo không còn thấy nữa. Đến năm lão vào khoảng sáu bảy mươi tuổi, cảnh đó lại hiện ra, lần này không phải kẻ gánh người gồng nhưng lại là chiếc xe giống kiểu chiếc xe bò thu hẹp lại, trên đóng cứng vào đấy một chiếc áo quan bằng gỗ sơn đen nhợt nhúa và để cạnh bên hai cái cuốc dẹt dĩ loang vàng.

Hai người đẩy xe đi trước một bác linh sủng cầm lưới lê sáng ánh, qua

nhiều lớp đồi thấp, tiếng kéo kết nặng nề như tiếng vang kêu ai oán cảm hờn của linh hồn người xấu số. Đến khoảng đất trống họ lại hạ huyệt bởi đào một lỗ đất nhỏ, rồi mở nắp dãi sau xe, họ xốc ngược hai cần để bỏ vào đấy một thầy ma mà áo quần hầu như toàn là giấy rách.

Làm xong công việc một cách miễn cưỡng, họ lại vội vã kéo xe trở về, không để lại trên nấm mồ mới kia một nén hương cho đỡ hiu quạnh. Lão thêm rằng về mùa Đông mưa lạnh thì xe ấy qua nhà lão nhiều lần hơn và đêm đêm ngoài tiếng mưa gió tạt vào vách nhà lá, lão còn nghe cả tiếng cú rúc lẫn tiếng hồ ru con hay tiếng rên xiết của lũ ma quỷ dưới những năm mồ. Lão kết luận:

— Có ở đây qua mùa Đông lạnh lẽo và mưa dầm mới thấy nghề giữ mồ là khổ cực cháu ạ.

Tôi không khỏi rung mình khi nghe giọng văn trầm trầm của lão kể chuyện chôn người. Thì ra lão bắt đầu đến ở đây ngay từ hồi lão mới ngoài hai mươi tuổi. Tôi còn nhớ câu chuyện về đời lão mà Ba tôi đã kể cho chúng tôi nghe trong một ngày Xuân đi tảo mộ. Trước kia tôi không hề ý đến vì tôi tin rằng đấy là do Ba tôi tự tạo ra để kể cho hết thì giờ trong khi đi đường xa mệt nhọc, nhưng bây giờ thì tôi cho đấy biết đâu là câu chuyện thật của đời lão nên đã được người ta nhắc đến mãi tận ngày nay:

NGUYỄN Ông thân sinh ra lão là một vị lang y có biệt tài trị lâm người thoát bao chứng bệnh hiểm nghèo, nhưng sau khi sinh ra lão ít lâu thì vị lang y gặp phải một thất bại nặng nề và một mối lo âu tuyệt vọng, vì lão bị bệnh cảm, lớn lên không nói được.

Vị Lang y đã bao lần đem tất cả kinh nghiệm và thuốc men để cứu chữa, nhưng chẳng mang lại được một kết quả gì khả quan cho đứa con yêu dấu của mình. Từ đó khách bệnh dần ra nghi ngờ tài năng của Ông ta, nên nhà của Ông ta càng ngày càng sa sút. Sau có một thầy Lang người Tàu hứa với Ông sẽ chữa con Ông lành bệnh nếu Ông chịu đi sang Tàu lấy thuốc, vì vị thuốc đó chỉ có ở Trung Hoa.

Ông bằng lòng và phải bán đất nhà để lấy tiền lộ phí. Một năm sau trở về mang theo vị thuốc quý, nhưng cũng chính từ đó Ông mắc phải nhiều chứng bệnh trong người bởi đi đường xa nước độc. Ngày lão Trùm nói được tiếng nói đầu tiên thì cũng là ngày vị lang y từ trần sau một cơn bệnh đòn đau và cơn xúc cảm quá mạnh mẽ. Lão phải sống với mẹ lão, nhưng ít năm sau bà Mẹ cũng qua đời vì sự làm lụng lam lũ để kiếm tiền nuôi con.

Đến tuổi hiểu biết và được nghe người ta kể lại những bằng chứng hy sinh đó của cha mẹ lão, lão thấy vì mình mà phải thiệt mất hai mạng người thân nhất trên đời, để đáp lại lòng hy sinh cao cả đó, lão quyết định làm nhà ở bên cạnh mộ của thân sinh; theo như cách báo hiếu của người Trung hoa cổ, để luôn luôn hương khói cúng thờ.

Câu chuyện chỉ có thế, nhưng bây giờ nghĩ lại tôi mới thấy cảm phục sự tận tụy của vị lang y thân sinh lão, không phải vì tình mẫu tử mà chính cả vì lòng tự ái trong nghề.

Hoàng hôn dần xuống, tôi tìm lão để từ giã ra về thì chẳng thấy lão ở trong nhà nữa. Ngoài trời, cả một sườn đồi lập loè từng chấm lửa đỏ bên ngàn ngôi mộ nhấp nhô.

Trước sân nhà lão, một cụ già tay cầm bó hương đốt sáng đặt thành

kính khấn vái trước hai ngôi mộ lớn, gió ngược chiều thổi cả tàn lửa vào gương mặt xám nhàn nhèo. Thì ra chiều nào lão cũng dâng hương cho những ngôi mộ quanh nhà. Hai ngôi mộ lớn kia có lẽ là nấm mồ cha mẹ lão, còn những nấm khác lão thường đến dâng hương toàn là những mồ đất nhỏ, nơi chôn vùi những kẻ vô thừa nhận mà đám tang là cả một sự lãng lẽ u buồn...

Giao Thủy, một chiều Đông

NGỌC ANH

CỦA NGỌC ANH ★ CHUYỆN NGẮN CỦA NGỌC ANH ★ CHUYỆN NGẮN CỦA NGỌC ANH

CHUYỆN NGẮN CỦA NGỌC ANH ★ CHUYỆN NGẮN CỦA NGỌC ANH ★ CHUYỆN NGẮN

Thơ

CỐ GẮNG

Nỗi đau khổ đã trôi theo dĩ vãng
Còn nhắc chỉ ngày quá khứ điều
linh
Từ giờ đây rên lại óc cho mình
Phải huấn luyện cho tinh thần chỉ
hướng

Nên rên dục cho đời dào dạt tư tưởng.
Đề găng công xây hạnh phúc tương
lai.
Cố gắng đề rồi có ngày mai.
Đừng chán nản cuộc đời thành vô
vị.

Sự cố gắng mới là điều chân lý.
Cố gắng lên cho hợp nghĩa đời
người
Rồi mai đây rực rỡ cảnh vui tươi.
Vui chính nghĩa ngày vui còn được
mãi.

Tuổi dừng bóng linh thần thêm
hàng hái.
Mặc thời gian đưa mãi tháng năm
qua.
Dù tuổi cao hy vọng chẳng phai
pha.
Đời già dặn ngày vui thêm hợp
nghĩa.

LẠC HÀ.
(Đoàn văn nghệ
Trường mù Bắc Việt)

★ ★ ★ ★ ★ CUỘC THI CỦA ĐỜI MỚI ★ ★ ★ ★ ★

BAI LUẬN QUỐC VĂN HAY NHỨT LỚP

Một truyện trình bày tình cảnh học sinh nghèo

BÀI SỐ 4

Của Trần Công Đài, lớp đệ ngũ,
trường Tân Thanh (Tân Định), Số
điểm: 15 trên 20.

Lời phê bình của giáo sư Phạm
Việt Tuyền: Truyện khá cảm động,
như đã xảy ra thật. Nhiều chỗ không
mạch lạc và cần đổi.

ĐẦU ĐỀ.— Hãy viết một câu truyện
trình bày cảnh của những học sinh
nghèo trong xã hội ngày nay.

BÀI LÀM

CHÌM NỒI

Thân lặn những học sinh
cùng tâm trạng như tôi.

CHẤT thu gọn đồng quần áo
rách nát để nhờ mẹ và họ. Chàng
quay lại nhìn mẹ âu yếm hỏi:

— Hôm nay trong mình mẹ có được
khá không?

Mẹ chàng tóc đã hoa râm, răng long,
mắt kém nhưng được cái còn khỏe
mạnh, trả lời:

— Chắc con muốn nhờ mẹ việc gì
thì phải.

Nói xong mẹ chàng sung sướng ôm
Chất vào lòng và thủ thủ:

— Ngày mai con ạ, ngày mai con
lên tỉnh học nhé. Con cố chăm học,
cố lấy một tí chữ trong bụng mà ganh
đuá với đời chứ.

Chất lặng thinh, lòng chàng đang
thôn thức. Từ khi cha chàng chết đi
cửa nhà sa sút, mẹ chàng phải vất vả
nuôi chàng, cho chàng đi học. Nhưng
vụ gặt vừa qua, mùa màng đã bị hỏng
vì một trận lụt to. Cảnh nhà đã nghèo
lại nghèo thêm. Chàng cảm thấy sự
học của chàng từ nay sẽ hết.

Nhưng mẹ chàng vừa nói những
gi mà Chất có nghe được đâu. Chàng
chỉ nhớ hình như: « Ngày mai, con
ạ! ngày mai con lên tỉnh học nhé »
Chàng như có một sức mạnh nào
thúc đẩy; sự vui tươi hiện ra mặt,
chàng mỉm cười hỏi mẹ:

— Mẹ cho con đi học ư?

Mẹ chàng gật đầu không trả lời.
Phải chăng lòng người mẹ đang tính
toán việc sinh nhai?

Căn nhà tranh xiêu vẹo. Chất ngồi
co ro nơi góc giường, chàng nghĩ
ngợi nhiều vì vấn đề đi học đối với
chàng, chàng rất thích. Nhưng còn
mẹ già ai trông nom hầu hạ? Thời
buổi loạn lạc này, làm sao mà sống
yên ổn trong lòng được. Nhất là mẹ
chàng — vâng, mẹ chàng, — đã già
lấy ai nâng đỡ?

Những giông tư tưởng hắc ám cứ
chen nhau và hiện ra trong trí chàng.
Chàng không dám nghĩ nữa.

Cũng may, mẹ chàng đã tươi cười
trước mặt chàng. Người hỏi:

— Con làm gì mà co ro thế? Sửa
soạn mặc quần áo rồi ra tỉnh học
chứ! Mẹ đã nhờ anh Hì Hì Đới rồi đấy.

Chất ngậm ngùi:
— Nhưng con không muốn đi học
nữa con ở nhà để giúp đỡ mẹ. Mẹ ạ!
thời buổi này không có chữ cũng
được.

— Thôi, con nghe lời mẹ, cho mẹ
vui lòng.

Chất thấy mẹ khóc, chàng vội
vàng tút chân xuống giường. Trời
thu, gió heo may lạnh lạnh. Đôi
chân Chất run run, chàng chạy ra
bờ ao, hai tay vục xuống nước.

— Nước buổi nỉ. Chất lặn bầm.
Rửa mặt mũi xong, chàng vội mặc
quần áo, vì mặt trời đã lên đến đỉnh
đầu. Tiếng mẹ chàng giục:

— Mau lên con, sao mà lần chần
thế! Cơm đã dọn lên giường. Hai mẹ
con cùng ăn. Mẹ chàng nói trong hy
vọng.

— Bao giờ con vinh hiển hãy trở
về làng con nhé. Rồi mẹ chàng mỉm
cười nói tiếp:

— Con mà làm nên ông nọ ông kia
thì mẹ sung sướng.

Chất và vợ bát cơm, chàng cảm
động:

— Con cũng mong sẽ làm vui lòng
mẹ. Đôi mắt mẹ chàng sáng lên, đôi
má hồng hồng:

— Ừ có thể chứ.

Ngoài cổng có tiếng gọi tên chàng:

— À Bác Hì Hì Đới, mẹ chàng nói.
Chất chạy ra cửa.

— Mọi bác vào chơi, mẹ chàng đang
chờ bác. Uống ngụm nước vối, và nói
vài câu chuyện vu vơ Bác Hì Hì nói:

— Thôi chúng ta đi chứ cậu.

Ba bóng người tiến ra cửa.

Bóng nắng xuyên qua những tàu lá
chuối rơi xuống mặt đường lấm lấm
trắng như những bông hoa. Đoàn
chim hiền lành, đậu trên bụi tre khẽ
hót lên mấy tiếng riu rít.

Ra khỏi làng, trên con đường đất
ngoài nghèo và gồ ghề, Chất cảm
thấy tâm hồn thơ thới. Hai bên vệ
đường, mọng lúa đã đâm bông xanh,
trắng và chạy dài đến tận chân núi
đằng xa. Mùi đồng thơm phảng
phất một chút tình quê hương. Chất
buồn rầu.

Những cô con gái đang xuân, cắt cỏ
trên những bờ ruộng, lúa che lấp
mặt chỉ thấp thoáng bóng những cái
lưng thoi. Một cô cao giọng hát:

« Hỡi anh đi đường cái quan,

« Đừng chán đừng lại em than vùi vùi »

Chất e thẹn. Chàng nghĩ khi chàng
xa quê lòng chàng sẽ thế nào?
Chàng có cảm giác gì! Trời ơi! Lòng
Chất bối rối lạ.

Chất suy nghĩ vì một hòn đá trên
đường.

Mẹ chàng mắng yêu:

— Đi với đừng, con tôi mắt đề đầu?

Chất mỉm cười. Bỗng mẹ chàng nói:

— Thôi con đi nhé. Mẹ về thôi.

Mẹ chàng nắm lấy tay Chất, đôi
mắt hoe hoe, vài giọt lệ đã từ từ lăn
trên má người mẹ hiền.

Trong nước mắt:

— Con, con cố gắng học hành nhé,
đừng phụ lòng mẹ!

Chất òa khóc, chàng nghẹn ngào
không nói nên lời.

Bác Hì Hì thấy vậy vội nói:

— Thôi nín đi cậu Chất ạ, đừng
buồn rầu làm gì! Ngày mai mẹ con
lại xum họp.

Tuy nói thế nhưng bác Hì Hì cũng
tức tưởi. Nhưng rồi sự gì đến là phải
đến. Chia ly...

Mẹ chàng âu yếm xoa đầu Chất:

— Thôi, đi con.

— V... à... àng, mẹ ở lại.

Bóng mẹ già khuất sau bụi tre. Chất
ngoái cổ nhìn theo, chàng giờ tay
ấy. Quê hương xa dần và cuối cùng
bắt hút sau rừng tre xanh.

Chất ở với bà Bắc trong một căn
nhà nhỏ nơi ngoại ô Hà Nội, từ đường
hố vào nhà phải đi ngang qua chỗ
ổ rác một nơi bẩn thỉu và hôi hám.

TRẦN CÔNG ĐÀI

Đường không lát gạch, gặp phải trời
mưa thì cứ lụt đến mắt cá. Mỗi hôm
đầu chàng thấy khó chịu và buồn bực.

Nhưng rồi ở lâu lâu chàng cũng
quen, nhất là chỗ học của chàng thì
thật là thú. Cái bàn kê bên cửa sổ
trông ra những cây thầu dầu hoa
tím, những cây dâm bụt nả xuống
bên hè. Im lặng và tĩnh mịch thật rất
hợp với tính Chất và cũng là nơi để
học không ai quấy rối.

Nhà chỉ có hai người: bà Bắc và
Chất. Bà Bắc thì phải đi bán hàng
mãi tới mới về, còn Chất thì buổi
sáng đi học, buổi chiều đi chơi hay
làm bài.

Thời gian cứ tuần tự trôi. Chất học
càng ngày càng tiến. Năm mười ba
tuổi Chất đã đỗ tiểu học và lên ban
trung học. Nếu sự học của Chất cứ
tuần tự để tiến thì không nói làm gì.
Khốn nỗi cảnh nhà nghèo túng, nay
lại phải mỗi tháng hơn hai trăm bạc
học, rồi giấy bút và hơn nữa phải có
gạo mà ăn chứ. Mẹ chàng thì không
thể nào càng đáng nỗi rồi. Nhưng dù
sao mỗi tháng bà vẫn cố, song vẫn
thiếu... làm Chất nghĩ ngợi nhiều...

Mấy tháng nay bà Bắc hình như
cũng lạnh nhạt với chàng thì phải.
Không hay gọi chàng bằng con và săn
sóc như trước nữa. Bữa cơm thì độc
có rau muống luộc chấm tương và
cà Kê thì ăn cũng được, nhưng cơm
thiếu; mỗi bữa cơm hình như chàng
chỉ được ăn hơn ba bát thôi hết nỗi
thì phải.

Đang sức ăn sức mặc như Chất mà
đôi thì làm sao chịu nổi.

Rồi một hôm... phải một hôm, trời
ấm ấm, mây phủ từ tung, những

hạt mưa bụi bay như sương. Chất
đang ngồi học, bỗng có tiếng gọi:

— Ai là Chất, ra nhận thư bảo đảm.

Chất giật mình nhìn xem ai gọi và
vui vẻ đi ra cổng. Tay chàng mân
mê bao thư như chưa đựng cả niềm
sung sướng.

Chàng vội bóc ra, chàng reo lên:

— Ô! có tiền rồi bà Bắc khỏi phải
cần nhằn nữa. Vì mấy hôm nay bà
thường bảo với Chất:

— Gớm sao cậu đề lâu thế, tiền
buôn, tiền bán mà làm như thế thì
còn gì.

Lúc ấy Chất vội vàng nhỏ nhẹ.

— Thưa bà cháu cũng biết thế,
nhưng bà chịu khó chờ vài hôm nữa
mẹ cháu gửi tiền ra, cháu xin gửi bà
đầy đủ.

Bà Bắc quay đi nhưng còn lăm
bầm:

— Tiền chó đâu mà giả, chỉ được
cái khất lần; không giả thì bà cứ lột
quần áo mà tống cổ đi.

Mỗi lần như thế, Chất chỉ im lặng,
vì chàng biết nói cũng vô ích. Những
giông tư tưởng vượt qua, nhưng nó
lại quay về hiện tại ngay: « Thư bảo
đảm ».

Chàng rút thư ra đọc:

« Chất, con,

« Mẹ rất buồn rầu báo tin để con rõ
từ nay mẹ không thể gửi tiền về trang
trái tiền ăn học ngoài ấy của con được »

Chất chưa xem hết thư chàng đã
khóc. Vừa lúc ấy bà Bắc đi chợ về
thấy vậy vội hỏi:

— Sao cậu lại khóc?

Chất không trả lời.

Bà Bắc tưởng là chàng không có
tiền, muốn xin mình số tiền cơm, nên
bà nói ngay:

— Cậu đừng có làm bộ khóc lóc!
Đây bà đã biết rõ rồi. Có muốn đi thì
sòng phẳng tiền nong rồi thì đi.

(còn tiếp)

NHÂN TIN

Đã nhận được bài của các bạn: Đinh Tiến
Hùng, Phạm Huân (Nhatrang), Đặng Đăng Mỹ
(Sài Gòn), Nguyễn Văn Phụng, Vương Thành
(Nhatrang), Phạm Ngọc Khương (Quảng Nam),
Huỳnh Mỹ (Hội An), Vương Thành, Võ Hinh,
Trần Đức Sở (Nhatrang), Phạm Văn Thanh
(Bắc Liêu).

Bạn NGUYỄN TẤN VINH. — Cho biết trường
Bình Minh ở tỉnh nào vì bài dự thi không ghi
rõ.

Bạn NGUYỄN THỊ LAN — Hình thức lạc
hay sao mà không thấy kèm vào bài. Trả lời
cho biết.

NHÂN CHUNG

Các bạn gửi bài dự thi, cho địa chỉ (nhà
riêng) đã gửi báo tặng. Nếu chờ không được,
ty quân lý sẽ gửi tới trường do nhà Bưu điện,
và từ đầu tháng g. 1955.

CUỘC THI CỦA ĐỜI MỚI ★ BÀI LUẬN QUỐC VĂN HAY NHỨT LỚP ★ CUỘC THI

LỜI TÒA SOẠN.— Hà Nội không son phấn là Hà Nội với tất cả sự thật, không có gì che giấu, mô tả với một ngòi bút vô tư. Bấy lâu đã có những người viết về Hà Nội sau khi thay đổi chính quyền, song các tác giả ấy còn bị thành kiến chính trị chi phối.

Như một bạn thanh niên trí thức mới ở Hà Nội vào Saigon chúng tôi có nhờ bạn ấy viết một bài để tặng độc giả Đời Mới.

Đừng hẳn về phương diện khách quan, tác giả ghi chép những điều nhận xét, không chịu để cho khuynh hướng chính trị ảnh hưởng, chỉ thuật những điều mới lạ trong cuộc sinh hoạt của thủ đô Bắc Việt, với những đợt sống hàng ngày trong đời sống mới của dân Hà thành.

Bạn sẽ thấy « xe thổ » xuất hiện ở Hà Nội, đồng bào đi Hải phòng lánh nạn ra sao, thế nào là « tam cùng » và « tam không » — và chế độ mới đối với công chức, đối với thanh niên ra sao.

Đời Mới luôn luôn tìm cách hiển bạn đọc những bài đúng đắn, không thiên vị.

TÔI ĐÃ rời bỏ Hà-nội, cách đây chừng một tuần lễ. Nếu như hồi trước mà phải lìa thủ đô Bắc Việt, thế nào tôi cũng phải cảm khái mà nhớ đến hai câu thơ:

Hà Nội băm sáu phố phường

Lòng chàng đã để một tơ vương.

Ngày nay tôi bỏ Hà-nội, trong lòng không có một tơ vương luyến tiếc.

Bạn sẽ bảo là vì tôi thoát khỏi « bức màn sắt » hay « bức màn tre » của Việt Minh.

Đó chỉ là một lý do. Lý do chánh đã làm cho tôi giứt tình với nơi « ngàn năm văn vật » là vì nó đã thanh nơi « ngàn năm duy vật ». Tôi sẽ giải thích sau.

Màn tre dịu hơn màn sắt

Nói là vượt qua « màn sắt » thì quá đáng. Đó là một sáo ngữ không hợp với dân Hà nội đang tìm cách tự nạn xuống Hải phòng.

Tình hình Hà nội tuy gắt gao, song có ủy ban kiểm soát quốc tế nên sự di chuyển cũng không bị Việt Minh cản trở cho lắm. Đó là điều mà tôi phải công bằng nhìn nhận. Những người di cư xuống Hải phòng khá nhiều, sự xin phép không gắt gao, ngoại trừ những người có thành tích chánh trị... Theo các quan sát viên

Tôi ở Hà Nội mới vào Nam

ĐÂY, HÀ NỘI KHÔNG SON PHẤN

trung lập ở Hải phòng thì tình trạng ấy có thể do một trong ba nguyên nhân sau đây:

a) Ủy ban Quốc tế có mặt tại Hà nội, Việt Minh không tiện thi hành chánh sách đánh thép và muốn có một « vẻ dân chủ » chút đỉnh.

b) Việt Minh muốn sa thải bớt một số nhân khẩu vì mùa lúa năm nay bị kém sút do thiếu nước.

c) Trong số đồng bào di cư, V.M. cho trả trộn vào một số người của họ dùng làm nội ứng, để xuống Hải phòng hoạt động cho mục tiêu chánh trị, kinh tế.

Hiện nay tại Hải phòng có những cán bộ Việt Minh lên vào các xí nghiệp để ngăn trở sự tháo gỡ máy móc, chở chuyển vào Nam.

Vì các lý do trên mà « bức màn tre » được tương đối êm dịu chăng?

Tôi đi cũng dễ dàng vì tôi có ghi tên làm sinh viên trường binh dân đại học ngay từ lúc mới mở. Đó cũng là một bảo đảm cho lòng « trung thành » của tôi.

Chỉ có một điều nghiêm khắc là lúc lên xe lửa và lúc sắp tới ranh giới quốc cộng là ga Cẩm Giàng (thuộc tỉnh Hải Dương) thì công an Việt Minh khám xét hành khách rất gắt. V.M. sợ hành khách đem tiền Đông Dương hay vàng ra khỏi khu vực của họ Người di cư đi đến vùng quốc gia thì không còn xu nhỏ, ngoại trừ đồng

bạc Hồ Chí Minh đem đi bao nhiêu cũng được song lại không thể tiêu dùng ở Hải phòng.

Có sự khám xét cả lúc xe lửa sắp tới lần « Bến Hải địa phương » là vì có những người di cư chưa bị khám ở ga Hà-nội. Đây là những đồng bào liều mạng, qua được đến Gia Lâm, gặp xe lửa ngừng ở ga « xép » là cứ nhẩy bừa lên xe, không có xin phép gì hết. Công an V.M. làm thịnh, có lẽ vì một trong 3 lý do đã kể trên kia. Những dân di cư « liều mạng » ấy —

hay gọi là người « đi lậu » — chỉ bị xét khi xe lửa sắp tới ga Cẩm Giàng.

Từ Hà Nội xuống Cẩm Giàng có hơn viên V.M. kiểm soát; từ Cẩm giàng đi Hải phòng, sự kiểm soát do hơn viên Pháp và Việt Nam.

Trên nửa đường trên, chúng tôi « cầm miệng hến ». Không ai nói với ai câu gì. Chỉ nghe tiếng xe lửa chạy, tiếng gió hú buồn thảm... Đến lúc khỏi Cẩm giàng rồi, ôi thôi, người ta liền thoảng nói chuyện, tiếng ồn ào nổi lên như giữa chợ.

Họ bởi hết những chuyện mà trước khi tới ranh giới, họ phải giấu kín tận đáy lòng. Cái luật « tam không » mà chúng tôi phải ghi nhớ trước khi đi, nay không còn hiệu lực nữa.

« Tam không » là gì?

Là phải làm thịnh như cam, như diếc, không được nói gì cho ai biết

về: 1) chánh thể Việt Minh, 2) đảng Lao động, 3) tình hình kinh tế Hà-nội.

Danh từ « Tam không » phát sanh lúc sau này, cũng như danh từ « Tam cùng » vậy: « Cùng ăn, cùng làm, cùng ngủ » để nói về lối làm việc tập thể. Các người « đi dân công » — nghĩa là đi làm đường ở trung châu, thượng du, — đem gạo theo, nấu cơm ăn chung, làm việc chung và ngủ chung nhau. Đó là thuyết « Tam cùng ».

Xe « thổ » sa thải xích lô

Sau khi biết qua việc di cư khỏi Hà nội, xin mời bạn hãy nghe vài câu chuyện về nhịp sống ở thủ đô Bắc Việt trong lúc này.

Nếu bạn là người Bắc đã vào Nam mà lại trở ra Hà nội (nói ví dụ thôi) bạn sẽ thấy lạ mắt vì sao có lắm cái « xe đạp biến thể » xuất hiện trên đường sá. Đó là những « xe thổ ».

Xe thổ cũng có công dụng như ngựa thổ ở mạn ngược, vì nó dùng để chở đồ. Nó là cái xe đạp cũ, lột yên đi, thay vào bằng một tấm cây để chở đồ hai bên.

Một nông dân có thể dùng xe thổ chở hơn 100 ki lô gạo, từ nhà quê ra thành thị. Xe chất đồ rồi được đẩy đi, chở không đạp vì còn yên xe đầu mà ngồi.

Dân Bắc Việt bây giờ đi bộ khỏe lắm. Họ đi cả trăm cây số, không mệt nhọc.

Có điều lạ kỳ là người hậu phương về thành, đi ban tối không quen. Họ loạng choạng, mắt bị hoa lên vì ánh sáng đèn điện; họ cứ vấp hoài. Thật ra họ chỉ quen đi trong đêm tối mù mịt mà thôi. Nếu như Hà thành tắt hết đèn điện, thì họ đi mau và giỏi lắm.

Ấu cũng là thói quen, và quá quen đến thành tật. Cũng như tôi ở Hà nội hoang vắng mấy tháng vừa qua, khi vào Saigon, thì thấy như « chim chích vào rừng » hay « mán về thành thị ». Tôi lúng túng với những xe quá đông, chạy như mắc cửi cùng đường Saigon, trong khi ở Hà-nội, đường sá vắng vẻ, xe cộ gần như bị « lỗi thời ».

Nói đến xe cộ, tôi cần nêu rõ rằng: nậu nhon thứ nhất của chế độ mới ở Hà thành là anh em đạp xích lô. Lúc đầu, các anh em này có công với V.M. bao nhiêu thì nay anh em lại buồn vì tàn chế độ bấy nhiêu.

Ài mà thích đi xích lô nữa. Người giàu có thì lo đề dành tiền mà sống ăn cho qua ngày đoạn tháng. Hạng rung riu, công chức, trưởng giả, đầu lam bệ vệ ngồi trên xe; họ phải đi bộ à hàng hải đi bộ cho có vẻ vô sản, ẻo bị liệt vào giai cấp.. phú hào.

Phải giải nghệ, anh em đạp xích lô qua nhau xuống Hải phòng tìm kế sống.

(Còn tiếp)

Bạn Nam Thanh (Paksé):

Tôi thường nghe ở miệng mấy cô gái tân thời hơi một tý là nêu ra vấn đề « Thiếu trai thừa gái » chị em ta, lo gì; vậy mà sao các cô ấy lại đi làm nhiều điều rất là mờ tối; mà động nói ra thì trên trời đất không ai nghe được; ăn mặc thì nhố nhăng khiêu gợi giáng đi thì coi ra vẻ yểu điệu quá; mặc sức các cô tung hoành cha mẹ nào cần nổi; có phải vì lẽ « Thừa gái » mà các cô ấy phải tự do làm bậy không kiêng luật đạo ra gì cả, theo như tôi thì tôi lấy làm hồ thẹn thay cho các cô ấy vậy xin ông cho biết nguyên nhân và phương cách để thức tỉnh họ.

TRẢ LỜI.— Bệnh của mấy cô gái tân thời nơi miền bạn ở, đó là bệnh « động cơn » bệnh « dân chủ quá trớn » bệnh « lãng mạn hỗn loạn » như những điều bạn đã nêu ra. Muốn chữa bệnh đó phải « giáo dục » lại thành phần thiếu nữ « lạc lỏng » đó Trách vụ giáo dục này không những do gia đình đảm nhiệm mà « hoàn cảnh » xóm giềng, « xã hội » cũng phải chia phần gánh vác.

Con hư vì cha mẹ nuông chiều. Vì bè bạn rủ rê đua đòi theo thói nặc nô, sa ngã, vì tiểu thuyết tạp chí khiêu tình cảm dỗ, vì những trò du hí dọ lạc quyền rũ, vì « một » lỗ lã, lôi kéo, vì thời trang thô bỉ, vì thị hiếu hạ cấp.

Muốn cải tạo hạng thiếu nữ đó, cần phải cải tạo « hoàn cảnh » trước đã. Đồng thời xúc tiến công tác tẩy uế tâm hồn (nói nhiều rồi mà chưa hề thực hành) gột rửa những nghĩ viển vông những suy tưởng « hưởng thụ ».

Cha mẹ, bạn bè sống đứng đắn ngăn nắp, mực thước có quy củ, báo chí tiểu thuyết lành mạnh xã hội không trưng bày những cảm dỗ vật chất thì cá nhân dù có muốn cũng không vượt ra được nổi khuôn khổ đạo đức.

Bạn Tr. Ng. (Mimot)

Chúng tôi đến phiên ông vui lòng cho cho chúng tôi biết coi luận có Chánh phủ nào ra lệnh cho dân lao động phải làm một ngày 9 tiếng đồng hồ chẳng? Hay chỉ riêng có luật lao

động Quốc tế là 8 tiếng một ngày.

TRẢ LỜI.— Luật lao động quốc tế là 8 giờ một ngày. Nếu làm thêm thì sẽ phải tính thêm tiền lương phụ, tùy theo điều kiện thỏa thuận giữa giám đốc xí nghiệp (chủ) và công nhân (thợ).

Trong trường hợp riêng

tùy theo nhu cầu đặc biệt có thể ra lệnh làm thêm giờ nhưng tiền lương cũng không bao giờ quên tăng cả. Không có chánh phủ nào ra lệnh bắt buộc dân lao động làm 1 ngày 9 tiếng, trừ phi chính phủ đó không dân chủ.

Bạn Huỳnh Thúc Sang (K.B.C. 4024):

Tôi ở miền Nam tỉnh Giadinh. Trong thời gian 1 năm nay tôi đã yêu một cô gái cũng ở chung một tỉnh với tôi, tôi rất yêu nhưng tôi chưa dám tỏ lời cho nàng biết. Thế rồi tôi vì nhiệm vụ phải ra đi, hiện giờ hai chúng tôi xa cách nhau. Tôi ở Trung, nàng ở Nam, tôi ra đi vì thời thế ràng buộc đời tôi, nên tôi đi, tôi đành mang theo một mối tình tuyệt vọng. Xin ông vui lòng gỡ mối tơ lòng này giúp hộ cho tôi,

TRẢ LỜI.— Mối có thể thôi mà bạn đã bảo là tuyệt vọng. Bạn mới « dám » yêu thôi chứ đã « dám » tỏ lời cho nàng biết đâu nào. Thế có nghĩa rằng « bệnh tình yêu đương » của bạn chưa « trầm trọng » lắm đâu. Bạn biết bạn đang phải sống nay đây mai đó vì thời thế ràng buộc thì nghĩ nhiều đến vấn vương làm gì? Hoặc nếu như bạn đã biết rõ nàng cũng « dám » yêu bạn thì bạn chỉ việc bảo nàng luôn luôn nghe bài, ca « Em ơi đợi anh về » là ổn thôi.

TRẢ LỜI:

Bạn Trương Hoàng Anh (Saigon):

Các bạn chủ trương 1 tờ tạp chí học sinh viết bằng tay để trao cho nhau xem không ngoài mục đích trau dồi quốc văn và học tập thì thật là 1 việc đáng khuyến khích.

Nếu chỉ riêng có mục đích ấy thôi thì bạn chỉ việc xin ông Hiệu trưởng. Vì trong phạm vi nhà trường thì ông Hiệu trưởng hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Trường nào cũng có một tờ báo như vậy thì lẽ cố nhiên ông hiệu trưởng ở trường bạn cũng phải có bổn phận nâng đỡ và giúp các bạn phát triển khả năng.

Chúc các bạn tiến và được nhiều kết quả mỹ mãn.

Ly Hoài Vinh

TRANG 31

NỆM LIÊN SƠN

—:— gòn bảo đảm —:—

Giá đặc biệt cho các Đường đường, Học đường, Nhà bảo sanh, Khách sạn và các nhà đóng giường. Nhận nệm cũ làm lại như hồi còn mới - Giá rẻ..

Có thợ đi đo và giao tận nhà

41 Phan thanh Giản (ngã sáu) SAIGON

SẢN XUẤT GIƯỜNG BĂNG CÂY GỖ ĐỦ KIỂU, BÁN LUÔN

CẢ NỆM GIÁ RẤT RẺ

333 b, đường Pierre Pasquier (ngã bảy) Cholon

ĐỜI MỚI số 146

TÌM HIỂU LÝ - LỆ - HOA

trong thiên tự thuật của cô

AI NÓI ĐẾN Lý Lệ Hoa đều tỏ vẻ tán tụng. Tự cô thì lại rất khiêm tốn. Cô rất ưa hoạt động, thích chế biến ra những điều mới lạ.

Cô nói: « Tôi chịu sự ảnh hưởng của gia đình quá lớn! ».

Nhất là cô chịu ảnh hưởng của người mẹ. Đây một đoạn tự thuật của cô:

« Mẹ tôi họ Không, cũng là hậu đại của Đức Không phu tử, thuộc về phái chữ « Quảng » nói về phái, còn lớn hơn ông Diên Thánh Công bây giờ những bảy bậc. Quê quán của bà ở Sơn đông.

« Tánh bà rất nghiêm nghị; trong nhà, nhất cử nhất động đều có trật tự qui củ; bầu không khí trong gia đình yên tĩnh và như một ngôi chùa. Mỗi đến sau, khi bà qua đời, trong nhà mĩi trở nên vui vẻ, linh hoạt. Đến bây giờ có lẽ tôi đã bị sự di truyền của bà nên tuần nào tôi cũng phải đến giáo đường để xem lễ. »

Nói đến sự học chữ và học hát của cô, chính cô cũng tự thừa nhận là thất bại. Nguyên do bởi sự bướng bỉnh. Trong thiên tự thuật của cô có nêu ra hai câu chuyện này:

« Tôi từ lúc còn nhỏ đã không thích đi học, lập đủ kế, tìm đủ điều để trốn học. Một hôm tôi không ở nhà, cấp sách đi lang thang ngoài đường trong khi bao nhiêu học sinh khác đều vào lớp học; người ta nhìn qua cũng đủ biết tôi là một đứa trốn học, tôi biết trốn tránh ở đâu bây giờ? »

Tôi đứng chân trên một nhà mồ của người ngoại quốc sát bên sở chữa lừa ở đường Hà phi; trong ấy có cây cối, có hoa quả và nhiều trái ngon lành nữa; thấy tôi, người giữ mã với vẻ mặt hung dữ chạy đến định bắt tôi, tôi liền « tùy cơ ứng biến » chào ông với tất cả sự vui vẻ tôn kính: « Dạ thưa chào bác ạ! » Y dụ lại và mỉm cười ngay, rồi cùng tôi dạo chơi trong nhà mồ ấy. »

Cô cho biết: « Chúng tôi tự nhỏ đã bị cấm không được đến gần sân khấu. Ba tôi lúc sắp tắt hơi có trời: Dù thế nào cũng đừng để con gái học nghề hát! ».

★ NGỌC TUYỀN dịch

Nói đến những tánh tiết kiệm, ôn hòa và lương thiện mà cô đã có, phần lớn cũng đều ở sự di truyền mà ra. Trong thiên tự thuật, cô nói:

« ... Ba tôi rất tiết kiệm, không dám ăn, mặc; đối với người ngoài rất nể nang, đối riêng mình rất dễ dãi, sơ sài. Duy có một điều đặc biệt mà ông thích nhất là nuôi chim cá. Ông đã từng bỏ ra một số bạc 300\$ (1) để mua một con chim. Ông rất thích nuôi chó, mèo, thỏ và cá nữa; nhà của chúng tôi không khác gì một sở thú. »

Cô đối với mẹ rất kính trọng, vì lúc cô mới lên ba thì đã mồ côi cha, nên mẹ cô phải kiêm cả hai chức: nuôi, dạy con. Bây giờ cô nói đến mẹ vẫn còn cảm động, bùi ngùi:

« Mẹ tôi cũng sống về nghề ca, hát, lúc đầu hát lão sanh (2) đến tuổi già thì hát lão đán (3) Nghệ danh của bà là Trương Thiếu Tuyền. Bà vì anh em chúng tôi mà phải cực khổ suốt đời, bây giờ bà vẫn còn, đã ngoài sáu mươi tuổi rồi mà vẫn đủ sức khỏe để bay nhảy. Có một lần, bà ốm anh anh tôi ngồi trên xe kéo lên rạp hát, trong lúc có mang, một chiếc xe hơi trước mặt chạy đến đụng nát cả xe kéo, người kéo xe văng ra xa bị thương, thế mà bà chỉ như con diều trở mình, thản nhiên đứng bên lề đường, như không có chuyện gì cả. Đến bây giờ những người thân thích, hay chú, bác kể lại chuyện này, thường nói: « Nếu mẹ mày không có cái may mắn, thì ngôi sao của mày đã chết tự trong thai rồi. »

Sở dĩ cô Lý Lệ Hoa không giỏi lối hát kinh hỷ là vì cô hay chế biến. Cũng vì sự thích hoạt động, nên cô không chịu học lối chữ « Mũ »

Cô thể nhận thấy tánh liến thoắng, và hoạt bát của cô, trong hai câu chuyện lúc còn đi học hát, hồi nhỏ:

« Tôi nhớ có một lần tôi nghịch với ông thầy Đào Ngọc dạy hát cho tôi.

Ông đang nằm ngủ ngon lành trên sân tre tôi lấy một cái khăn ướt, quần thành một cục, rồi nhét vào lỗ mũi ông, một hồi, mặt mày ông đỏ lên và tay chân giãy dụa, ông la lên: Cứu tôi!

« Người ngoài nghe hoảng hốt chạy vào rút khăn ra... Sau nửa ngày ông mới khỏe lại. Còn riêng tôi, trong lúc ông la hét thì tôi đã lên trần mất. »

« Còn một ông thầy cũng dạy hát cho tôi nữa, tôi tạm không nêu tên ông. Ông này rất thích hút thuốc lá. Đặc biệt là hễ mỗi lần tôi hát sai, thì thế nào ông cũng hút hai ba hơi rồi mới ca lại cho tôi nghe. »

« Một lần tôi chơi nghịch, chờ ông không để ý, lấy tiêu nhét vào trong bình thuốc lá; sau khi tôi hát thật, cũng như thường lệ, ông sửa xong điệu thuốc và nói trong giọng cười: « Câu này phải hát như vậy... » Ho vài tiếng nhỏ, ông hít một hơi dài, kể một tiếng sắc, và tiếp theo cả mấy chục cái nhảy mũi; nước mắt nước mũi trào ra... Tôi vội vờ vĩnh: « Ô! Làm sao thế! Để em đi rót nước ». Thưa lúc này, tôi chuẩn luôn mất... »

Chính vì tánh liến thoắng, ưa hoạt động ấy, cô mới chán ghét lối kinh hỷ cổ lệ, mà yêu chuộng điện ảnh. Cô rất vui mừng khi đạt được kết quả tốt đẹp lúc đóng phim. Tại sao cô lại đóng phim? Cô nói rất rõ ràng trong thiên tự thuật:

« ... Sở dĩ tôi không lưu tâm đến lối kinh hỷ, bắt đầu ở Thượng hải, là vì lối hát này luôn luôn phải dùng

đến quá nhiều sức. Hằng ngày tôi rất thích xem chớp bóng, năm ấy vừa lúc nền ca kịch mới ở Thượng hải hưng khởi, tôi mừng thầm khi nhận thấy những chỗ cảm động và hấp dẫn của lối ca kịch mới. »

Đồng thời lại là thời kỳ binh lửa, phong trào ca kịch nhạc mới càng thịnh; những nhân tài của màn bạc lại tàn tạ, bao nhiêu « Minh tinh » đều bị lỗi thời cả; còn lại mấy nữ diễn viên đều vào cộng sự với hai hãng phim Tân hoa và Quốc Hoa. Trong lúc ấy hãng phim Nghệ hoa lại thiếu đào kép, nên mới có ý định kéo tôi vào để sắp chỗ trống. »

Vì là diễn lối cổ trang thành thử tôi đem bộ y phục kinh hỷ của tôi ra sử dụng. Tôi ưng thuận vào đóng phim cho hãng Nghệ hoa. Cuốn phim đầu tiên tôi đóng là cuốn: « Tam triều nhân duyên ». Từ trước đến giờ tôi chưa từng đóng vai chính, thế mà lúc bấy giờ phải đóng vai cô Hương Thu là một vai chính trong phim. Thành tích cũng không được tốt đẹp lắm... »

Về sau, nhờ sự chế biến bạo dạn của cô, nhờ bướng bỉnh đối với việc làm, hoàn cảnh thuận tiện nên tài nghệ của cô tiến triển một cách bất ngờ. Cô có nói như vậy trong thiên tự thuật:

« ... Sau tôi đóng những phim mà tôi thích nhất là cuốn: « Giả loan hư hoàng » của soạn giả Huyền Tá Lâm, và cuốn « Diêm-đương-thiên » của Vạn-Gia-Bửu. Kết quả mỹ mãn là cũng nhờ các nhà đạo diễn đại tài, các soạn giả giỏi và những bạn đồng nghiệp tài hoa. »

« Cuốn « Giả loan hư hoàng. » Là một kịch vui, được khán giả hoan nghênh nhiệt liệt. Lúc đem sang Mỹ chiếu, bán được một số vé lớn vô cùng. Tôi rất thích về kết quả đã thu được trong phim ấy, vì cũng nhờ nó, mà lòng tin tưởng về nền điện ảnh của tôi được phấn khởi. Từ lúc ấy tôi gạt bỏ những lối bó buộc, treo mắt, kể mà dằng dấp cổ hủ, mà dùng đến cái nhan sắc tự nhiên mà tôi sẵn có, hướng theo con đường sáng lạng mà đi tìm nghệ thuật. »

Trong thiên tự thuật, cô Lý Lệ Hoa tỏ ra tánh thích hoạt động, và lòng hào hứng. Tài nghệ của cô mãnh tiến cũng nhờ những tánh ấy.

NGỌC TUYỀN

(1) 300\$ tiền Hương Cảng bằng bạc ta ba ngàn mấy.

(2) (3) Là một điệu nhạc cổ Trung Hoa.

THẾ GIỚI ĐIỆN ẢNH CÓ GÌ LẠ?

SOFIA LOREN HẸM DỌA ĐỊA VỊ CỦA GINA

★ Sofia Loren một cô gái tươi trẻ, có tấm thân gợi tình đang hăm dọa địa vị nữ hoàng về « tài tử giết gà » của cô đào số dách Gina Lollobrigida. Sofia sắp sửa sắm một vai quan trọng trong phim Cléopâtre, Thật đáng lạ ngại cho những cô đào đang đứng trên thượng đài về mặt khâu gọi khách mộ điệu.

BUỔI ĐẠ HỘI « SỰ KÍCH THÍCH MÃNH LIỆT CỦA BA LÊ »

★ Màn hài kịch thời sự « Sự kích thích mãnh liệt của Ba Lê » do ông Henri Varna chủ trương đã được chuẩn bị từ hai năm nay, vừa mang công diễn tại rạp Casino.

Người ta đưa ra một vài con số về việc trang trí vở hài kịch thời sự Rạp Casino đã phải huy động mỗi buổi 250 người gồm tài tử, hóa trang, ánh sáng và y phục. Vở hài kịch được điều khiển bằng một bộ tham mưu gồm 20 người, dưới quyền điều khiển của Varna.

Tiền tiền phi lên tới 100.000.000 quan tiền Pháp mà 3/4 số tiền mất vào quần áo và cảnh trí trên sân khấu. Tiệm may quần áo phải dùng tới 600 ki kim như lông lánh và 1.500 thước vải.

Xưởng trang trí dùng gần 1 tấn sơn và 5.000 thước vuông lụa. Nguyên một cảnh về nữ hoàng Bysance, những nhà chuyên môn về điện đã phải bật luôn một lúc 2.000 ngọn đèn.

Một vài bộ đồ then chốt của màn hài kịch này trị giá hơn năm triệu đồng một bộ!

ĐIỆN ẢNH MỸ VỚI EDDIE CONSTANTINE

★ Nền điện ảnh Mỹ vừa qua một giai đoạn chứa tề về loại phim hung bạo, xung đột, linh hoạt. Eddie Constantine lại vừa quay phim « Votre dévoué Blake ». Chuyện là một viên phi công khéo xoay trở đã gây ra một án mạng. Cuốn phim chứa toàn những cảnh gay cấn, gồm những tài tử hữu danh như Danielle Goddet, Colette Dereat, Dora Doll và Eddie Constantine.

CÔ ANGORA LÀ MỘT KHẪU ĐẠI BÁC VỀ SẮC ĐẸP

★ Cô Jacqueline Bauer tức Angora có những đường nét mê hồn, chứa đựng đầy đủ yếu tố của một khẩu đại bác về sắc đẹp lý tưởng.

Cô đã đi du lịch một vòng trong những xứ lạ, ở đâu cô cũng được tiếp đãi niềm nở như ở Ba Lê vậy.

Rất nhiều tài tử mê mẩn vì cô và những đơn xin lấy làm vợ không hề dứt cho hết.

Ác thay, cô có ý muốn giữ độc quyền sắc đẹp của mình cho đến một ngày mới?

CLAUDINE DUPUIS, MỘT NỮ TÁC

★ Người ta được chứng kiến tại Saint Germain en Laye hai người đàn bà bị mặt nạ, mang tiêu lên đã cướp giật một túi bạc của một viên thủ quỹ già, trước khi nhảy tót lên chiếc « traction », lái bởi một người đàn bà thứ ba cũng bị mặt.

Bà người lạ mặt này là cô Claudine Dupuis, Louise Carletti và Dominique Wilms đóng trong phim « Những nữ tác ».

Muốn làm cho « thật » hơn, nhà dàn cảnh

Raoul André chỉ luy dàn cảnh đã cho các cô nổi lên mây bằng tiêu liên ngay giữa phố. Dân chúng chạy trốn khỏi sen trong khi các cô và nhà dàn cảnh vẫn tỉnh như kh ng, trước mũi súng của cảnh sát.

EVA BARTOK ĐÀ CÚP TRƠN HẾT TÓC

★ Cô đào tươi trẻ Eva Bartok muốn mình biến thành nữ anh hùng trong cuốn phim Đức Mỹ, cô đã hy sinh mái tóc bóng. Cô bảo rằng cô khỏe suốt suốt khi nhìn thấy từng cuộn tóc mình rơi là tá dưới bàn tay phủ phàng của người thợ cạo. Nhưng bây giờ cô lại bảo rằng đời vẫn tươi như thường vì kết quả của vai trò cô đóng không đến nỗi hồng hảm!

MỘT « RẮN VIÊN » ĐÓNG CHUNG VỚI CÔ KATHLEEN HUGHES

★ Người ta vừa mới quay một phim tựa đề là « Loculte du Cobra ». Đó là câu chuyện một người đàn bà có khả năng để biến đời thành loài rắn rồi lại đời thành bản chất người như ý bà.

Faith Domergue là nạn nhân, vì nàng phải đóng kẻ cắn bèn con rắn độc Cobra trong một vài cảnh. Nàng hết sức sợ hãi màu xanh và sức lạnh của loài rắn. Trái lại, cô Kathleen Hughes, cô đào thứ nhì của cuốn phim, lại rất sung sướng và lấy làm vui vẻ khi đóng chung với con rắn: Cô nàng nín vuốt ve nó coi như nó là con chó xinh xinh vậy. Chẳng hiểu cô ra làm sao cả.

VIE-DAMONE LẤY PIER ANGELI

★ Đám cưới Vie Domone và Pier Angeli đã cử hành trọng thể tại Ý. Hai người cũng là dân Ý. Một bà có thân hình bị đã nhắc đi nhắc lại trong nước mắt cầu:

— « Sung sướng thay con bé Pier Angelli đã không bị chà đạp bởi móng vuốt của một ngoại nhân! ».

GREGORY PECK GẶP WINMIN THANN

★ Mùa đông năm nay, tài tử trẻ danh về « cao bồi » đã đóng chung với một cô đào Thái xinh xắn trong phim « The purple Plain » tại một khu rừng rậm. Cô đào Thái Win min Than có một vẻ đẹp dịu dàng, dễ yêu, hăm về kin đao của Á Đông. Cô bước vào ngành nghệ thuật thứ bảy do ý muốn trở thành một vũ nữ trong đoàn vũ nhạc Rambert đã viếng kinh đô Thái. Trước khi theo đoàn, cô học tập trong một nhà tu kín ở Rangoon.

Sau khi ông « thần điện ảnh » đã bắt cô ra khỏi nhà tu kín, cô tới Luân Đôn, học nhảy để đóng phim « The purple plain ».

Khi cô xuống sân bay, miệng tím tím cười, du khách quây lấy cô và không lạ làm gì, họ biết cô gái lạ mặt này là một ngôi sao mới trong vùng trời điện ảnh quốc tế.

Một ngôi sao Thái Lan rồi đây sẽ sánh vai cùng ông vua Cao bồi Gregory Peck. Chúng ta chờ đợi để hoan nghênh sự hợp tác giữa Âu Á.

Thêm chút nữa là mặc dù đến một xứ thậm vân minh, cô vẫn ăn cơm bằng đũa để giữ đúng dân tộc tinh Á Đông!

Hoan nghênh cô đào tôn trọng quốc tủy!

VIỆT NAM MÁU LỬA

(tiếp theo trang 18)

một trang duy nhất : trang VIỆT NAM MÁU LỬA.

«... Có thể rằng, một số người có thiên kiến sẽ lên án tác giả là đã trình bày xuyên tạc nhưng, dù sao, sự thực vẫn là sự thực, và ở đây tác giả chỉ biết trình bày những điều mắt thấy tai nghe để rồi mỗi độc giả sẽ tự nhận định và suy xét theo lập trường, quan niệm của riêng mình.

«... Ước mong rằng VIỆT NAM MÁU LỬA sẽ đem đến cho các bạn độc giả một chút gì mới lạ trong quan niệm về cuộc chiến tranh đang diễn biến trên giải đất yêu dấu chúng ta »(2)

Rút lại, trong giới văn học hieu quanh của năm 1954 ở cái đất Quốc gia ghê lạnh này, VIỆT NAM MÁU LỬA đã đem lại được một ánh lửa sáng ngời để chiếu tỏ bao nhiêu thành tích của làn máu Việt đã chảy và đang chảy ra trong việc Phục quốc và Kiến quốc.

Như thế thiết tưởng cũng mát mẻ cho vong linh vạn vạn chiến sĩ tuần tiết vì chính nghĩa Quốc gia.

Và như thế thiết tưởng cũng hối hả cho những người đang sống cho công cuộc tranh đấu giải phóng dân tộc thoát khỏi ách Đế Quốc Thực dân và Độc Tài Vô Sản.

H. V. P.

(2) Trích trong lời TỰA V.N.M.L., viết vào tiết Mạnh Hạp năm Giáp Ngọ 1954.

Đề được CHÂN LÝ HÓA đời mình nên xem tạp chí TÌM HIỂU

THÔNG-THIỆN-HỌC

Một cơ quan tinh-thần, đạo-đức, không đảng phái Tìm Chân-lý và Truyền-bá Chân-lý

Giải-quyết nhiều vấn-đề khó-khăn khúc-mắc của đời người.

Chỉ rõ cho biết Ta là gì? và Sự mạng của Ta đối với Ta, đối với Gia-đình, đối với Xã-hội.

Giải-gộ đời Chơn-lý.

Đồng-bào, Công-chức, tư-chức, thanh-niên nam-nữ Nên xem Tìm Hiểu Thông Thiên Học.

Bao-quần : 35 đ.đ.đ. Grimaud—SAIGON

Giám-đốc : NGUYỄN-VĂN-HUÂN

Chủ bút : NGUYỄN-THỊ-HAI

HỘI CÔNG-THƯƠNG

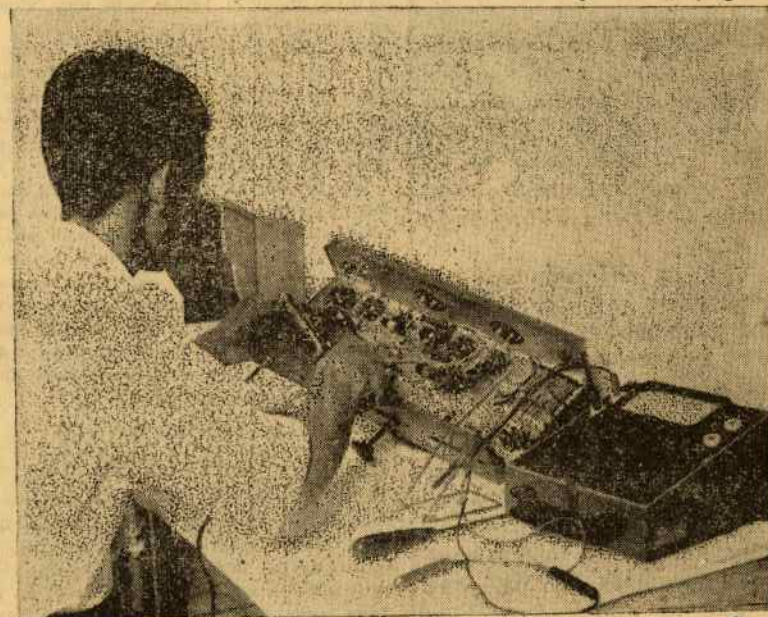
SAIGON

Góc đường Vannier và Georges Guynemer

XUẤT NHẬP CẢNG

Điện Thoại số 22.137

SAIGON

Khóa dạy hàm thụ Vô tuyến điện

Lần thứ nhất trên lãnh thổ VIỆT NAM khóa học RÁP và SỬA máy VÔ TUYẾN ĐIỆN dạy bằng lối HÀM THỤ. Bài vở dễ hiểu bằng Việt Ngữ. Thực hành đầy đủ như AU MỸ. Hết khóa sẽ phát CẤP BẰNG và được trọng dụng về ngành chuyên môn.

Bốn trường đã đào tạo được rất nhiều anh em theo học được kết quả mỹ mãn. Ghi tên học lúc nào cũng được—Tại trường có khai giảng khóa :

1- H.ỆU THỈNH VIÊN V.T.Đ.H.H. — 2- ĐIỆN TÍN VIÊN — 3- RÁP và SỬA máy thu thanh V.T.Đ.

Viết thư hỏi học tại trường Chuyên Nghiệp V.T.Đ. LECTASON 278, đường Trưng Nữ Vương (P. Blanchy) Saigon—Đ. T. 22.087.

VIỆN BẢO CHẾ LE NOM

THUỐC TRƯỜNG THỌ

Một được phẩm bào chế theo phương pháp khoa học tối tân do bao nhiêu sự cố gắng để phối hợp dung hòa với những thuyết của 3 bác sĩ VORONOFF HAUSER và BOGOMOLETZ.

Đề tăng cường « sinh lực » giúp cho người đời sống lâu, trẻ trung « chậm già » Có biệt tài giúp cho « đàn ông suy nhược », tốc sớm bạc, chống lấy lại « sức khỏe ban đầu ». Giúp « phụ nữ giữ gìn nhan sắc tươi thắm bền lâu, xóa bỏ những nét nhăn » trên má.

Giúp cho « trẻ em » sức khỏe « hùng cường tráng kiện ».

Muốn làm đại lý do số 30 đường Cl.Grimaud Saigon có bán các tiệm thuốc Hoa Việt.

Tân y được từ thuốc gia đình Phương ngữ cách trị tại nhà mình—tác giả Bác sĩ Ngô nhơn Trọng bán theo địa chỉ trên đây.

XXV

— Bề ngoài thì có vẻ sượng đấy... nhưng chỉ là cái sượng sượng của kiếp con thiêu thân mà thôi, anh ơi !

Hoài không ngờ câu nói chua chát ấy lại thổi được ra từ miệng một cô gái ăn chơi. Anh nghĩ đến những nỗi băn khoăn của con người, những đau khổ ngấm ngấm, chịu đựng. Đột nhiên anh để ý đến cái dáng đi của Sắc, thất thểu như một người đã chán chường cuộc sống nhưng vẫn còn cố giữ vẻ ngạo nghễ trong bước đi vào con đường dài tăm tối.

XX

NGHE TIẾNG SẮC nói lèo xéo bên kia đường, Nhàn trở dậy. Khi Tinh về nhà thì cửa đã mở từ lúc nào. Nhàn đứng đấy nhưng chẳng nhìn anh :

Em thức khuya thế. Đợi cửa anh đấy à ?

Nhàn ngược lên nhưng vẫn không nói. Tinh nhắc chiếc giường gỗ, đẩy cửa :

— Để anh đóng cho.

Người con gái lặng lẽ đi vào nhà trong.

Lúc Nhàn đi lên Tinh nắm lấy tay cô, giữ lại. Anh nhìn rất lâu vào đôi mắt dịu lạnh :

— Nhàn giận anh đấy ư ?

Nhàn vẫn không đáp. Cô cảm thấy bàn tay của Tinh xiết chặt lên cổ tay mình. Cô ngược lên, nói như thở dài :

— Anh có làm gì đâu mà giận !

Ánh sáng mờ của một đêm sao, thấp thoáng trên khuôn mặt trái xoan thùy mị. Tinh bỗng thấy Nhàn lúc này đẹp hẳn lên như bông hoa nở trong đêm sáng trăng. Đột nhiên anh ôm ghì lấy Nhàn. Trong một phút hốt hoảng, người con gái vùng vẫy :

— Anh Tinh !

Vòng tay gã con trai đã bắt xiết lại. Nhàn lặng lẽ nhìn lên. Cô bắt gặp đôi mắt đầy mến thương, si dại của Tinh.

Hơi thở anh nóng nẩy, dồn dập. Một cảm giác êm đềm, ấm áp lạ lùng nhờ nhẹ khắp người Nhàn. Cô gục đầu vào vai Tinh, khóc lặng lẽ...

Gió về đêm gợn lên lạnh lạnh. Trên trời lác đác mấy vì sao.

★

ÁNH NẮNG CHÈNH CHÈCH ngã dài lên mấy con đường huyền ảo mặt đường hầm hấp nóng. Từng giầy nhà cao thấp không đều. Đồ bóng xuống con đường chật chội. Đoàn người bộ hành hấy tập kéo qua đường. Sau lưng họ còi xe hơi nổi nhau kêu gặt gặt.

Con đường về xóm, lát nhựa phẳng lý chạy qua mặt những tòa biệt thự hai bên san sát bóng cây. Không một bóng xe thô mộc.

Đã lâu hôm nay Tinh mới lại được hưởng một buổi chiều thanh thản. Gió mát từ những lùm cây xào xạc gợn lên. Từng dãy xe hơi lịch sự đậu trên sân rộng trong cửa lạc bộ của người Âu. Xế cửa vườn ông Thượng lác đác mấy hàng cà rem. Vài đám người ghé qua ghé chệch xe đạp lên hè, giải khát.

Đã hai tháng nay Tinh xa miền Bắc. Ai h đi làm được (dọc tiếp trang sau)

Kể từ 10-9-54 dời về địa chỉ mới

HO ! HO ! HO !

Thái Bình Bô Phế Tinh

Nhãn hiệu TÀU BUÔN

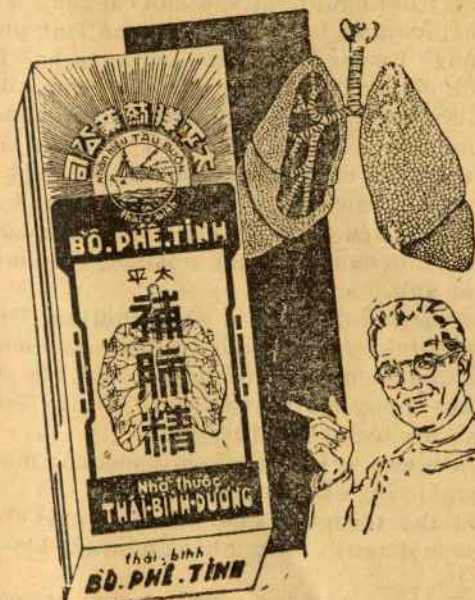
Chuyên bổ phổi, nhuận phổi, giải hỏa, trừ đàm và trị các chứng ho bất luận mới phát hay ho lâu

Nổi tiếng thật nhiều Có bán khắp nơi

Nhà Thuốc

Thái-Bình-Dương

78 Boulevard Gaudot—CHOLON

người lái xe lên đồn điền làm phụ. Dần dà anh học được nghề lái và biết được qua loa ít máy móc xe hơi.

Anh trở về Sài Gòn với món tiền dành dụm nhỏ trong bốn năm năm trường lưu lạc. Bà mẹ được một cái vốn buồn hăng rong, và Trục xin vào sở Ba Son từ đấy. Năm ấy anh vừa mười tám tuổi.

Lần lúc nhiều, va chạm với những con người từ chiến, Sài Gòn đối với Trục lúc ấy thật là một chỗ hợp cảnh. Anh kể cho Tinh nghe những mẩu truyện tình anh đã sống qua những miền đất hoang dại. Những mẩu truyện gần như ở trên màn ảnh. Nhưng có lẽ là những truyện thực. Chứng cứ là Trục đã có một thời kỳ chơi bời đến suýt thành trụ lạc. Anh đàn đúm với bọn trai trẻ lưu manh và anh quên không biết bao nhiêu là những ả son phấn hay thuốc lớp người gần gũi với những quân nhân ngoại kiều.

Anh sống giữa một cái xã hội hỗn độn, nghèo khổ, bẽ tha. Cho đến một hôm anh gặp Sứu là một cô gái gia đình nghèo. Cô đi làm thuê cho một hãng thầu may quần áo cho nhà binh. Cô gái mười tám tuổi dậy thì đó sống với tất cả những ham muốn thơ ngây và đại dột. Trục quen Sứu qua một người bạn chơi bời, tên là Chánh. Một hôm dẫn anh lại chỗ làm đốn Sứu. Trục thấy Sứu cũng hay hay: Khuôn mặt tròn duyên dáng. Đôi mắt hơi sắc, lẳng lơ, nghịch với cái miệng nhỏ hiền lành.

Sứu ít nói, bẽn lễn như một con chim non. Có lẽ vì thế mà Chánh dụng tâm quyến rũ cô bé. Đối với Chánh tình yêu chỉ là một trò chơi. Vai thì sà đến. Khi nhị rĩa

hoa tàn là hân bay mất dạng. Không hiểu sao, Trục bỗng có ý muốn kéo Sứu ra khỏi bàn tay của Chánh. Anh đã gạt được Chánh ra ngoài cuộc. Và sau mấy tháng ân ái Sứu đem đến cho anh một tin bất ngờ: Cô đã có mang. Mới đầu Trục bắn khoăn quá. Anh vẫn cho rằng cuộc ân ái giữa anh và Sứu chỉ là một trò chơi như bao nhiêu lần đã qua. Anh không ngờ Sứu lại có con với anh. Lúc đó Sứu theo anh từng bước. Cô đã khóc với anh rất nhiều lần. Cuối cùng, không biết tính sao, Trục về thú thật với mẹ. Bà cụ chỉ ôn tồn bảo:

— Từ thuở sinh thời mẹ chưa bao giờ có làm điều gì thất đức.

Năm mười chín tuổi Sứu đẻ với anh đứa con đầu lòng. Một thằng bé bụ bẫm có đôi mắt sắc sảo như bố và khuôn mặt tròn giống mẹ. Thằng Bách ra đời chấm dứt quãng ngày lêu lổng của Trục. Mang sẵn giòng máu của một người mẹ lạnh mạnh và một người bố sức lực, thằng Bách cũng ít khi quậy quẹo.

Lấy vợ xong Trục bỗng nhiên đổi hẳn tính nết. Anh thôi đi lang thang suốt đêm. Anh tuyệt giao dần với những ông bạn bán trời như Chánh. Ngày hai buổi đi làm, tối về hủ hỉ với vợ con. Cuộc đời đều đặn như cái máy. Ít ngày đầu tuy có buồn và hơi bứt rứt nhưng lâu dần cũng quen đi. Cuộc sống chẳng là một thói quen dài sao?

(còn tiếp)

(xem Đời Mới từ số 123)

CHỈ CẦN VẢI HỘP

ĐẠI BỒ NGŨ TẠNG TINH LA-VAN-LINH

là ngài có thể hồng
hào khỏe mạnh
trở lại

Ăn không ngon, ngủ không yên
tối ngày mệt nhọc, đi đứng uể oải,
đó là triệu chứng mất sức, yếu tim
của ngài!

Chỉ cần vài hộp Đại Bồ Ngũ Tạng
Tinh La Vạn Linh ngài sẽ ăn ngon
ngủ khỏe, mạnh mẽ, hăng hái, vui
về tinh thần, việc làm không biết
mệt. Đó là một kết quả vĩ đại, nhờ
đó mà thuốc Đại Bồ Ngũ Tạng Tinh
La Vạn Linh được nổi tiếng nhất.

Tổngphát hành
Nhà thuốc LA VẠN LINH
CHOLON
Có đề bán khắp các tiệm thuốc Việt-Hoa

Chải GOMFIX

Bạn đẹp thêm và dễ tâm gọi

Mỗi gia đình sáng suốt
nên chú ý mua sẵn:

1.— 1 gói

BEKINAN Tiên

(Equisetum actloée)
cho trẻ em

Thuốc ban nóng thần hiệu
Quần thủ số 1 ban nóng trẻ em

2.— 1 hộp

LONKINAN Tiên

(Quinine actloée)
cho người lớn

Thuốc rét thần hiệu
Trị ban nóng và rét rất hay

Hygiène — Santé — Qualité

Pharmacie Tiên

98, Bd. Bonard — SAIGON

TÊ BẠI, PHONG THẤP và tất cả các bệnh do máu xấu
gây ra, chỉ một phương thuốc thần

Thuốc rượu 39 Nguyễn an Cư

Trị bốn, uất rất công hiệu. Trong 2 tuần uống thuốc rượu 39 sẽ
thấy hết nhức mỏi, đau lưng, mặt trở nên hồng hào, tươi, khỏe, trẻ
vui và mau lẹ cân — Có đề bán khắp nơi đại lý Ta và Tàu.
10 đồng 1 hộp có cả bột quế

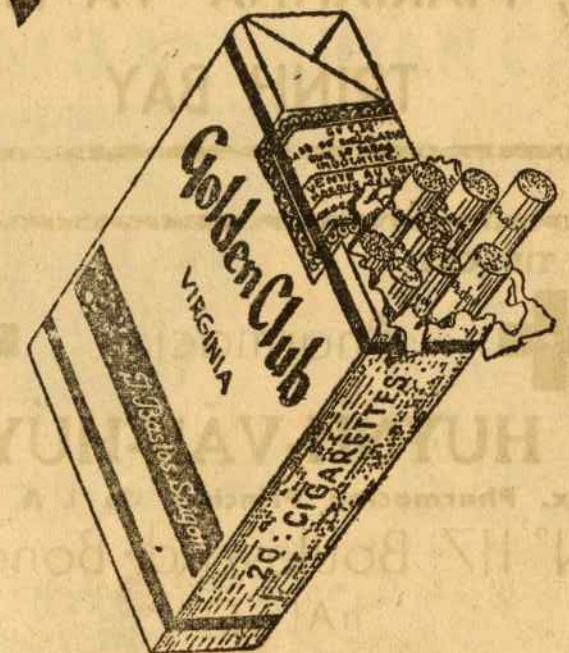
Các bà mẹ hiền hãy lo mua sẵn cho con
1 ve dầu TỪ BÌ

Chủ trị con nít, ho nóng, làm kinh, bú không tiêu, sinh bụng.

Sãi, đen, ghẻ, lở thúi lỗ tai

Có bán khắp nơi các đại lý thuốc Ta và Tàu
Mua sỉ do nơi: số 54 đường MAC MAHON — SAIGON

Golden Club

Dầu Cù-là

MAC-PHSU

GỐC MIỀN-ĐIỆN

Thuốc ho trái nhả
PECTO-CHERRY

Đại lý tại Việt Nam

NHÀ THUỐC KIM-QUAN

SỞI CHỢ MỚI SAIGON

Hãng đúc chữ VẠN HÓA

Số 8 đường Tân Hàng (Rạch Bà Hồ)

CHOLON

Chúng tôi chuyên môn đúc chữ Pháp, Việt, lớn nhỏ đủ kiểu và Cadrats, Espace, Vignettes v.v..

Chúng tôi cũng lãnh làm khuôn chữ bằng đồng. Làm mau giá rẻ. Quý khách chiếu cố, chẳng luận ít nhiều, hoặc đem chì hay chữ cũ đến mượn đúc tính công, chúng tôi đều rất hoan nghinh.

Cuộc biểu diễn rất ngoạn mục

TẠI NHÀ KHIÊU VÚ

GRAND MONDE

Do cặp tài tử

JOE, MARIANNA VÀ LISBETH

TRÌNH BÀY

ĐĂNG TIN CẬY

Pharmacie

HUỲNH-VĂN-HÚY

Ex. Pharmacien Principal de L. A. M. I.

N° 117 Boulevard Bonard

HAIGON

Bán đủ các thứ thuốc Âu Mỹ
Thuốc mới, giá rẻ — Tiếp rước vui
vẻ mau mắn.

Tinh thần lãng mạn
của Chu Mạnh Trinh...

(tiếp theo trang 21)

Gác mái ngư ông về viễn phố
Gõ sừng mục tử lại cô thôn,
Ngàn mai gió cuốn chim bay mỏi
Dặm liễu sương sa khách bước dồn
Kẻ chôn chương dài người lữ thứ
Lấy ai mà kể nỗi hàn ôn?

Bằng bạc quá, âm thanh, hình ảnh
đều như ngưng đọng quanh một
không khí mờ nhạt trên đó chỉ có
tinh cảm của thi nhân hoạt động,
trải dài như hơi gió nhẹ lướt mình
qua mặt nước.

Những cảnh, tình như thế ta sẽ
không hề tìm thấy nơi thi nhân Chu
Mạnh Trinh. Có lẽ tâm hồn Chu
không chịu nổi một se sắt thẩm thía
nào khác những nguồn mơ trong sáng,
những không tưởng hột hời... Cá
tính của Chu vốn là vậy.

TÓM LẠI được un đúc nhào nặn trong
cái căn bản luân lý nghiêm khắc của cựu
triều, bà huyện Thanh Quan đã tượng trưng
được cho một lớp người yếm thế, tuy giàu
nghệ cảm nhưng đầy cố chấp, không chịu hòa
mình theo cuộc đang lên, ngày đêm chỉ đắm
địa bện một ảo ảnh vô vọng.

Tuy nhiên lớp người đó còn có chỗ khá thú
là đốm thanh bần mà lạc đạo, trước nghịch
cảnh chỉ có thể hàng phục chứ không thay
lòng, phản bội.

Chu Mạnh Trinh không thể, bản thân vốn
yếu đuối lại trưởng thành trong một không
khí hường thụ nên chỉ giữa độ sôi nổi của
tình thế đương thời, ông sống như một kẻ lạc
lồng, mang lấy một nội tâm vắng vơi, để sa
ngã, không còn chút khí phách của kẻ sĩ.

Xã hội bệ rạc, sinh hoạt bả hê đã biến Chu
thành một con dân tội lỗi, sống ký sinh trên
thống khổ của đồng loại. Và đến nỗi nhất là
mãi thương vay khóc mướn, lăn lóc trong
tình xưa duyên cũ, Chu Mạnh Trinh lại quên
khóc cho chính đáng cấp mình, thế mình đang
hấp hối lần dài trên dốc tịch diệt...

BẢO LỘC

NHÀ CHIẾT TỰ

HUỲNH MINH

Tác giả Quyền Đời người
trong nét bút

Mã quý Ngài đã nghe danh tài đoán chữ
ký được cả ngàn bức thư của các giới gửi
về xem và khen tặng.

Dám quả quyết nói thẳng, cuộc đời, sang
hay hèn, thành công hay thất bại.

NHẬN TRẢ LỜI BẰNG THƠ

Dành riêng cho quý độc giả hưởng
giá xem đặc biệt 50 đồng gửi bằng bưu phiếu,
hoặc đủ số tem 50đ, nội trong mười ngày
quý Ngài sẽ nhận được bản đoán chữ ký.

Địa chỉ:

150/9 Frère Louis—SAIGON

Chú ý cần viết chữ và cho biết Nam hay
Nữ, tuổi, địa chỉ rõ rệt.

Các trạng thái
hối lộ

(tiếp theo trang 7)

b) Một cao hơn, giữa một kẻ có uy
quyền với một tư nhân. Đây mới là
chính thức HỐI LỘ và đủ ý nghĩa
của nó.

NÓI HỐI LỘ là người ta nghĩ ngay
đến quan trường với cái thói nạt
của nó.

Hối lộ có nhiều cách: công khai,
thầm kín, trực tiếp, gián tiếp, cửa
sau do quan bà môi giới.

Hối lộ có nhiều thứ: hối lộ bằng
tiền, hối lộ bằng đồ vật, thực phẩm,
hối lộ bằng tình.

Hối lộ có nhiều tính cách: có thứ
« hối lộ nhiệt » là đương sự phải nộp
tức khắc món của hối; có thứ « hối
lộ hàn » là khi mọi việc yên bài
đương sự mới nạp; có thứ hối lộ
đem lợi cho cả đôi bên, bên ăn lẫn
bên nạp. Như vậy hối lộ kết thúc
bằng hai cái cười to. Có thứ hối lộ
đem lại cái cười hỷ hả cho một bên,
cái khóc than rầu buồn phá sản ở
một phía.

Xưa kia, mọi việc chưa phát triển
mạnh. Hối lộ chỉ quanh quẩn trong
một phạm vi hẹp, lẻ tẻ, đơn độc.

Nay, thời đại nguyên tử, Hối lộ
được tổ chức khéo léo, có khoa học
hơn. Nó không còn đơn độc mà biết
đoàn kết thành những cơ sở có liên
lạc mật thiết, có lâm trụ cốt cứng
vững đỡ nâng và sở lợi lại kịch xù.

Vậy, cần phải có những quả bom
khình khi tuyệt mạnh, mới mong phá
được những cơ sở này. Và ai là
người xung phong đem đặt quả bom
kia, nên nhớ rửa hai bàn tay cho
thật sạch. Nếu không, bom không
nổ, và luôn cả bốn mạng của kẻ ấy
sẽ bị các cơ sở kia nó kéo tuột vào
mất.

THANH LAN
VÕ NGỌC THANH
1954

Hộp thư Tòa soạn

Bạn Anh Hợp (K.B.C. 4100):

Cám ơn bạn đã gửi bản nhạc. Sẽ chuyển cho
bạn phụ trách về nhạc.

Bạn Ái Việt Hoài Phi (Huế):

Đúng như vậy rồi. Tiếc hơi chậm. Sẽ dành
vào số đầu xuân. Thân mến.

Bạn Phạm Hương (Đà Nẵng):

Nếu khả quan xin chiều ý bạn. Đợi bạn gửi
tiếp. Thân mến.

Tại bệnh phòng của B. S. NG. VĂN HƯỜNG

Bác sĩ HOÀNG MỘNG LƯƠNG

Cựu giám đốc y tế Trung Việt Đại diện
Hội Quốc tế y học Châm cứu

1) Chuyên trị bệnh đau mắt.

2) Chuyên trị các bệnh khó bằng phương:

Y học
CHÂM CỨU
pháp với máy y
điện tối tân

Như: đau đầu, chóng mặt, đau lưng, tê bại,
tê thấp, phong vũ, kinh phong, hen siêng, kinh
nguyệt thất thường, âm suy, dương kém, bệnh
con nít: ốm hư lâu lớn.

Phòng khám bệnh:

244 d'Arras Saigon — Trước thành OMA

giấy nói: 21522

Sớm: 8 giờ đến 11 giờ 30.

Chiều: 3 giờ đến 6 giờ.

Chủ nhật: nghỉ

141, Đường Thái-lập-Thành (Chợ đũi) Saigon

Bác sĩ HỒ-TRUNG-DUNG

Bệnh đàn bà và con nít

Chuyên trị: Thăm thai, Dưỡng thai
Hộ sinh

Khám bệnh: Chiều từ 4 đến 7 giờ

BẢO NHI AN « HOÀN CẦU »

Bảo Nhi An

Thuốc bổ trẻ em

Chủ trị: Trẻ em
gốc bần chưa dứt,
thể chất yếu, eo uột,
thân hình tiêu tụy,
tỳ vị hư nhược, ăn
uống không tiêu,
thường đổ mồ hôi
đầu, bụng và trán
hăm hăm nóng, cam
tích v.v...

Hoàn-cầu Dược Phòng
99 Quai de Belgique—SAIGON

CÓ BÁN KHẮP NƠI

— TRANG 41 —

Bàn về vấn đề Hát của Học sinh

(tiếp theo trang bìa 2)

PHẢI LÀM GÌ?

Nhạc và hát lành mạnh, vô bổ đã có hại cho học sinh không phải là nhỏ.

— Tại sao việc Hát của học sinh không được chú trọng?

— Tại sao các nhạc sĩ yêu nghề, yêu Trẻ, phục vụ Văn Nghệ lành mạnh không chú trọng đến quyền lợi định đoạt tương lai con Em.

Học đường là một đề tài vô cùng phong phú, nếu có thiện chí, tôi tin chắc giới Văn nghệ đàn anh sẽ khơi thác được ở đó những hứng cảm vô cùng quý báu tạo nên bài hát cho học sinh.

Phải chấm dứt ngay tình trạng trên, giới nhạc sĩ đàn anh mới làm tròn được sứ mạng cao quý, tinh hoa của mình.

Theo ý tôi, có mấy giải pháp nên làm sau đây:

a) kêu gọi S.O.S. ở bộ Quốc Gia Giáo Dục soạn những đoạn nhạc ngắn (như nhạc Hường Đạo của Hoàng Quý ngày trước) cho phổ biến trong học đường.

b) kêu gọi lòng thiết tha yêu trẻ, hy sinh quyền lợi cá nhân của các nhạc sĩ để sáng tác cho học sinh một hướng đi lành mạnh.

c) Trong các học đường, chú trọng đến việc hát, ngoài giờ học, dạy học sinh bằng những bài hát đã chọn lọc.

d) Động viên tinh thần sáng tác của học sinh có vốn nhạc trên các lớp cao, chọn lọc, kiểm duyệt và phổ biến những sáng tác đó.

Học sinh trông chờ ở sự săn sóc cần thiết và đáng quý ấy.

Còn đợi gì những nhạc sĩ đàn anh không bắt tay vào việc để chống mang lại quyền lợi cho đàn con em đáng thương bị bỏ rơi, còn lạc lõng. Đến chừng nào, bài hát của học sinh đầy đủ là đất nước chúng ta vinh hạnh sáng sửa chừng ấy.

Không chú trọng đến vấn đề Hát của học sinh là Văn Nghệ nhân dân dần dần thiếu nhiệm vụ.

THÙY HƯƠNG
Sài thành Cuối Thu 54

VĂN CHÁNH THƠ XÃ

115 đường Gia long — Sau chợ Saigon

MỚI VỀ ! đầy đủ thêm SÁCH HỌC

Pháp và Việt cho học-sanh các trường Pétrus Ký, Gia Long Chasseloup, Marie Curie. Jauréguiberry và các trường tư.

— Các bậc tiểu học, trung học, đại học và các ngành chuyên môn.

CẦN BẢN THẢO giá trị để xuất bản
SẺ XUẤT BẢN! sẵn sọc cách nào cho sự học con em mau lất tới
của NGUYỄN HIẾN LÊ

CHEMISE MAY SẴN

Quý Ngài muốn lựa một cái chemise may sẵn cho thật vừa lòng xin mời lại nhà may:

CHÍ THÀNH

117 Frère Louis Saigon
Bảo đảm không rút. Col Indéformable Có nhiều hàng đẹp, nút Manchette và Cravate tuyệt. Có Chemise Veste đủ màu.

SÂM NHUNG

CƯỜNG HUYẾT TINH

Dụng dược phẩm hảo hạng, bào chế rất tinh vi. Giúp người già yếu suy nhược, bồi bổ lại não cân hưng vượng, thêm tuổi sống lâu. Giúp Phụ nữ điều hòa kinh nguyệt dễ thụ thai. Khi sanh rồi, Huyết xấu, tay chân lạnh, tê nhức, nên dùng phục hồi sức lực mạnh mẽ và giúp trẻ em hưng cường tráng kiện mau lớn. Tất cả Nam Phụ Lão Ấu trường phục.

Cường huyết tinh

Nhãn « Thần hổ » sống đầy đủ sức lực khỏi lo đau ốm.

Nhà thuốc: Thiên bảo Đường

Có bán khắp tiệm thuốc Hoa Việt.

Số 69 Bd. Gaudot, CHOLON

BẠN ĐỌC THÂN MẾN

Yêu cầu các bạn mua báo đặt hạn mỗi lần đổi địa chỉ tin cho Ty Quân Lý biết để tránh sự lạc báo.

Thư báo đảm gửi về nhà báo xin để địa chỉ:

Ô. Trác Anh, 117 Trần Hưng Đạo (Chợ lớn).

Bưu phiếu, ngân phiếu xin để tên: Ô. Trác Anh hộp thư 353 Saigon.

(Chớ dùng để tên ông chủ nhiệm: Trần văn Ân).

Gia báo ĐỜI MỚI

dài hạn ở Nam Việt và Quân nhân

(cả tiền cước phí)

3 tháng..	60
6 tháng...	120
1 năm.....	240

Bưu phiếu xin để tên:
ông TRÁC - ANH
Hộp thư 353 - SAIGON

Nhị Thiên Đường

danh tiếng lâu năm

Trị bá chứng hay như
47, rue Canton-Cholon

MỘT GÓI THUỐC HÀO HẠNG

Hãng đúc TRÍ ĐỘ

Số 87, đường Arras—Saigon—Điện thoại số 21 133

Lãnh đúc tiện rẽ và làm đồ nguội các khí cụ và máy móc bằng sắt đồng gang nhôm thép. Kỹ nghệ Việt-Nam rất tinh xảo chẳng kém kỹ nghệ ngoại quốc.

Nhà khiêu vũ

ARC EN CIEL

52-59 đường Jaccareo—CHOLON

Có nhiều môn giải trí khiêu lòng hiểu kỳ tất cả quý khách thành phố

GIỮA CÁC BẠN CHƠI ẢNH

HỢP QUÂN

(Ảnh của bạn Lê Văn)

XÂY DỰNG

(Ảnh của bạn Ngọc Bình)